

BIBLIOTECA LEGILOR UZUALE ANNOTATE

No. 19

42

LEGEA COOPERĂȚIEI

din 1929

Insoțită de Expunerea de Motive
a D-lui Ministru I. RADUCANU,
Avizul Consiliului Legislativ și
Rapoartele dela Cameră și Senat

EDITURA INSTITUTULUI DE ARTE GRAFICE
„CURIERUL JUDICIAR“, S. A.
BUCUREȘTI, Artei 5 :: Lângă Palatul Justiției

1 9 2 9

Lei 60

BIBLIOTECA LEGILOR UZUALE ANOTATE

No. 19

LEGEA COOPERĂȚIEI

din 1929

Insoțită de Expunerea de Motive
a D-lui Ministru I. RADUCANU.
Avizul Consiliului Legislativ și
Rapoartele dela Cameră și Senat

2445 29

EDITURA INSTITUTULUI DE ARTE GRAFICE

„CURIERUL JUDICIAR“, S. A.

BUCUREȘTI, Artei 5 :: Lângă Palatul Justiției

1 9 2 9

LEGE*)

PENTRU

Organizarea Cooperației

PARTEA I

Despre societăți cooperative și federale

TITLUL I

DESPRE SOCIETĂȚI COOPERATIVE

CAPITOLUL I

Dispozițiuni generale

ART. 1. — Cooperativele sunt societăți cari se constituie și funcționează potrivit prevederilor legii de față.

ART. 2. — Societăților cooperative li se aplică prevederile codului de comerț în vigoare, întrucât legea de față nu cuprinde dispozițiuni deosebite.

Cooperativele pentru cumpărare de pământ (obștiile de cumpărare) își păstrează caracterul de societăți civile atâta timp cât fac numai operațiuni în vederea distribuirii pământului.

---

*) Votată de Cameră la 20 Martie 1929 și de Senat la 23 Martie 1929, promulgată și publicată în **Monitorul Oficial**, No. 71 din 28 Martie 1929.

ART. 3.—Numai societățile constituite și funcționând în conformitate cu prezenta lege pot adopta calificativul de „cooperativă” și se pot bucura de avantajele acordate prin legi și regulamente societăților cooperative.

ART. 4. — Societățile cooperative pot avea ca obiect orice activitate în legătură cu nevoile economice și culturale comune ale asociațiilor lor.

Astfel se vor putea constitui cooperative pentru înlesnirea creditului necesar asociațiilor și fructificarea economiilor populare (bănci populare); pentru cumpărarea și arendarea de pământ (obștii satești); pentru efectuarea în comun a lucrărilor de îmbunătățiri funciare; pentru organizarea lucrului în comun; pentru utilizarea în comun de mașini și instalațiuni; pentru aprovizionarea asociațiilor cu cele trebuitoare exercitării profesiei, precum și valorificarea produselor muncii; pentru procurarea articolelor de primă necesitate (magazine de consum); pentru înlesnirea de construcțiuni ieftine și sănătoase de locuit; etc.

Se vor putea constitui cooperative cari să aibă ca obiect satisfacerea în acelaș timp a mai multor nevoi ale asociațiilor lor.

ART. 5. — Statutul va determina condițiunile speciale pentru admiterea asociațiilor în cooperativă.

Nu vor putea fi în nici un caz asociați acei cari prin ocupația lor au interese contrarii celor ale cooperativei respective.

În cooperativele de cumpărare de pământ rural nu pot fi admiși ca asociați decât locuitorii satelor cultivatori de pământ, cari îndeplinesc condițiunile legii și statutului.

ART. 6. — Statutul fiecărei cooperative va determina regiunea de unde se recrutează asociații, precum și condițiunile speciale pe cari trebuie să le îndeplinească acei cari pot fi asociați.

ART. 7. — Statutul fiecărei cooperative va trebui să prevadă numărul minim de asociați cu care ea se poate constitui, număr ce nu poate fi în nici un caz mai mic de 15.

Pentru cooperativele de credit cu răspundere

mărginită, numărul minim de asociați se stabilește la 50; pentru cooperativele de credit cu răspundere nemărginită, la 20; pentru cooperativele de consum cu sediul în comunele urbane, la 100; pentru cooperativele agricole la 25.

ART. 8. — Capitalul societății cooperative este format din părți sociale de egală valoare.

Statutele cooperativei trebuie să determine:

I. Mărimea părții sociale care nu poate fi mai mică de 500 lei.

II. Numărul de părți sociale pe care un asociat îl poate subscrie. Nimeni nu poate avea mai mult de 100 părți sociale.

— III. Răspunderea pe care asociații și-o asumă pentru obligațiile societății, care poate fi:

1. Solidară și nemărginită, în care caz asociații pot fi urmăriți în averea lor pentru obligațiile societății, potrivit art. 22 și 60 de mai jos.

2. Mărginită: a) la valoarea părților sociale subscrise; b) la de mai multe ori valoarea părților subscrise.

ART. 9. — Cu aprobarea expresă a Oficiului Național al Cooperăției Române, capitalul unei societăți cooperative poate fi format din acțiuni, cari vor fi în totdeauna nominative.

ART. 10. — Orice asociat poate face subscrieri de noi părți sociale pe lângă părțile sociale ce mai posedă, în limitele indicate la art. 8 de mai sus.

Dacă statutul o permite, un asociat poate retrage din părțile sociale ce posedă, el rămânând asociat atâta vreme cât posedă numărul minim de părți sociale admise de statut.

CAPITOLUL II

Despre asociați. Drepturile și îndatoririle lor

ART. 11. — Calitatea de asociat al unei cooperative o poate obține oricine satisface condițiunile prevăzute în legea de față și în statutul cooperativei:

a) Prin subscrierea actului constitutiv;

b) După constituirea cooperativei, prin semnarea unei declarații de intrare, în care se va arăta numele, pronumele și domiciliul solicitatorului, firma cooperativei la care dorește să fie asociat, numărul și valoarea părților sociale ce dorește să subscrie, suma pe care o varsă în contul acestor părți sociale, felul răspunderii asumate potrivit statutelor și data declarației.

Nesțiutorii de carte vor semna declarația prin punere de deget în fața a doi asociați, cari vor semnă declarația, certificând că au luat cunoștință de statutul cooperativei și l-au comunicat solicitatorului.

La societățile cooperative cu răspunderea nemărginită, declarațiunea de intrare în societate a nesțiutorilor de carte se va face în forma autentică înaintea primarului comunei.

ART. 12. — Odată cu prezentarea declarației prevăzute în articolul precedent, sermatarul trebuie să facă, la casa societății, vărsămîntul prevăzut în statutele cooperativei, care nu va putea fi în nici un caz mai mic de 1/10 din valoarea părților sociale subscrise.

ART. 13. — Cererea de înscriere se rezolvă de către consiliul de administrație al cooperativei. Consiliul nu poate refuza admiterea decât dacă solicitatorul nu îndeplinește condițiunile prevăzute în prezenta lege și în statutul cooperativei. Deciziunea consiliului se comunică în scris solicitatorului.

Dacă în termen de 15 zile libere dela data când a fost prezentată cererea, solicitantul nu primește nici o înștiințare, este considerat admis.

Cel respins are drept de apel la adunarea generală. Apelul se va adresa comitetului de censored, care este obligat să-l supună delibărării primei adunări generale.

Deciziunea adunării generale, dată în această materie, este supusă recursului la Uniunea de cooperative respectivă, dacă există, sau la Oficiul Național al Cooperăției Române, în termen de 30 zile dela adunarea generală.

La societățile cooperative cu răspundere nemărginită, deciziunea adunării generale este definitivă.

ART. 14. — Asociatul care s'a înscris în cooperativă după constituirea ei, răspunde pentru obligațiunile luate de cooperativă mai înainte de intrarea lui, potrivit dispozițiunilor art. 8 de mai sus.

ART. 15. — Părțile sociale sau acțiunile nominative, prevăzute la art. 9, ale asociatului nu pot fi cedate, nici gajate, nici urmărite câtă vreme el este asociat în cooperativă.

ART. 16. — Un asociat are dreptul să se retragă din cooperativă prin declarație în scris.

— Dacă cooperativa refuză primirea cererii de retragere, ea se va depune la primăria respectivă, care o va preda fără întârziere cooperativei, prin luare de dovadă sau prin dresare de proces-verbal, în prezența a doi martori.

Statutul va fixa termenul în care se poate anunța retragerea, care nu va putea fi mai scurt de 3 luni și nici mai lung de 6 luni înaintea zilei de retragere.

Se consideră ca zi a retragerii, în caz că statutele nu prevăd altfel, ultima zi a anului de operațiuni.

ART. 17. — Statutul cooperativei poate prevedea un termen, ce nu va fi în nici un caz mai mare de 10 ani, în care timp asociatul nu se poate retrage din cooperativă.

ART. 18. — Asociatul care își mută domiciliul în afară de regiunea asupra căreia cooperativa își întinde raza de activitate, precum și acela care nu mai îndeplinește condițiile speciale prevăzute în statut, pierde calitatea de asociat la sfârșitul anului social.

ART. 19. — În caz de moarte, calitatea de asociat se pierde pe ziua decesului, iar drepturile decedatului vor fi socotite pe baza bilanțului încheiat la sfârșitul anului social.

ART. 20. — Un asociat nu poate fi exclus din cooperativă decât pentru motivele stabilite de lege și de statut.

Excluderea se pronunță de consiliul de administrație, deciziunea comunicându-se prin scrisoare re-

comandată sau prin luare de dovadă pentru știutorii de carte. Cel exclus are dreptul de apel la adunarea generală, prin comitetul de censored, potrivit prevederilor art. 13, alin. 3.

Statutul poate prevedea că excluderea se pronunță de adunarea generală a cooperativei.

ART. 21. — Ca zi de ieșire a asociatului exclus se consideră ultima zi a anului social, însă cel exclus pierde dreptul de a lua parte la adunările generale sau de a avea vreo funcțiune în cooperativă și de a se bucura de drepturile ce sunt conferite asociațiilor prin statutul cooperativei.

ART. 22. — Asociatul ieșit din cooperativă în oricare din modurile prevăzute mai sus va fi socotit pe baza bilanțului încheiat la finele anului social.

Statutul va prevedea termenul în care cooperativa e îndatorată a restitui părțile sociale ale asociațiilor ieșiți în orice mod, la cari se va adăuga sau scădea partea cuvenită din câștigul sau paguba cooperativei, potrivit bilanțului aprobat de adunarea generală pentru finele anului social în care a încetat calitatea de asociat.

Cooperativa va reține din partea ce se cuvine fostului asociat sumele ce acesta ar datora, oricare ar fi scadențele dătorilor.

Acest drept de reținere constituie un privilegiu al cooperativei și el este opozabil oricărui creditor, urmăritor sau cesionar, indiferent de data creanței, urmării sau cesiunii.

Dacă pierderea reieșită potrivit bilanțului e mai mare decât capitalul social al cooperativei și toate rezervele, fostul asociat sau moștenitorii săi sunt îndatorați a plăti partea lor contributivă pentru acoperirea pierderii, în limitele răspunderii ce și-a asumat, potrivit art. 8 de mai sus.

Aceste dispoziții se aplică și în cazul când asociatul retrage numai o parte din părțile sociale ce posedă.

ART. 23.—Cel care a pierdut calitatea de asociat nu are nici un drept asupra fondurilor de rezervă sau a altei averi sociale a cooperativei.

ART. 24. — Cel care a pierdut calitatea de asociat în oricare din modurile prevăzute în legea de față, sau moștenitorii lui, răspunde, în limitele răspunderii asumate potrivit statutului, încă doi ani de la sfârșitul anului în care a pierdut calitatea de asociat, pentru obligațiile cooperativei contractate până la această dată.

Statutul poate prevedea un termen mai lung.

ART. 25. — În caz de lichidare a cooperativei, cel care a pierdut calitatea de asociat sau moștenitorii lui își păstrează drepturile și răspunderea în mod solidar cu ceilalți asociați ai cooperativei până la expirarea termenului de răspundere.

ART. 26. — Din excedentul net rezultat potrivit bilanțului aprobat de adunarea generală se va da:

1. Cel puțin 10% pentru formarea fondului de rezervă;

2. Cel puțin 5% se va destina operelor de propagandă, cultură și interes cooperativ sau pentru opere sociale;

3. Statutul va stabili dacă o parte din excedent se va acorda consiliului de administrație, comisiei de cenzori și funcționarilor; totalul nu poate fi în nici un caz mai mare de 12%;

4. O remunerație capitalului vărsat de asociați și care nu va putea în nici un caz întrece maximum fixat de către Oficiul Național al Cooperăției Române pentru fiecare categorie de cooperative;

5. Restul se va distribui asociaților în raport cu participarea fiecăruia la obținerea excedentului ca: primă de muncă, consumație, etc.

— În caz că la obținerea excedentului au colaborat și neasociați, partea cuvenită acestora se va da fondului de reverză și cultural.

— Statutul poate prevedea că excedentul realizat de cooperativă, după alocările indicate mai sus, poate fi întreg destinat fondurilor de rezervă, culturale și de interes cooperativ.

ART. 27. — Până la completa achitare a părților sociale subscrise, remunerația cuvenită asociaților i se va reține în contul acestei părți.

2 au

200

100-100

Dreptul asociatului la beneficiu se prescrie după trecerea a trei ani, dela data exigibilității lui.

Sumele prescrise se vor trece la fondul de rezervă.

CAPITOLUL III

Despre constituirea societăților cooperative

ART. 28. — Societățile cooperative se constituiesc prin act scris, care va fi autentificat de judecătoria de ocol în a cărei circumscripție societatea își stabilește sediul.

Judecătoria va autentifica actul constitutiv și statutul și va dispune înscrierea societății în registrul de cooperative, numai dacă în prealabil ele au fost vizate de Oficiul Național al Cooperăției Române sau de o Uniune de Cooperative, ca îndeplinind cerințele și corespunzând scopurilor prezentei legi.

În acest scop se va proceda în modul următor:

Actul constitutiv și statutul se vor depune în 4 exemplare, sub dare de dovadă, înainte de autentificarea lor, la Uniunea de Cooperative respectivă sau, în lipsă, la Oficiul Național al Cooperăției Române, împreună cu recipisa doveditoare că s'a consemnat cel puțin o zecime a capitalului subscris la o bancă populară, federală, la Banca Centrală Cooperativă ori la Cassa de Depuneri, Consemnațiuni și Economie.

Uniunea sau Oficiul va examina dacă actul constitutiv și statutul îndeplinesc cerințele legii de față și este obligat să se pronunțe în termen de 30 zile libere dela depunerea documentelor. Nepronunțarea în acest termen se va considera ca o aprobare.

Exemplarele aprobate vor fi prezentate judecătorei spre autentificarea lor prin delegații împuterniciți și înscrierea în registrul de cooperative.

ART. 29. — Actul constitutiv va fi semnat de asociații fondatori, semnăturile atât ale știutorilor de carte cât și ale neștiutorilor de carte, fiind legalizate în comunele rurale de către primarul comunei, iar în comunele urbane de către autoritățile polițienesci.

Actul constitutiv va trebui neapărat să cuprindă:

- a) Firma societății cooperative și sediul ei;
- b) Obiectul întreprinderii;
- c) Durata societății;
- d) Numele, pronumele, profesia și domiciliul asociaților, valoarea părților sociale subscrise și vărsate de fiecare;
- e) Felul răspunderii asociaților;
- f) Numele și pronumele administratorilor și censorilor desemnați;
- g) Numele și pronumele persoanelor cari au semnătura socială;
- h) Numele și pronumele asociaților delegați cu îndeplinirea formalităților de constituire.

ART. 30. — Statutul cooperativei trebuie să cuprindă următoarele:

- a) Firma societății cooperative și sediul;
- b) Enumerarea operațiunilor pe cari le poate face;
- c) Durata societății;
- d) Condițiunile ce trebuiesc îndeplinite pentru a intra în cooperativă, precum și formalitățile de retragere a asociaților și cazurile de excludere;
- e) Valoarea părții sociale și numărul maxim de părți pe care un asociat le poate subscrie, modul de achitare a părților sociale subscrise; dacă se pot face restituiri, modul cum se vor face;
- f) Numărul minim de asociați cu cari cooperativa se poate constitui și numărul cu care poate funcționa;
- g) Felul răspunderii asumate de asociați pentru obligațiile cooperativei;
- h) Delimitarea teritorială a cercului de activitate; dacă societatea poate face operațiuni și cu nesocietari și anume ce operațiuni;
- i) Modul de convocare al adunării generale, condițiile pentru validitatea hotărârilor ei;
- j) Modul de administrare a cooperativei, regulele pentru desemnarea consiliului de administrație, a censorilor, comitetului de direcție, dacă există, puterile și îndatoririle membrilor acestor organe;
- k) Dispozițiuni pentru încheierea, verificarea și aprobarea bilanțului și data încheierii lui;

l) Modul de împărțire a excedentului ori deficitului rezultat;

— m) Modul formării fondului de rezervă. Acest fond în caz de lichidare nu se va putea împărți între asociați, ci va fi întrebuințat numai la dotarea unei instituțiuni de interes cooperativ, determinată de adunarea generală de lichidare.

Fondul de rezervă va fi depus spre păstrare la o instituțiune publică, la Banca Centrală cooperativă sau la o federală până la întrebuințarea lui potrivit hotărârii adunării generale;

n) Modul formării fondului cultural, de interes cooperativ și pentru opere sociale și destinația lui în caz de lichidare;

o) Forma în care se vor face încunoștințările și publicațiile ce emană dela cooperativă.

Nici prin actul constitutiv nici prin statut nu se pot prevedea drepturi speciale pentru anumiți asociați.

ART. 31. — Firma societății cooperative se va compune: CU Cluj / Central University Library Cluj

a) Dintr'o denumire prin care să se deosebească de orice altă cooperativă din localitatea sau localitățile cu cari lucrează potrivit statutului;

b) Din cuvintele „Societate Cooperativă” urmate de indicarea generică a obiectului societății;

c) Din arătarea comunei în care cooperativa își are sediul;

d) Dacă societatea cooperativă este cu răspunderea nemărginită, din cuvintele „cu răspunderea nemărginită”;

e) Societățile cooperative nu sunt supuse dispozițiilor legii firmelor.

ART. 32. — Prin regulamentul acestei legi se vor stabili normele după care va fi ținut registrul societăților cooperative pe lângă fiecare judecătorie de ocol.

ART. 33. — In termen de 3 zile dela primirea actului constitutiv și a statutului, judecătorul este dator a face un extras depe ele, conținând:

a) Firma și sediul societății cooperative;

- b) Obiectul întreprinderii;
- c) Delimitarea teritorială a cercului de activitate;
- d) Durata societății;
- e) Data închiderii bilanțului;
- f) Mărimea părților sociale, numărul maxim de părți sociale pe care un asociat le poate avea, felul în care se fac vărsămintele;
- g) Felul răspunderii asociaților;
- h) Forma în care administratorii cooperativei își manifestă voința și cine și cum semnează pentru cooperativă, în caz când aceasta e prevăzută în statut; numele și pronumele persoanelor cari au semnătura socială;
- i) Forma în care se vor face înștiințările și publicațiile ce emană dela cooperativă;
- j) Data autentificării statutului și a actului constitutiv.

Judecătorul va trimite în aceeaș zi extractul Oficiului Național al Cooperăției Române pentru publicare în „Buletinul Cooperăției Române”.

Oficiul Național al Cooperăției Române va îngriji să se publice în „Monitorul Oficial” lista societăților cooperative instituite, cuprinzând firma societății, sediul, precum și indicarea numărului „Buletinului Cooperăției Române” în care s'a făcut publicarea extractului după actele constitutive ale fiecărei societăți.

După îndeplinirea acestor formalități judecătorul va încheia un proces-verbal, constatând înscrierea cooperativei în registru ca și trimiterea extractului spre publicare în „Buletinul Cooperăției Române” și va dispune că societatea cooperativă poate funcționa, eliberând delegaților un exemplar din statut și actul constitutiv și un certificat de liberă funcționare. Câte un exemplar din aceste acte vor fi trimise Oficiului Național al Cooperăției Române sau Uniunii de Cooperative care a dat viza. Un al treilea exemplar se va păstra în arhiva judecătoriei.

Toate aceste formalități vor fi gratuite.

CAPITOLUL IV

**Despre administrația și gestiunea societăților
cooperative**§ 1. *Consiliul de administrație*

ART. 34. — Administrația societății este încredințată consiliului de administrație.

Statutul va fixa numărul membrilor acestui consiliu, care nu va putea însă fi mai mic de 5 și nici mai mare de 12.

Consiliul de administrație se alege dintre asociații cooperativei, pe termen de trei ani, de către adunarea generală. Primii administratori sunt numiți de către fondatori prin chiar actul constitutiv.

Membrii consiliului vor forma trei serii, desemnate prin tragere la sorti, cari vor funcționa fiecare câte trei ani, cu excepția primului consiliu, în care o serie va ieși după un an de funcționare și a doua după doi ani.

În acelaș mod se va urma și în cazul când în cursul funcționării cooperativei va fi înlocuit întregul consiliu de administrație.

Membrii al căror mandat a expirat pot fi realesi.

ART. 35. — Membrii consiliului de administrație trebuie să fie cetățeni români, bucurându-se de toate drepturile civile și politice și să fie știutori de carte. Ei nu pot fi în acelaș timp membri în consiliul de administrație al vreunei societăți comerciale cu scopuri și activități similare.

Rudele și afinii până la al treilea grad inclusiv nu pot fi aleși membri în acelaș consiliu de administrație.

Cei cari nu satisfac condițiunile prevăzute în aliniatele precedente și au fost totuși aleși, pierd de drept funcțiunea lor. În cazul când împiedicarea provine din rudenie sau afinitate, ultimul ales sau cel mai tânăr dintre ei, dacă au fost aleși în acelaș timp, pierde de drept funcțiunea sa. Constatarea decăderii se va face printr'o încheiere a consiliului de administrație.

Decăderea nu poate fi însă opusă terților de bună credință cari au contractat cu societatea.

ART. 36. — Statutul poate prevedea desemnarea din sânul consiliului de administrație a unui comitet de direcție, format din cel mult trei persoane, care va conduce operațiunile curente ale întreprinderii.

Consiliul de administrație sau comitetul de direcție, unde există, va reprezenta societatea.

El poate da mandat pentru reprezentarea în justiție.

Toate actele angajând societatea, altele decât gestiunea zilnică, vor fi semnate de doi membri din consiliul de administrație împuterniciți de consiliu sau de un membru și o altă persoană împuternicită de consiliu. Aceștia vor răspunde față de societate de cele ce vor fi semnat fără a fi împuterniciți de consiliu.

Președintele, vice-președintele, membrii comitetului de direcție și contabilii nu pot îndeplini funcțiunea de casier în cooperativă.

ART. 37. — Consiliul de administrație este obligat a trimite judecătoriei de ocol respective, precum și instituției de control căreia îi aparține cooperativa, potrivit prevederilor legii de față, în termen de 8 zile dela ținerea adunării generale sau dela data procesului-verbal de numire:

a) Copii depe încheierile constatatoare de schimbările făcute în consiliul de administrație, comitetul de direcție și în comisia cenzorilor;

b) Tabloul nominal indicând numele și pronumele tuturor membrilor din consiliul de administrație și comitetul de direcție, dacă este cazul; numele și pronumele celor cari au primit mandat de a reprezenta cooperativa și cei cari au dreptul de a semna pentru ea, precum și numele și pronumele cenzorilor.

ART. 38. — În caz de descompletare a consiliului de administrație, membrii rămași, împreună cu cenzorii, desemnează, cu majoritatea absolută a celor prezenți care trebuie să fie $\frac{2}{3}$ din numărul total, pe asociații cari până la adunarea generală au să înlocuiască pe membrii ieșiți din consiliu.

ART. 39. — În cel mult 4 luni dela data încheierii anului de operațiuni, consiliul de administrație este obligat a prezenta adunării generale bilanțul și contul de profit și pierdere împreună cu o dare de seamă asupra mersului cooperativei. La aceasta se va adăoga raportul de verificare al censorilor.

ART. 40. — Administratorii cooperativei sunt obligați ca în termen de 15 zile dela data ținerii adunării generale anuale să depună la judecătoria în a cărei circumscripțiune cooperativa își are sediul, următoarele:

a) Copie de pe bilanț și modul de repartitie a excedentului net;

b) Copie de pe procesul-verbal al adunării;

c) Lista asociaților intrați și ieșiți din societate în cursul anului, cu valoarea părților sociale subscrise de fiecare.

ART. 41. — Administratorii sunt datori să țină registrele prevăzute de codul de comerț pentru comercianți, precum și:

a) Registrul de asociați care să arate:

1. Numele și pronumele asociaților;

2. Domiciliul;

3. Profesia exercitată;

4. Data admitterii;

5. Data ieșirii;

6. Valoarea părților sociale subscrise;

7. Socoteala sumelor vărsate și retrase în contul părților sociale subscrise;

b) Registrul de procese-verbale ale adunării generale ordinare și extraordinare;

c) Registrele de procesele-verbale ale ședințelor consiliilor de administrație și ale censorilor.

Când majoritatea asociaților unei cooperative este minoritară, aceasta este obligată să alcătuiască bilanțul și în limba română.

ART. 42. — În consiliul de administrație, ca și în comitetul de direcție, administratorii vor lucra personal, fără a putea fi reprezentați de vreun alt administrator sau de o persoană străină.

§. 2. *Censori*

ART. 43. — Adunarea generală alege în fiecare an dintre asociați trei censori titulari și trei supleanți.

Numirea, îndatoririle și răspunderea censorilor se regulează după codul de comerț.

§ 3. *Adunarea generală*

ART. 44. — Adunările generale sunt ordinare și extraordinare.

ART. 45. — Adunarea generală ordinară se va convoca cel puțin odată pe an, cu formele și de către persoanele prevăzute în statut, cel mai târziu până la data de 15 Aprilie; în caz de lipsă a acestor dispozițiuni, ea va fi convocată de către președinte, vicepreședinte sau de comitetul de direcție.

Adunarea generală extraordinară se convoacă de către cei desemnați mai sus, fie din propria inițiativă, fie la cererea censorilor ori la cererea unui număr de cel puțin $\frac{1}{10}$ din numărul total al asociaților.

ART. 46. — Dacă convocarea adunării generale cerută de către censori sau numărul prevăzut de societari nu este adusă la îndeplinire, se poate face apel la instituția de control respectivă, care va face prin delegatul său convocarea.

ART. 47. — Convocarea adunării generale trebuie făcută cu cel puțin 15 zile libere înaintea zilei fixate pentru ținerea adunării, dacă statutul nu fixează un termen mai lung.

Copia bilanțului și raportul censorilor trebuie să fie puse la dispoziția asociaților, în localul cooperativei, cu cel puțin 10 zile înainte de ziua fixată pentru ținerea adunării generale.

Convocarea trebuie să arate întotdeauna locul, data și ora întrunirii, precum și data și locul întrunirii adunării în cazul prevăzut la aliniatul 2 al articolului 48.

ART. 48. — Adunarea generală nu poate lua hotărâri valabile decât fiind prezenți cel puțin $\frac{1}{3}$ din

numărul asociațiilor cu drept de vot, dacă statutul nu prevede un număr mai mare.

În caz că nu se întrunește numărul cerut, adunarea se va ține de drept într'un termen ce se va stabili de statut și care nu va fi mai mare de 15 zile, putând lua hotărâri valabile cu oricare ar fi numărul asociațiilor prezente, însă numai asupra chestiunilor cari au fost înscrise în ordinea de zi delă prima convocare.

ART. 49. — Schimbarea obiectului întreprinderii precum și dizolvarea cooperativei nu poate fi hotărâtă decât de adunarea generală la care au luat parte cel puțin jumătate din numărul total al asociațiilor cu drept de vot, hotărârea trebuind să se ia cu majoritatea de cel puțin $\frac{2}{3}$ a membrilor prezente.

ART. 50. — Fuziunea cu alte societăți cooperative nu poate fi hotărâtă decât de o adunare generală în care au fost prezente cel puțin $\frac{1}{3}$ din numărul asociațiilor cu drept de vot și numai cu majoritatea de $\frac{2}{3}$ din numărul celor prezente.

ART. 51. — Atribuțiunile adunării generale sunt următoarele:

a) Să examineze și să aprobe sau modifice, după ce va fi ascultat raportul censorilor, bilanțul, bugetul de venituri și cheltueli și proiectul de repartitie a excedentului ori pagubei rezultate.

În bilanț, plus valoarea bunurilor, poate fi trecută pentru mărirea activului, cu condițiunea de a se prevedea un fond suficient pentru variațiune de preț, care se va trece în mod distinct în pasivul bilanțului;

b) Să fixeze suma maximă până la care cooperativa se poate angaja în cursul anului;

c) Să stabilească limita maximă până la care se pot acorda împrumuturi unui asociat ori unei persoane străine de societate, dacă statutul permite astfel de operațiuni;

d) Să hotărască asupra ieșirii în orice mod a asociațiilor din cooperativă și asupra apelurilor celor cărora li s'a refuzat înscrierea;

e) Să aleagă pe membrii consiliului de administrație și pe censori;

- f) Să delibereze asupra rapoartelor de control;
- g) Să hotărască intentarea acțiunii de daune împotriva administratorilor;
- h) Să hotărască asupra fuziunii cu alte cooperative;
- i) Să hotărască asupra modificării sau completării statutului;
- j) Să hotărască asupra disolvării societății sau schimbării obiectului întreprinderii;
- k) Să hotărască asupra tuturor chestiunilor rezervate adunării generale de către lege și statut.

ART. 52. — O hotărâre a adunării generale poate fi contestată, în termen de cel mult **10** zile dela data adunării, dacă ea este contrară legii sau statutului.

Poate face contestație orice asociat care fiind față la adunare a protestat împotriva hotărârii trecute în procesul-verbal, precum și orice asociat absent dacă a fost oprit prin motiv justificat a lua parte la adunare sau dacă motivează contestația că nu s'a făcut în regulă convocarea sau chestiunea nu a fost înscrisă în ordinea de zi.

Contestațiile se adresează instituției de control respectivă, care poate anula hotărârea adunării generale în caz când contestația este întemeiată și ordonă convocarea unei noi adunări.

Deciziunea trebuie luată în termen de 15 zile libere dela data primirii contestației.

Până la judecarea contestației instituția de control poate, după ce a ascultat și pe administratori, să suspende executarea deciziunii adunării generale.

Anularea hotărârii adunării generale are efect față de toți asociații. Prin îngrijirea instituției de control ea va fi înscrisă în registrul de cooperative dela judecătorie, dacă deciziunea anulată se găsește înscrisă acolo.

ART. 53. — Fiecare asociat nu are decât un singur vot, oricare ar fi valoarea părților sociale ce posedă.

Asociatul nu poate fi reprezentat în adunarea generală decât în cazul unei împiedecări legitime și

50
m. d. f.

numai de un alt asociat, afară de cazurile prevăzute în legea de față.

Un mandatar nu poate să reprezinte în aceeaș adunare generală decât un singur asociat, afară de dreptul său personal.

Statutul poate prevedea înlocuirea adunării generale a asociaților prin adunarea delegaților, când în cercul de activitate al societății cooperative intră mai mult de 3 comune sau aceasta numără mai mult de 1500 asociați.

ART. 54. — Procesele-verbale ale adunării generale referitoare la modificarea statutului, semnate de biroul adunării, după ce vor fi vizate de Uniunea de control respectivă, ori în lipsa acesteia de Oficiul Național al Cooperăției Române, se vor înainta în trei exemplare judecătoriei de ocol respective, care va proceda la îndeplinirea aceluiași formalități ca la constituirea societății, eliberând un certificat că s'au îndeplinit aceste formalități.

BCU Cluj / Central University Library Cluj
CAPITOLUL V

Despre disolvarea societăților cooperative

ART. 55. — Societatea cooperativă* se disolvă:

a) Prin împlinirea termenului pentru care a fost constituită, dacă nu s'a hotărât continuarea operațiunilor de către adunarea generală și dacă operațiunile nu continuă de fapt;

b) Prin hotărârea adunării generale, luată cu respectarea dispozițiunilor legale și statutare;

c) Prin fuziunea cu alte societăți cooperative;

d) Prin falimentul societății, chiar când va fi urmat de un concordat;

e) Prin micșorarea numărului de asociați sub minimul prevăzut de statute; constatarea se va face de instituțiunea de control;

f) Prin deciziunea Oficiului Național al Cooperăției Române ori a Uniunii de Cooperative din care face parte societatea cu aprobarea Oficiului Național.

Statutul poate prevedea și alte motive de disolvare.

ART. 56. — Hotărârea de disolvare a societății se va comunica, după cum e cazul, de către administratori ori de către Oficiul Național al Cooperăției Române, judecătoriei de ocol unde cooperativa a fost înregistrată, pentru a fi trecută în registrul societăților cooperative.

Hotărârea de disolvare se va publica sub îngrijirea administratorilor în „Buletinul Cooperăției Române”, iar un anunț de disolvare se va publica prin îngrijirea Oficiului Național al Cooperăției Române în „Monitorul Oficial” cu arătarea numărului Buletinului Cooperăției în care este publicată hotărârea de disolvare.

ART. 57. — Hotărârea de fuziune a mai multor societăți cooperative, luată de adunările generale ale acestor societăți și aprobată de Uniunea de Cooperative respectivă și în lipsă de Oficiul Național al Cooperăției Române, trebuie înscrisă în registrul de societăți cooperative dela judecătoria respectivă, publicată în „Buletinul Cooperăției Române” și anunțată în „Monitorul Oficial” ca și la constituire și disolvare.

Fuziunea nu va putea avea efect decât după ce a trecut o lună dela publicarea în „Buletinul Cooperăției Române” a documentelor cerute de codul de comerț.

ART. 58. — Disolvarea societății este urmată de lichidare, care se face cu îndeplinirea formalităților prevăzute în codul de comerț pentru lichidarea societăților anonime, publicațiile făcându-se în „Buletinul Cooperăției Române”.

Cu lichidarea poate fi însărcinată și o altă societate cooperativă. Când disolvarea s'a hotărât de Uniunea de Cooperative din regiunea respectivă sau de Oficiul Național al Cooperăției Române, aceste instituțiuni vor desemna și pe lichidatori.

În cazul lichidării unei societăți cooperative, judecătoria de ocol are toate drepturile și atribuțiunile conferite în asemenea materii, de codul de comerț, tribunalelor.

ART. 59. — Societatea cooperativă se declară în stare de faliment atunci când este în încetare de plăți sau atunci când societatea fiind în lichidare se constată că pasivul întrece activul.

Indată ce cooperativa se află într'unul din cazurile prevăzute în articolul precedent, consiliul de administrație ori lichidatorii sunt obligați să ceară deschiderea procedurii falimentului, care se va face potrivit dispozițiilor codului de comerț.

Deschiderea procedurii falimentului se va comunica de către tribunal, în termen de 24 ore, judecătoreiei, pentru a fi trecută fără întârziere în registrul de cooperative.

ART. 60. — Dacă averea societății nu este îndestulătoare, administratorul falimentului (sindic sau curator) va întocmi fără întârziere un tablou de repartizare, în care să se arate partea ce revine fiecărui asociat, în proporția capitalului subscris și în limitele răspunderii statutare.

Tabloul va fi depus la tribunal, care va ordona afișarea lui la ușa principală dela sediul societății, la ușa primăriei comunei în care aceasta își are sediul și la ușa judecătoreiei, precum și publicarea într'unul sau mai multe ziare răspândite, determinate de tribunal, ca și în „Buletinul Cooperăției Române”.

Constatarea afișărilor se va face prin procese-verbale dresate de corpul portăreilor.

Fiecare asociat va putea face contestație în termen de 15 zile dela ultima afișare sau publicare, iar tribunalul, întrunind toate contestațiunile, se va pronunța printr'o singură sentință asupra tabloului.

Chiar dacă nu s'au făcut contestațiuni, tribunalul poate aduce modificări tabloului când el nu este conform cu legea și statutul.

Tabloul rămas definitiv este executoriu și asociații vor fi urmăriți pe calea execuției silită.

Dacă după stabilirea definitivă a tabloului se ivesc noi nevoi de sume de bani, se vor alcătui alte tablouri de contribuțiuni după normele arătate mai sus, excluzându-se asociații dovedite, prin executări anterioare, că sunt insolvabili.

Dacă la sfârșitul lichidării se constată că sarcinile de fapt au fost mai mici decât suma încasată prin repartizare, plusul se restituie asociaților în proporția plăților făcute de fiecare pe baza tabloului de repartitie.

ART. 61. — Falimentul societății cooperative nu atrage falimentul asociaților ei.

TITLUL II

DESPRE FEDERALE

ART. 62. — Societățile cooperative se pot asocia în federale, cari vor face numai operațiuni în vederea satisfacerii nevoilor cooperativelor asociate.

ART. 63. — Federalele sunt societăți cooperative și toate dispozițiile prezentei legi pentru societățile cooperative, referitoare la constituire, administrare și disolvare, precum și la procedură, înlesniri, control, penalități, etc., se aplică și federalelor, cu modificările arătate în lege.

ART. 64. — Statutul federalei va trebui să cuprindă, în afară de dispozițiunile arătate la art. 30 de mai sus, pentru societățile cooperative și următoarele:

a) Categoriile de societăți cooperative cari pot deveni asociate;

b) Cercul de activitate al federalei care se poate întinde asupra întregii țări;

c) Participarea societăților cooperative la formarea capitalului social al federalei, care se va face fie în raport cu numărul asociaților fiecărei societăți asociate, fie în raport cu fondurile lor proprii;

d) Reglementarea dreptului de vot, în adunarea generală a federalei, al cooperativelor asociate, care va fi proporțional cu numărul asociaților fiecărei societăți cooperative.

ART. 65. — Falimentul federalei nu atrage după sine falimentul societăților cooperative asociate.

PARTEA II

**Despre instituțiunile de îndrumare
și control**

TITLUL I

DESPRE UNIUNILE DE COOPERATIVE

ART. 66. — Societățile cooperative funcționând în baza dispozițiilor legii de față se vor asocia în Uniuni, în scopul organizării autocontrolului.

ART. 67. — Uniunile se constituiesc și funcționează după aceleași norme ca și societățile cooperative, însă fără capital social.

Actul constitutiv și statutul Uniunii, aprobate de Oficiul Național al Cooperației Române, vor fi autentificate de judecătoria dela sediul Uniunii.

Copie de pe statut și actul constitutiv, certificate de judecător, se vor trimite tuturor judecătorilor de ocol din regiunile asupra cărora, potrivit statutului său, Uniunea își întinde cercul de activitate.

ART. 68. — Societățile cooperative existente cari în termen de un an dela promulgarea acestei legi nu se vor fi afiliat unei Uniuni de Cooperative alcătuite în conformitate cu această lege, pierd calitatea de cooperativă și intră în prevederile articolului 153, cu excepțiunile prevăzute la partea IV, titlul IV.

ART. 69. — Uniunea are următoarele atribuțiuni:

a) Să examineze și eventual să vizeze statutele și actele constitutive ale societăților cooperative, precum și procesele verbale ale adunărilor generale referitoare la modificarea acestor statute;

b) Să organizeze controlul legal al societăților cooperative afiliate și să ia măsurile prevăzute în legea de față împotriva administratorilor, censorilor, lichidatorilor, funcționarilor și prepușilor acestora;

c) Să rezolve, pe cale amicală sau în conformitate cu dispozițiile legale și statutare, diferendele ivite între societățile cooperative afiliate sau între organele unei cooperative și asociații săi;

d) Cu aprobarea Oficiului Național al Cooperăției Române să hotărască disolvarea societăților cooperative în cazurile prevăzute la art. 55 de mai sus, precum și atunci când se constată că societatea este în imposibilitate de a realiza scopul pentru care s'a constituit ori s'a abătut dela normele legale și statutare;

e) Orice alte atribuțiuni cari vor fi date Uniunilor prin legi și regulamente;

f) Va executa orice însărcinări i se vor da de către Oficiul Național al Cooperăției Române, în cadrul obiectului Uniunii;

g) Poate stă în justiție pentru apărarea intereselor societăților cooperative afiliate, precum și să se constituie parte civilă pentru sau alături de aceste societăți, chiar când ele nu s'ar fi constituit ca atare;

h) Statutul Uniunilor va putea prevedea și alte atribuțiuni în vederea sprijinirii activității societăților cooperative afiliate, fără ca Uniunea să poată face operațiuni comerciale.

Astfel statutul va putea prevedea:

1. Organizarea asistenței tehnice și judiciare a cooperativelor.

2. Organizarea statisticii societăților cooperative din regiunea respectivă, potrivit normelor și la cererea Oficiului Național al Cooperăției Române;

3. Organizarea propagandei pentru răspândirea și popularizarea principiilor cooperatiste, organizarea de cercuri cooperative, de biblioteci sau orice alte instituții de cultură cooperatistă, precum sunt școli de contabili, etc.

4. Organizarea congreselor cooperative;

5. Apărarea intereselor mișcării cooperative din regiune în fața autorităților și în orice ocaziune;

6. Strângerea relațiilor între societățile cooperative.

ART. 70. — Atribuțiunile Uniunii sunt exercitate de consiliul său de administrație. Consiliul va desemna din sânul său unul sau mai multe comitete permanente, compuse din câte trei persoane, putând lucra și lua hotărâri cu majoritate de doi și ale căror atribuțiuni se reglementează prin statut.

În orice caz va funcționa un comitet de control compus din doi membri ai consiliului de administrație al Uniunii și prezidat de prim-președintele sau președintele tribunalului local ori de un magistrat delegat de acesta. Comitetul de control va aplica sancțiunile prevăzute în legea de față împotriva administratorilor, censorilor, lichidatorilor, funcționarilor și prepușilor societăților cooperatve căzuți în culpă.

— ART. 71. — Împotriva deciziunilor Uniunii, referitoare la vizarea statutelor, la înscrierea în Uniune, la măsurile luate împotriva administratorilor, censorilor, lichidatorilor, funcționarilor și prepușilor societăților cooperativei, cei interesați pot face apel la Oficiul Național al Cooperăției Române, în termen de 30 zile dela data contra-recipisei de primire a scrisorii recomandate continuând hotărârea comunicată.

ART. 72. — Directorul și organele de control ale Uniunii se vor numi de consiliul de administrație, după normele stabilite prin regulamentul prezentei legi.

Oficiul Național al Cooperăției Române poate detașa din personalul său de control, organele necesare controlului exercitat de Uniune, la cererea acesteia. În acest caz întreținerea personalului detașat se suportă din bugetul Oficiului Național al Cooperăției Române.

ART. 73. — Controlul societăților cooperative se va face potrivit unui regulament alcătuit de Oficiul Național al Cooperăției Române.

ART. 74. — Organele Uniunii vor executa însărcinările ce li se vor da, în cadrul atribuțiunilor lor de educație și propagandă, de către Oficiul Național al Cooperăției Române.

ART. 75. — O societate cooperativă va fi controlată cel puțin odată pe an.

Organele și funcționarii societăților cooperative sunt datori să pună la dispoziția organelor de control ale Uniunii toate registrele și scriptele societății, să permită verificarea numerarului, a portofoliului, a depozitelor de mărfuri și materiale și a oricărei alte averi sociale.

La control vor fi invitați a lua parte și censorii societății.

Organul de control va putea convoca consiliul de administrație și comisia censorilor societății controlate.

La orice verificare se va încheia un proces-verbal în triplu exemplar, din care unul se va păstra în arhiva societății, unul în arhiva Uniunii, iar cel de al treilea se va înainta, împreună cu copie de rezoluția Uniunii, Oficiului Național al Cooperăției Române.

ART. 76. — Actele încheiate de organele de control, aprobate de consiliul de administrație ori de comitetul de control al Uniunii, fac dovada în justiție până la proba contrarie.

ART. 77. — Cheltuelile Uniunii vor fi suportate de către societățile cooperative afiliate, potrivit dispozițiilor statutare, în raport cu cifra lor de afaceri.

La începutul fiecărui an, adunarea generală a Uniunii va întocmi bugetul de venituri și cheltueli, fixând în mod provizoriu o sumă pe care fiecare asociată va fi datoare să o depună în termen de o lună dela data adunării; repartizarea definitivă se va face de adunarea generală a Uniunii, la încheierea socotelilor pe exercițiul trecut.

Societățile cooperative vor mai fi obligate a suporta cheltuelile ocazionate de controlul extraordinar ce eventual se va face după cererea organelor ori a societăților cooperative.

Deasemenea, dacă Banca Centrală Cooperativă sau o federală cere controlul, cheltuelile ocazionate vor fi suportate de acestea.

Hotărârile referitoare la sumele ce urmează să

verse societățile cooperative pentru suportarea cheltuelilor Uniunii, luate de adunarea generală și de consiliul de administrație al Uniunii și aprobate de Oficiul Național al Cooperăției Române, sunt definitive și executorii, sumele încasându-se potrivit legii de urmărire a veniturilor Statului.

ART. 78. — Activitatea Uniunilor de Cooperative este supusă controlului Oficiului Național al Cooperăției Române, potrivit dispozițiilor legii de față.

Dacă o Uniune nu va executa la timp atribuțiunile stabilite prin lege, regulamente și statutele sale, Oficiul Național al Cooperăției Române va putea lua următoarele măsuri, în ordinea stabilită mai jos:

a) Avertisment adresat consiliului de administrație;

b) Disolvarea consiliului de administrație al Uniunii și desemnarea unei comisii interimare până la întrunirea adunării generale a Uniunii, care va face noua alegeri.

Convocarea adunării generale se va face cu respectarea prevederilor legale și statutare, odată cu hotărârea de disolvare;

c) Avertisment de lichidare;

d) Disolvarea Uniunii, care va fi decisă de consiliul general, în plenul său, după o prealabilă anchetă făcută de unul sau mai mulți membri delegați de Consiliul General al Cooperăției.

TITLUL II

OFICIUL NAȚIONAL AL COOPERĂȚIEI ROMANE

ART. 79. — Ca așezământ superior pentru îndrumarea și controlul societăților cooperative, se instituie Oficiul Național al Cooperăției Române, care va funcționa ca instituție autonomă investită cu personalitate juridică de drept public, pe lângă Ministerul Muncii, Cooperăției și Asigurărilor Sociale.

Uniunile de cooperative pot să alcătuiască o Centrală a Uniunilor de Cooperative, care va avea atribuțiunile prevăzute în prezenta lege pentru Oficiul Național al Cooperației Române.

Constituirea Centralei Uniunilor de Cooperative se va face potrivit cu dispozițiunile prevăzute în legea de față pentru constituirea Uniunilor de Cooperative, autorizațiunea fiind dată de către Consiliul de Miniștri.

ART. 80. — Oficiul Național al Cooperației Române are următoarele atribuțiuni:

a) Aprobă constituirea și vizează statutele uniunilor și ale federațelor de cooperative, precum și ale societăților cooperative, acolo unde nu există uniune;

b) Indrumează și controlează activitatea Uniunilor de cooperative;

c) Exerciță controlul legal asupra federațelor, aplicând măsurile prevăzute în legea de față și având dreptul ca le reprezenta în iustitie, conform art. 69, litera g;

d) Exerciță controlul prevăzut în prezenta lege asupra societăților cooperative neasociate în Uniuni, precum și acolo unde acestea nu-și îndeplinesc atribuțiunile, având drepturile acordate Uniunilor de cooperative prin art. 69, lit. g;

e) Alcătuește regulamentul și dă instrucțiuni pentru efectuarea controlului societăților cooperative; regulamentul alcătuit va fi sancționat prin decret regal;

f) Alcătuește statute-tip, norme și instrucțiuni pentru funcționarea societăților cooperative de orice categorie;

g) Servește ca instanță de apel cu privire la hotărârile luate de Uniunile de Cooperative;

h) Organizează statistica generală a mișcării cooperative, publicând Anuarul Cooperației Române;

i) Organizează îndrumarea și asistența judiciară (contencios) și tehnică (agricolă, forestieră, industrială, etc.) a societăților cooperative;

j) Organizează, îndrumează și controlează învățământul cooperatist;

k) Organizează și îndrumază cercurile cooperatiste, precum și întreaga acțiune de propagandă cooperatistă, prin toate mijloacele nimerite;

l) Publică „Buletinul Cooperăției Române”;

m) Reprezintă, la cererea lor, interesele societăților cooperative față de autoritățile publice și ori unde va fi nevoie;

n) Organizează un oficiu de studii al problemelor cooperative și menține legătura cu instituțiile și organizațiile cooperative centrale din alte țări, precum și cu cele internaționale.

ART. 81. — Invățământul cooperatist va cuprinde școlile de contabilitate și educație cooperativă, școlile pentru pregătirea personalului de magazin și tehnic necesar instituțiilor cooperative, precum și școala superioară de studii cooperatiste care funcționează în București.

Funcționarea acestei școli se face potrivit unui regulament elaborat de Consiliul general al cooperăției, aprobat de Ministerul Muncii, Cooperăției și Asigurărilor Sociale și sancționat prin decret regal.

Programul cursurilor se va alcătui de consiliul profesoral al școlii și se va aproba de Consiliul general al cooperăției.

Prin derogare dela art. 2 din legea pentru organizarea corpului de contabili din 15 Iulie 1921, absolvenții școalelor cooperatiste vor putea alcătui și viză bilanțurile societăților cooperative.

Diplomații școalelor superioare cooperatiste vor fi preferați în toate funcțiunile la toate instituțiunile cooperatiste de orice grad.

ART. 82. — Oficiul Național al Cooperăției Române este condus de Consiliul general al cooperăției astfel alcătuit:

a) Doi delegați ai Ministerului Muncii, Cooperăției și Asigurărilor Sociale, reprezentând organizații diferite în mișcarea cooperativă;

b) Un delegat al Ministerului Instrucțiunii Publice;

c) Un delegat al Ministerului Agriculturii și Domeniilor;

d) Un delegat al Ministerului de Industrie și comerț;

e) Un delegat al Băncii Centrale Cooperative.
Durata delegațiilor este de 3 ani:

i) Din nouă membri reprezentanți ai mișcării cooperative, aleși de adunarea delegațiilor Uniunilor de cooperative, potrivit regulamentului acestei legi.

Membrii aleși vor funcționa 6 ani, reînnoindu-se câte o treime la fiecare doi ani, după procedeu prevăzut de legea de față pentru societățile cooperative.

Pentru prima alegere se va proceda potrivit unui regulament elaborat de Ministerul Muncii, Cooperăției și Asigurărilor Sociale și sancționat prin decret regal, alegerea făcându-se de către delegații societăților cooperative;

g) Din 3 membri cooptați de consiliu pe termen de 3 ani, dintre specialiști recunoscuți în problemele cooperative.

Din Consiliul general al cooperăției române vor face parte de drept, cu vot consultativ, delegatul Curtii de casatie prevăzut al art. 85, precum și foștii miniștri ai muncii și agriculturii, cari au funcționat cel puțin șase luni în aceste demnități.

Toți membrii consiliului se confirmă de către Ministerul Muncii, Cooperăției și Asigurărilor Sociale, prin decret regal.

Consiliul general reprezintă Oficiul Național al Cooperăției Române înaintea tuturor instanțelor judiciare și autorităților prin împuternicirile săi.

ART. 83. — Bugetul de salarii și materiale al Oficiului Național va fi înglobat în bugetul Ministerului Muncii, Cooperăției și Asigurărilor Sociale.

~~Cheltuielile vor fi suportate astfel:~~

~~75% de către Stat, 25% de către Banca Centrală Cooperativă.~~

ART. 84. — Funcționarii oficiului sunt funcționari publici. Consiliul general al cooperăției îndeplinește atribuțiunile comisiei de numiri și înaintări prevăzută de statutul funcționarilor publici.

Funcționarilor Oficiului Național al Cooperăției Române, ai fostelor Centrale a Băncilor Populare, a Cooperativelor, a Obștiilor sătești, precum și ai fostei Case Centrale a Băncilor Populare și Cooperativelor Sătești, li se aplică dispozițiunile art. 8 din legea generală de pensii din 14 Aprilie 1925.

ART. 85. — Consiliul general al cooperăției va delega din sânul său:

a) Un comitet al controlului compus din doi membri reprezentanți ai cooperativelor și doi membri din cei numiți sau cooptați și care va fi prezidat de un delegat al înaltei Curți de casație și Justiție, desemnat prin tragere la sorti dintre toți membrii acestei instanțe. Acest comitet va aplica sancțiunile prevăzute la art. 150 din prezenta lege;

b) Un comitet compus din trei membri, pentru conducerea secțiunii de îndrumare, statistică, propagandă și educație cooperatistă, precum și

c) Un comitet de îndrumare tehnică, compus din cinci membri.

Atribuțiunile acestor comitete vor fi stabilite prin hotărârea consiliului.

ART. 86. — Actele încheiate de organele de control ale Oficiului Național al Cooperăției Române fac deplină credință în justiție.

Nu se poate admite nici o probă în contra lor de cât în următoarele cazuri:

a) Dacă erori grave materiale reies din însăș acel act;

b) Dacă din acte scrise de incontestabilă autoritate legală se vor dovedi existența unor astfel de erori; în tot cazul, acele erori trebuie să fie de natură a înlătura tot fundamentul acuzării, iar nu numai relative la fapte cari nu schimbă acel fundament;

c) Prin înscrierea în fals.

PARTEA III

Banca centrală cooperativă

ART. 87. — Pentru sprijinirea financiară a societăților cooperatiste se înființează, sub denumirea de „Banca Centrală Cooperativă” un institut de credit, funcționând potrivit unui statut alcătuit pe baza dispozițiilor de mai jos, aprobat de Consiliul de Miniștri și sancționat prin decret regal.

Banca Centrală Cooperativă are sediul în București, este persoană juridică și are durată nelimitată.

ART. 88. — Capitalul Băncii Centrale Cooperative este astfel format:

1. Din suma de 500.000.000 lei și anume:

a) 200 milioane lei fondul pus la dispoziție de Banca Națională a României pentru creditul popular, conform convențiunii pentru prelungirea privilegiului Băncii Naționale din 1925;

b) 25 milioane lei reprezentând capitalul de participare a Statului la Centrala Băncilor Populare;

c) 25 milioane lei reprezentând participarea Statului la Centrala Cooperativelor;

d) Din suma de 250 milioane lei pe care Statul o destinează complectării capitalului acestei instituții.

2. Capitalul social se va completa până la suma de un miliard lei prin subscrierile societăților cooperative și federalelor lor.

Capitalul de participare a cooperativelor este format din părți sociale de câte 10.000 lei fiecare.

O societate cooperativă asociată trebuie să poze cel puțin o parte socială.

Prin statut se vor stabili normele după cari se vor face subscrierile și vărsămintele de părți sociale.

ART. 89. — Banca Centrală Cooperativă poate face următoarele operațiuni;

a) Să acorde credite sub orice formă federalelor și societăților cooperative asociate;

b) Să facă orice operațiuni de bancă în folosul societăților cooperative asociate;

c) Să cumpere pentru contul său propriu efecte publice sau garantate de Stat până la cel mult 10% din capitalul social;

d) Să plaseze eventualele disponibilități de casă sub formă de depuneri la vedere sau în cont curent la instituțiunile de Stat sau controlate de Stat, sau la instituțiunile financiare de primul rang, aprobate de Ministerul de Finanțe.

e) Să întrețină disponibilități de devize la băncile

de primul rang de pe piețele străine, alese de comun acord cu Ministerul de Finanțe ;

f) Să primească depuneri spre fructificare, atât dela societățile cooperative asociate cât și dela cele neasociate, dela instituții publice, precum și dela particulari;

g) Să se împrumute sub orice formă dela Banca Națională a României, precum și dela oricare altă instituție publică sau particulară;

h) Să aducă la îndeplinire fie direct, fie prin federațiile și societățile cooperative asociate, anumite operațiuni financiare cu care ar fi însărcinată de Stat;

i) Să facă orice operațiuni de comision pentru societățile cooperative asociate.

ART. 90. — Administrațiile publice, Instituțiunile pendinte sau puse sub controlul lor, sunt autorizate a depune spre fructificare fondurile lor sau fondurile administrate de ele, la Banca Centrală Cooperativă.

Casa Centrală a Asigurărilor Sociale va depune la vedere, spre fructificare, la Banca Centrală Cooperativă 30% din fondurile ei disponibile.

ART. 91. — Banca Centrală Cooperativă va avea o secțiune specială pentru finanțarea necesităților provenite din exercitarea dreptului de preemțiune, stabilit prin art. 32 din legea pentru reforma agrară din 17 Iulie 1922 și extinsă pe întreg cuprinsul țării și prin art. 1 din legea din 13 Martie 1925. Casa Centrală a Improrietării precum și organele ce, potrivit legilor și regulamentelor, primesc notificările proprietarilor vânzători sunt îndatorate a comunica Băncii Centrale Cooperative, în chiar ziua înregistrării lor, notificările primite pentru finanțarea operațiunii lor pentru ca aceasta să se pronunțe dacă poate finanța operația.

Casa Centrală a Improrietării va exercita dreptul de preemțiune de îndată ce a primit acceptarea de finanțare din partea Băncii Centrale Cooperative.

— ART. 92. — Banca Centrală Cooperativă este administrată de un consiliu compus din ~~11~~ membri și anume:

Un delegat al Ministerului Finanțelor;

Un delegat al Ministerului Agriculturii și Domeniilor;

Un delegat al Ministerului Muncii, Cooperăției și Asigurărilor Sociale;

Un delegat al Băncii Naționale a României.

Delegații Ministerelor se confirmă pentru o perioadă de trei ani, prin decret regal, după propunerea ministrului muncii, cooperăției și asigurărilor sociale.

Cinci membri aleși de societățile cooperative și federale asociate, potrivit normelor prevăzute în statut. Odată cu alegerea membrilor se va alege și un număr egal de supleanți.

Membrii aleși vor funcționa șase ani, reînnoindu-se câte o treime la fiecare doi ani, după procedeul prevăzut în legea de față pentru societățile cooperative.

Consiliul va delega din sânul său trei membri cari vor forma comitetul de direcție, putând lucra și lua hotărâri cu majoritatea de doi, în limita delegației date. Hotărârile comitetului de direcție vor trebui să fie supuse ratificării ulterioare a consiliului în prima sa ședință.

Consiliul poate desemna și alte comitete, precizându-le atribuțiunile.

ART. 93. — Consiliul de administrație are următoarele atribuțiuni:

a) Aprobă înscrierea ca asociate a societăților cooperative și a federalelor, neputând să o refuze decât în cazul când acestea nu satisfac cerințele legale și ale statutului Băncii Centrale Cooperative.

Societatea respinsă are dreptul de apel la Oficiul Național al Cooperăției Române în termenul și forma stabilită la art. 71;

b) Hotărăște acordarea creditelor, stabilind condițiile;

c) Contractează împrumuturi cu respectarea prevederilor legii și ale statutului;

d) Stabilește normele după cari se vor primi depunerile spre fructificare, precum și cele după cari se vor efectua celelalte operațiuni;

e) Alcătuește bilanțul și contul de profit și pierderi, supunându-le aprobării adunării generale împreună cu raportul censorilor.

f) Stabilește bugetul de cheltueli al băncii, supunându-l aprobării adunării generale;

g) Bilanțul, contul de profit și pierderi, și bugetul de cheltueli nu vor rămâne definitive decât după ce vor fi aprobate de comisarul guvernului, desemnat de Ministerul Muncii, Cooperăției și Asigurărilor Sociale.

Comisarul guvernului trebuie să se pronunțe în termen de 30 zile libere dela data când i s'au înaintat documentele. Nepronunțarea în termen se consideră ca o aprobare;

h) Administrează orice avere de băncii;

i) Hotărăște numirea și revocarea funcționarilor băncii.

Funcționarii Băncii Centrale Cooperative au drepturile și îndatoririle stabilite printr'un statut special cu caracter contractual, alcătuit de consiliul de administrație al băncii și aprobat de Consiliul general al cooperăției.

ART. 94. — Un comisar al guvernului desemnat de Ministerul Muncii, Cooperăției și Asigurărilor Sociale supraveghează toate operațiunile Băncii Centrale Cooperative.

Comisarul guvernului are dreptul să ia cunoștință în orice moment de situația operațiunilor băncii și să verifice cassa și scriptele.

Comisarul guvernului are dreptul să asiste la ședințele consiliului de administrație, a comitetului de direcție și ale oricăror alte comitete. În caz de absență a comisarului, deciziunile luate de aceste reuniuni îi sunt comunicate de către președinte.

Comisarul poate să suspende executarea oricărei deciziuni ce i-ar părea contrară legii, statutului și a interesului Statului, referind imediat Ministerului Muncii, Cooperăției și Asigurărilor Sociale.

Dacă în interval de 10 zile nu se ajunge la o înțelegere între Banca Centrală Cooperativă și Ministerul Muncii, Cooperăției și Asigurărilor Sociale, fiecare din cele două părți are facultatea de a aduce

litigiul înaintea unei comisii arbitrale, formată dintr'un consilier al Curții de casație, delegat de această Curte, ca președinte, dintr'un membru desemnat de Ministerul Muncii, Cooperăției și Asigurărilor Sociale și un membru desemnat de consiliul de administrație al Băncii Centrale Cooperative.

Hotărârile motivate ale acestei comisii sunt definitive și executorii.

ART. 95. — Pentru exercitarea controlului operațiilor Băncii Centrale Cooperative se institue o comisie de cenzori compusă din patru membri și anume: din doi membri aleși în fiecare an de adunarea generală a societăților cooperative și a federațiilor asociate, un expert contabil delegat de Ministerul ~~Muncii, Cooperăției și Asigurărilor Sociale~~ și un delegat al Băncii Naționale a României.

După aceleași norme se vor desemna și patru cenzori-supleanți.

ART. 96. — Banca Centrală Cooperativă va încheia la 31 Decembrie al fiecărui an un bilanț și contul de profit și pierderi. Excedentul net rezultat după deducerea tuturor salariilor și cheltuelilor se va repartiza astfel:

- a) Cel puțin 20% fonduri de rezervă;
- b) O remunerație capitalului egală cu până la 150 la sută scontul Băncii Naționale la data încheierii bilanțului.

Partea cuvenită capitalului Statului se va vărsa Oficiului Național al Cooperăției Române, pentru susținerea propagandei și învățământului cooperatist.

Din ceea ce rămâne se va repartiza:

- a) 4% membrilor consiliului de administrație și cenzorilor;

- b) 15% primă de muncă funcționarilor Băncii Centrale Cooperative în raport cu salariile lor;

- c) 30% la dispoziția Oficiului Național al Cooperăției Române pentru scopuri de propagandă și educație cooperativă;

- d) Restul se va repartiza între unitățile asociate, proporțional cu operațiile efectuate cu Banca Centrală Cooperativă.

ART. 97. — În fiecare an, cel mai târziu la 15 Aprilie, se întrunește adunarea generală a Băncii Centrale Cooperative, formată din delegații federalelor și ai cooperativelor asociate.

Dreptul de vot va fi în proporție cu capitalul subscris de fiecare societate, un membru neputând însă avea mai mult de 10 voturi.

Statul va avea un număr de voturi egal cu $\frac{1}{2}$ din numărul de voturi la cari au drept toate societățile cooperative și federalele prezente la adunarea generală.

Dreptul de vot al Statului se exercită de comisarul guvernului.

ART. 98. — Banca Centrală Cooperativă se bucură de toate înlesnirile, scutirile și dispozițiunile speciale și procedurale prevăzute în această lege sau în orice altă lege pentru societățile cooperative.

Dispozițiunile prevăzute la art. 15 și 22, alin. 3 și 4 din această lege, se aplică și față de părțile sociale aduse în Banca Centrală Cooperativă.

Toate cererile în justiție și procedurile lor făcute de Banca Centrală Cooperativă în litigiile cu societățile cooperative sunt scutite de timbre și taxe speciale.

ART. 99. — Statutul Băncii Centrale Cooperative, alcătuit după normele stabilite în această lege, nu va putea fi modificat decât prin decizia adunării generale, aprobată de Consiliul de Miniștri și sancționată prin decret regal.

PARTEA IV

Dispozițiuni speciale, penale și tranzitorii

TITLUL I

INLESNIRI SOCIETAȚILOR COOPERATIVE

ART. 100. — Numai societățile cooperative cari funcționează pe baza prezentei legi se vor bucura de înlesnirile fiscale sau de orice altă fiatură acor-

date cooperativelor prin această lege sau prin alte legi și regulamente.

ART. 101. — Societățile cooperative cari funcționează potrivit prevederilor legii de față se vor bucura de scutirile și reducerile prevăzute în legea pentru unificarea contribuțiilor directe, fără a mai fi nevoie să îndeplinească cerințele art. 34 și 35 din sus numita lege.

Aceste reduceri și scutiri se aplică atât la impozitele elementare cât și la cele adiționale și complementare.

Dispozițiunile referitoare la societățile anonime pe acțiuni cuprinse la art. 32 și 90, alin. 2 din legea pentru unificarea contribuțiilor directe se aplică și societăților cooperative și federalelor lor.

La stabilirea impunerii societăților cooperative, delegatul contribuabililor în comisiunile de impuneri prevăzute în legea pentru unificarea contribuțiilor directe, se înlocuiește printr'un delegat al Uniunii de cooperative respective ori, în lipsă, al Oficiului Național al Cooperăției Române.

Impozitul pe veniturile comerciale și industriale ale societăților cooperative se stabilește pe baza bilanțului vizat de organele de control ale Uniunii de cooperative respective ori ale Oficiului Național al Cooperăției Române.

ART. 102. — La impunerea societăților cooperative, sumele încasate de asociați pentru plata muncilor efectuate de ei în întreprinderea comună până la 150% din salariile primite de lucrătorii neasociați pentru munci similare, se consideră ca salarii și ca atare li se vor aplica dispozițiunile legii pentru unificarea contribuțiilor directe referitoare la salarii.

Dacă societatea cooperativă nu are salariați neasociați, se va lua ca normă salariile plătite de întreprinderile similare.

ART. 103. — Veniturile provenite din depunerile spre fructificare la societățile cooperative, sunt scutite de impozitul pe venitul mobilier, întrucât depunerea nu trece de 10.000 lei.

ART. 104. — Terenurile societăților cooperative destinate construcțiilor necesare atingerii scopului

care face obiectul societății, precum și imobilele construite în acest scop, vor fi scutite de orice impozit imobiliar pe timp de 10 ani dela data când au devenit utilizabile, după care termen impozitul se reduce la o pătrime pe cinci ani și la jumătate pe alți cinci ani.

Taxele de construcții prevăzute în legile și regulamentele comunale vor fi pe jumătate pentru aceste imobile.

ART. 105. — Toate formalitățile pentru constituirea, fuzionarea și lichidarea societăților cooperative, acelea referitoare la modificarea statutelor, precum și formalitățile pentru înscrierea și retragerea asociațiilor sunt scutite de orice fel de taxe de timbru, înregistrare și impozite pe acte juridice.

Deasemenea nu e nevoie de asistența vreunui avocat pentru îndeplinirea acestor formalități.

ART. 106. — Registrele societăților cooperative, cari vor fi parafate și legalizate de judecătoria de ocol respectivă, sunt supuse numai la o pătrime din taxele de timbru prevăzute în legea timbrului și a impozitului pe acte și fapte juridice.

— ART 107. — Sunt scutite de orice taxe de timbru și înregistrare inclusiv înregistrarea de orice fel în cărțile funduare a actelor de vânzare, partaj și ipotecă, precum și cele de arendare și închiriere intervenite între societățile cooperative și exclusiv asociații lor pentru dobândirea, împărțirea, ipotecarea, arendarea de imobile rurale sau urbane.

Deasemenea se scutesc și actele de ipotecă făcute de către asociații cooperative cu răspunderea solidară și nemărginită pentru obligațiile contractate de aceste societăți la alte societăți cooperative, precum și la Banca Centrală Cooperativă, dacă bunul ipotecat este averea lor personală.

— ART. 108. — Sunt scutite deasemenea de orice taxe de timbru și înregistrare :

a) Actele prin cari Oficiul Național al Cooperăției Române dotează o societate cooperativă în formație cu fondurile colective (donațiuni, fond de rezervă, fond pentru opere sociale, filantropic; cul-

tural), aparținând unei societății cooperative lichidate;

b) Acțiunile introduse de societățile cooperative întreaga procedură, actele, creanțele și toate operațiunile pentru efectuarea și urmărirea împrumuturilor până la valoarea de 5000 lei capital și procente.

ART. 109. — Corespondența societăților cooperative între ele și cu Oficiul Național al Cooperăției Române sau Banca Centrală Cooperativă sunt scutite de taxele postale.

ART. 110. — Toate societățile cooperative se bucură de drept de avantajele acordate prin legea pentru încurajarea industriei naționale.

ART. 111. — Statul, precum și toate instituțiile publice și de utilitate publică sunt autorizate a vinde prin bună învoială societăților cooperative terenuri din proprietatea lor, pentru nevoile întreprinderii lor sau ale membrilor cooperativelor de locuințe ieftine.

În ce privește dreptul de a cumpăra pământ în vatra satului, societățile cooperative când voesc să cumpere pământul necesar pentru clădirea localului lor propriu, se asimilează cu comunele rurale și cu sătenii lipsiți de pământ.

ART. 112. — Instituțiile publice și de utilitate publică vor putea da prin bună învoială cooperativeilor lucrări sau furnituri până la valoarea de 1.000.000 lei.

Deasemenea cooperativele vor fi preferate la întreprinderile și furniturile acestor instituții chiar dacă ofertele lor vor fi mai scumpe cu 5% decât ale celorlalți concurenți.

În cazul când mai multe cooperative ar oferi aceeași sumă, se va proceda la o readjudecare între aceste cooperative.

Cooperativele cari vor ceda altor persoane în total sau în parte, contractele lor de furnituri sau lucrări, pierd de drept, chiar dela încheierea contractului, foloasele acordate de lege.

Această dispoziție se aplică și în cazul când cooperativele se vor servi de persoane interpuse.

ART. 113. — La acordarea de concesiuni, la vân-

zarea spre exploatare a pădurilor, precum și laarendarea bunurilor și drepturilor cari fac parte din domeniul public sau privat al colectivităților publice, societățile cooperative vor fi preferate chiar dacă oferta lor va fi cu 5% mai mică decât oferta cea mai favorabilă.

Colectivitățile publice vor putea da și prin bună învoială acele bunuri societăților cooperative, recomandate de Oficiul Național al Cooperăției Române, în urma unei cercetări făcute la nevoie prin experți pentru a se stabili dacă societatea cooperativă se poate angaja în lucrări deasemenea natură.

Societățile cooperative vor fi preferate, în aceleași condițiuni, la vânzarea spre exploatare a pădurilor posesoriatelor, cu respectarea prescripțiilor art. 48 din codul silvic. Pentru vânzarea prin bună învoială se va lua de bază evaluarea făcută de agenții silvici ai Ministerului Agriculturii și Domeniilor, asupra cărei evaluări va statua definitiv ceata moștenitorilor, răzesilor sau posesorilor, convocată conform art. 42 și următorii din codul silvic.

În toate aceste cazuri, colectivitatea respectivă este datoră să încunoștiințeze Oficiul Național al Cooperăției Române cu cel puțin 30 zile înainte de data fixată pentru oferte, sub sancțiunea anulării actelor la cererea Oficiului Național. În cazurile de urgență, prevăzute în legea contabilității publice, se va procedea conform dispozițiilor acelei legi.

ART. 114. — La toate operațiunile prevăzute în art. 112 și 113, societățile cooperative vor depune numai jumătate din garanția cerută.

Această garanție poate fi dată și sub formă de scrisoare de garanție a Băncii Centrale Cooperative.

TITLUL II

DISPOZIȚIUNI SPECIALE ȘI PROCEDURALE

1) ART. 115. — Prin derogare dela dispozițiunile codurilor civile și comerciale în vigoare, amanetul acordat societăților cooperative se consideră con-

stituit prin singurul efect al convențiunii, dela data actului, fără a se lua lucrul din posesiunea debitorului sau constituentului, care îl deține pentru credi-toare și este obligat a-l conserva.

Data actului face deplină credință.

Amanetul va continua să existe și asupra tuturor transformărilor, prefacerilor sau derivatelor lucrului amanetat, întrucât se găsesc în posesiunea debitorului, constituentului sau a unui terțiu de rea cre-dință.

ART. 116. — Vitele, instrumentele și celelalte lu-cruri, enumerate de art. 468 din codul civil, cari ser-vesc la exploatarea fondului, se pot amaneta, pier-zându-și imobilizarea și se vor putea vinde sepa-rat de fond, în caz de neplată a creanței.

În caz de sinistru, creditoarea păstrează un drept de preferință asupra sumelor pe cari societatea de asigurare le-ar datora debitorului sau consti-tuentului.

ART. 117. — Ori de câte ori creditoarea va con-stata că din neglijență sau rea voință amanetul este amenințat să piară sau să piardă din valoare, da-toria devine imediat exigibilă, iar creditoarea va putea fi autorizată să ia măsurile necesare de con-servare, transport și înmagazinare a amanetului până la vânzarea lui.

Autorizarea se va da pe simpla cerere a credi-toarei, în camera de consiliu și fără citare, de că-tre judecătorul de ocol în jurisdicțiunea căruia este sediul creditoarei.

Cheltuelile făcute în acest scop sunt privilegiate.

ART. 118. — Creditoarea are dreptul de a fi plă-tită cu privilegiul asupra lucrului ce i s'a constituit ca amanet, cu condițiunea ca actele de constituire a amanetului să fi fost transcrise, după simpla cerere a constituentului sau a creditoarei, în comunele ur-bane reședințe de județ în registrul special pentru amanete ținut la tribunal, iar în comunele rurale sau în cele urbane nereședințe, numai în registrele de amanete ce se vor ține de către primăria comunei în circumscripția căreia se află lucrul amanetat.

Actele astfel transcrise trebuie să fie investite cu formula executorie de judecătorul de ocol de care depinde sediul creditoarei, după simpla cerere a acesteia și vor face deplină credință în justiție atât între părți cât și față de terți, acestea deși n'ar fi autentificate.

În caz de neplată la termen și ori de câte ori pentru o cauză prevăzută de lege, statute sau de actul de împrumut, suma împrumutată devine exigibilă, amanetul se va putea vinde fără nici o autorizație a justiției, conform dispozițiilor art. 137 din prezenta lege.

ART. 119. — Debitorul sau constituentul care va aliena, risipi, sustrage sau va lăsa să piară prin faptul său, în total sau în parte obiectul amanetat, precum și debitorul sau constituentul care va transporta obiectul amanetat în altă comună, fără permisiunea creditoarei, se va pedepsi ca pentru abuz de încredere, conform art. 330 din codul penal român.

Se va pedepsi cu aceeaș pedeapsă debitorul sau constituentul amanetului care cu știință va amaneta lucrul altuia sau va fi ascuns în momentul constituirii amanetului, existența unor sechestre, urmăriri sau orice alte sarcini asupra lucrurilor amanetate, fără prejudiciul de despăgubire civilă ce va putea obține creditoarea.

În toate aceste cazuri, datoria devine imediat exigibilă și debitorul sau constituentul va putea fi urmărit în orice avere a sa prezentă sau viitoare.

În cazul când debitorul este o persoană juridică, penalitățile prevăzute mai sus se aplică administratorilor, cari răspund personal și direct către creditoare, în mod solidar și nelimitat, pentru acoperirea creanțelor, chiar dacă statutele respective nu prevăd această răspundere.

ART. 120. — Când amanetul constituit pentru garantarea datoriei față de o societate cooperativă este sau a devenit, prin industrializare sau pe cale naturală, un produs sau marfă ce urmează a fi vândut, debitorii sau constituenții sunt datori să de-

pună imediat și pe măsura vânzării, prețul obținut din vânzarea acestor produse și mărfuri.

Orice abatere dela această dispoziție atrage după sine exigibilitatea întregii creanțe și penalitatea prevăzută la art. 119.

ART. 121. — Ipoteca constituită societăților cooperative garantează capitalurile și dobânzile până la plata integrală a creanței la Cassa creditoare, fără a mai fi nevoie să se mai reînnoiască înscricțiunea, aceasta prin derogare dela art. 1785 și 1786 din codul civil.

Atât în înscrierea privilegiilor și ipotecilor în favoarea societăților cooperative cât și radierea acestora sau a amanetului se va putea face după simpla cerere a creditoarei, fără prezența debitorului. *Art. 121*

ART 122. — In caz când împrumutatul va fi ascuns sarcinile cari ar greva imobilul ipotecat și cari ar putea vătămă drepturile creditoarei, întreaga creanță devine exigibilă, dacă creditoarea o crede de cuviință, putându-se urmări bunul ipotecat, fără altă somațiune sau judecată.

ART. 123. — Debitorul ipotecar este obligat a înștiința pe creditoare de orice modificare în situațiunea juridică, precum și de orice stricăciune ce ar fi suferit proprietatea ipotecată și care ar micșora valoarea, sub sancțiunea decăderii debitorului din beneficiul termenului.

Creditoarea va putea cere debitorului în acest caz fie plata parțială a creanței, fie un supliment de garanție; în caz de refuz sau imposibilitate, creanța devine exigibilă.

ART. 124. — Orice sume de bani s'ar datoră societăților cooperative, sub orice titlu, vor produce dobânzile convenționale și stabilite de statute sau fixate prin deciziunile adunărilor generale până la achitarea lor integrală.

Aceleași dobânzi vor curge și pentru cheltuelile de urmărire făcute de creditoare pentru incasarea creanțelor sale din ziua în care vor fi plătite de societate.

ART. 125. — Autentificarea oricăror acte, constatând obligațiuni către sau de către societățile

cooperative până la valoarea de lei 10.000, se va putea face de către primăria comunei unde domiciliază debitorul sau de către aceea în care își are sediul societatea cooperativă.

ART. 126. — Judecătoria de care depinde sediul cooperativei sau în care își are domiciliul debitorul este competente de a autentifică acte de orice natură în cari figurează ca parte o societate cooperativă, ori-care ar fi valoarea acestor acte.

La aceste autentificări nu este nevoie de asistența unui avocat.

Autentificarea se va face în tot cuprinsul Regatului, potrivit dispozițiilor de mai sus și în conformitate cu legea autentificării actelor din 1 Septembrie 1886.

ART. 127. — Cambiile emise în ordinul societăților cooperative se vor putea protesta în caz de neplată și de către primarul sau înlocuitorul său dela locul plății până la suma de 10.000 lei.

Primarul sau locuitorul său va avea competența de a instrumenta, fără ca împiedicările prevăzute în legi relative la actele în cari sunt interesate rudele sau afinii să fie aplicabile.

Pentru sumele mai mari, protestul se va face numai de judecătorul de ocol în circumscriptia căruia se găsește locul plății, iar în comunele reședințe de tribunal, protestul se va face de către portarei pentru orice sumă.

ART. 128. — Societățile cooperative sunt dispensate de a depune cauțiune pentru obținerea popririlor și sechestrelor asigurătoare.

Administratorii sau cei care reprezintă societatea după statut vor putea reprezenta întotdeauna societatea cooperativă în toate afacerile judiciare, fără a fi obligați să fie asistați de avocați.

ART. 129. — Pentru realizarea creanțelor lor, societățile cooperative au facultatea de a uză de calea dreptului comun sau de dispozițiunile speciale procedurale din prezenta lege.

Societatea cooperativă își păstrează însă toate drepturile și privilegiile acordate prin prezenta lege

și în cazurile când pentru realizarea creanțelor va uza de procedura dreptului comun.

ART. 130. — Incetarea din viață a datornicului, declararea lui în stare de faliment, moratoriul sau concordatul admis, nu oprește societățile cooperative de a urmări pretențiunile lor.

Formalitățile vor fi îndeplinite pe numele moștenitorilor la domiciliul ales în actul de împrumut, iar atunci când nu s'a făcut o asemenea alegere, la ultimul domiciliu avut de debitorul decedat. În caz de faliment formalitățile vor fi îndeplinite în persoana sindicului sau curatorului.

Creditoarea este obligată de a depune, după completa sa achitare, la Casa de depuneri, consemnațiuni și economie, sau la Administrația financiară, prisosul din preț la dispoziția debitorului sau la dispoziția celui ce-l reprezintă.

ART. 131. — Pentru datorii contractate la societățile cooperative se va putea urmări și sechestra, până la concurența datoriei, o treime din pensiunile de retragere, recompense naționale, salarii și orice alte indemnizații ale tuturor funcționarilor publici și particulari, cu excepțiunea pensiunilor urmașilor lor.

ART. 132. — Acțiunile intentate de societățile cooperative se vor judeca de urgență și cu precădere de către instanțele judiciare în jurisdicția cărora își au sediul, potrivit competenții lor, după valoarea și natura acelor acțiuni, dar indiferent de domiciliul pârâtului.

ART. 133. — Societatea cooperativă care, potrivit statutului său, face operații de cumpărare sau arendare de pământuri este datoare ca cel mai târziu până la 15 Mai al fiecărui an, să stabilească sarcinile datorate de fiecare cultivator asociat sau neasociat în parte, afișând la sediul primăriilor comunelor unde domiciliază asociații, un tablou cu specificarea întinderii loturilor fiecăruia și a sumelor datorate de fiecare.

Acel tablou rămâne definitiv în ceea ce privește sumele de plată, dacă în timp de 15 zile dela data

afișării la primărie și la sediul societăților respective nu s'a făcut vreo contestație.

Contestațiile se fac la judecătoria respectivă care judecă în primă și ultimă instanță, cu drept de recurs la tribunal, în termen de 10 zile dela pronunțare.

Tabloul rămas definitiv constituie un titlu definitiv și executoriu pentru societatea cooperativă și în parte pentru fie care debitor.

Sumele prevăzute în asemenea titluri, controlate și vizate de Oficiul Național al Cooperăției Române vor fi încasate potrivit legii pentru perceperea și urmărirea veniturilor publice.

ART. — 134. — Membrii societăților cooperative cari fac operațiuni de arendare și cumpărare de pământ nu-și pot ridica recoltele depe locul sau moșia arendată sau administrată de societate, decât numai după ce vor fi achitat toate obligațiunile lor față de societate.

Dacă nu se achită datoriile, recolta se vinde în comun și după ce se vor deduce datoriile către societate, ~~prisosul se restituie asociatului.~~ Cluj

ART. 135. — Dacă asociații nu plătesc la epoca fixată de statute partea contributivă a fiecăruia, notarul comunei, după cererea societății, va sechestra recolta pământului pentru care nu s'a plătit sumele datorate, încheind în acest scop un proces-verbal, care se va afișa la ușa primăriei, la sediul societății și la locuința datornicului.

Dacă după cinci zile dela afișare debitorii nu și-au achitat datoria, recolta pusă sub sechestru va putea fi ridicată și înmagazinată de către societate, fără nici o altă formalitate.

Un proces-verbal dresat în asistența notarului comunei, de către reprezentantul societății cooperative, va constata cantitatea și calitatea recoltei ridicate și înmagazinate.

Dacă debitorul în timp de 10 zile dela ridicarea recoltei nu va fi achitat suma datorată, recolta va continua a fi ținută în depozit până la vânzarea în comun. Din suma obținută prin vânzare se va reține suma datorată societății împreună cu cheltuelile

făcute cu urmărirea, depozitarea și vânzarea produselor, iar prisosul se va restitui celor în drept.

ART. 136. — Urmărirea debitorilor societăților cooperative se va face fie după dispozițiunile procedurii civile în vigoare, fie potrivit legii pentru perceperea și urmărirea veniturilor publice, prin organele Ministerului Finanțelor și prin agenți comisionați de Ministerul Finanțelor, cari au aceleași răspunderi și îndatoriri ca și ceilalți agenți ai fiscoului.

ART. 137. — Debitorii societăților cooperative pot fi urmăriți conform procedurii din articolul precedent, numai sub condițiunea ca datoria să fie constatată printr'o hotărâre judecătorească sau prin act autentic ori printr'un act cu caracter executoriu, potrivit vreunei dispozițiuni din prezenta lege.

În cazul când urmărirea se face prin organele fiscoului sau prin agenți comisionați, creditoarea va înainta cererea perceptorului circumscripției competente sau agentului comisionat, cerând a se îndeplini formalitățile de executare.

Această cerere va trebui să cuprindă numele și domiciliul debitorului, felul creanței și titlul, suma datorată cu procentele până la zi, precum și cheltuielile făcute cu urmărirea.

În caz când se execută un act de împrumut pe amanet, se va mai indica și obiectele amanetate.

Când urmărirea este cerută de federală sau de Banca Centrală Cooperativă, ele pot adresa cererile lor direct Administrației Financiare, care o va trimite perceptorului circumscripției respective sau va fi executată prin organele directe ale Administrației Financiare.

— ART. 138. — Perceptorul sau agentul de urmărire va îndeplini față de urmărit gradele de urmărire, prevăzute în legea pentru perceperea și urmărirea veniturilor publice.

La vânzarea bunurilor mobile, perceptorul sau agentul de urmărire va fi însoțit de casierul sau împuternicitul special al creditoarei și de doi martori din comună.

În comunele urbane martorii vor fi înlocuiți printr'un ofițer de poliție.

Vânzarea se va face fără de nici o altă autorizare.

Din suma rezultată din vânzare, casierul sau împuternicitul special al creditoarei va lua suma datorată cu procente și cheltueli de urmărire, liberând imediat chitanță.

Prisosul banilor, după reținerea de perceptor a remizei cuvenite, se liberează debitorului, dacă obiectele vândute nu se găseau sechestrate și de alți creditori.

Vânzările se vor face în zilele de sărbători.

ART. 139. — Contestația debitorilor, garanțiilor și terților contra ăverii mișcătoare se va face, pentru orice sumă urmărită, la judecătoria de ocol unde se află sediul creditoarei, în termen de 10 zile de la primirea sau lăsarea la domiciliu a procesului-verbal de sechestru. Contestația nu va fi primită dacă contestatorul prin ea nu va face alegere de domiciliu în comuna de reședință a judecătoriei și dacă nu va fi însoțită de recipisa de consemnare a sumei la o percepție sau la administrația financiară din județul creditoarei.

Judecătorul, înregistrând contestația, va fixa termenul de judecată în cel mult 15 zile, pe care îl va da în cunoștința contestatorului. Odată cu citarea creditoarei, i se va cere să prezinte la termen titlurile în temeiul cărora se face urmărirea.

Judecata va urma de urgență și cu precădere și cu drept de apel la tribunal în termen de 10 zile de la pronunțare, dacă părțile au fost de față, sau de la comunicare, în caz de lipsă.

Tribunalul va judeca apelul de urgență și hotărârea va fi supusă recursului în casație.

Cei de al treilea vor putea face contestația până în ziua vânzării, fiind dispensați de a depune suma.

ART. 140. — Pentru lucrările de urmărire făcute de perceptori, Oficiul Național al Cooperăției Române, în înțelegere cu Ministerul Finanțelor, fixează remiza ce li se va plăti de creditoarele urmăritoare, după gradele de urmărire executate.

Această remiză se va vărsa în Casa Statului, plata făcându-se de Ministerul Finanțelor.

Agenții comisionați de Ministerul Finanțelor și numiți de societățile cooperative vor fi controlați atât de organele fiscolei cât și de organele cari controlează aceste societăți.

Perceptorul sau agentul care va neglija să facă formalitățile de urmărire în termen util va fi responsabil ca și pentru neîncasarea sumelor exigibile datorate Statului.

Constatarea neglijenței se face de organele cari îl controlează.

Materialul necesar pentru îndeplinirea formalităților de urmărire se va procura perceptorilor de către creditoarele respective.

ART. 141. — Vânzarea silită a imobilelor aparținând debitorilor sau garanților se va face prin mijlocirea tribunalului locului unde se află situat imobilul, în urma cererii societății cooperative creditoare.

— Odată cu cererea de scoatere în vânzare, se va înainta tribunalului un proces-verbal al consiliului de administrație al creditoarei, constatând situația imobilului urmărit și se va arăta prețul de la care să înceapă licitația.

Tribunalul, primind cererea creditoarei, ordonă printr'un jurnal punerea imediată în vânzare a imobilului urmărit. Acest jurnal se va transcrie în registrul special de transcriptiuni, prin îngrijirea grefei, în conformitate cu art. 497 din procedura civilă și în aceeași zi în care s'a dat jurnalul tribunalului.

Copie depe jurnal se va comunica debitorului sau garantului urmărit, la domiciliul său ales prin actul ce se execută sau, în caz când domiciliul nu este indicat în act, la imobilul urmărit.

Transcrierea jurnalului va avea același efect ca și transcrierea comandamentului în dreptul comun.

Pe baza jurnalului de punere în vânzare și după 10 zile de la comunicarea lui debitorului, președintele tribunalului va fixa termen de vânzare și va ordona corpului de portărei local să procedeze la vânzare fără a mai fi nevoie de comandament și de

proces-verbal de situație și fără să aștepte vreo mijlocire, făcându-se numai publicațiuni conform procedurii civile, cu excepțiile de mai jos.

Vânzarea va avea loc după 30 zile dela data inserării publicațiunii în „Monitorul Oficial”.

Ea va fi adusă la cunoștința locuitorilor din comuna în care este situat imobilul, prin publicațiuni afișate în localul societății și al primăriei.

Dacă în ziua vânzării nu se va prezenta nici un alt concurent în afară de societatea cooperativă urmăritoare, licitația se va amâna peste cel mult 40 de zile.

La acest nou termen, vânzarea se va efectua neapărat, dacă societatea urmăritoare va stărui și, în lipsă de concurenți, imobilul urmărit se va adjudeca asupra-i pe prețul ce va oferi.

Termenul de consemnațiune a prețului și a accesoriilor prevăzut de art. 551 din procedura civilă, se reduce la 15 zile.

Termenul de recurs va fi de 20 zile dela data transcrierii ordonanței de adjudecare în registrele tribunalului de urmărire.

Recursul se va judeca de urgență și cu precădere înaintea altor cauze.

În caz când imobilul urmărit este teren fără clădiri până la 3 hectare, urmărirea se va putea face și după regulamentul legii judecătorilor de ocoale.

Se aplică la executările asupra imobilelor, dispozițiunile din codul de procedură civilă, întrucât nu se aduce vreo derogare prin prezenta lege.

În Transilvania și Bucovina, până la unificarea codurilor de procedură civilă și de executare, urmărirea imobiliară se vor face după legile locale.

ART. 142. — În cazul când se urmărește silit pământul dobândit de săteni din întreaga țară pe baza legilor pentru reforma agrară sau cel dobândit prin diferite legi de împrumut, prin legea de înstrăinare a bunurilor Statului, ori prin cumpărare dela Casa rurală, adjudecarea nu este definitivă decât după trecerea de 20 de zile dela notificarea ce se va face în conformitate cu art. 91 din legea de față.

ART. 143. — Cambiile emise în ordinul Băncii centrale cooperative sunt executorii în momentul exigibilității lor.

Ele se vor executa prin simpla formulă executorie pusă pe ele de către președintele tribunalului Ilfov, secția de notariat, sau de către președintele tribunalului de care depinde sucursala Băncii centrale cooperative, de îndată ce au ajuns la scadență.

TITLUL III

DISPOZIȚIUNI PENALE

ART. 144. — Se vor pedepsi cu amendă până la 10.000 lei :

a) Administratorii și censorii prin a căror vină societatea cooperativă a rămas mai mult de trei luni fără a se fi ales un nou consiliu de administrație sau comisiune de censori, sau fără ca aceste consilii să aibă numărul necesar pentru a lua hotărâri ;

b) Administratorii și lichidatorii cari nu au făcut cereri de declarare în faliment când societatea este în încetare de plăți ;

c) Administratorii, censorii și lichidatorii cari vor contraveni la dispozițiunile acestei legi, în ceea ce privește obligațiunile ce le au conform legii relative la constituire, fuzionare, dizolvare și la orice comunicări, declarări, înscrieri și publicări ce sunt obligați să le facă judecătoriei de ocol sau instituțiilor de control ;

d) Membrii birourilor adunărilor generale, cari cu știință vor consemna în procesele-verbale alte hotărâri decât cele luate de adunarea generală sau care fără motiv justificat vor refuza să consemneze hotărârile luate sau să redacteze și să semneze actele adunării ;

e) Administratorii cooperativelor cari au autorizat încheiere de afaceri sau operațiuni în afară de acele ce se puteau efectua după statute ;

f) Censorii cari nu vor supune deliberării Adunării generale apelurile asociațiilor, prevăzute de lege și statute.

ART. 145. — Administratorii, censorii, lichidatorii, funcționarii și prepușii unei societăți cooperative, cari vor sustrage obiecte, efecte, valori sau fonduri aparținând societății, indiferent dacă ei erau sau nu depozitari legali ai obiectelor, efectelor, valorilor sau fondurilor, se vor pedepsi ca pentru abuz de încredere, conform art. 323, alin 2 din codul penal român.

Restituirea sumelor, valorilor, obiectelor sau efectelor ori contravalorii lor nu scutește pe vinovat de efectele acțiunii publice, chiar atunci când nu a fost pus în întârziere.

ART. 146. — Administratorii, lichidatorii, censorii, funcționarii și prepușii societăților cooperative cari vor fi comis o plâsmuire, fie prin semnături false, fie prin alterațiuni de acte, de scriituri sau semnături, fie prin arătare de alte persoane decât cele adevărate, fie prin scriituri făcute sau intercalate în registre, procese-verbale, facturi, borderouri sau alte acte, după confecționarea sau încheierea lor, se vor pedepsi ca pentru fals, conform art. 123 din codul penal român, chiar dacă ar exista numai posibilitatea de prejudiciu.

ART. 147. — Administratorii societăților cooperative sunt responsabili solidar și nelimitat pentru orice pagubă ar rezulta pentru societate din neglijență sau reaua lor credință.

ART. 148. — Administratorii, censorii, lichidatorii funcționarii și prepușii societăților cooperative vor fi pedepsiți cu închisoarea până la un an și cu amendă până la 5.000 lei, dacă cu știință vor da date false în informațiile cerute sau trimise judecătoriei, organelor și instituțiilor de control, precum și în actele destinate spre a fi publicate conform prezentei legi.

Aceleași sancțiuni se vor aplica și celor ce vor prezenta situația societății în mod fals în bilanțuri, în dările de seamă, în expunerile rezumate asupra situației averii sociale.

ART. 149. — Orice administrator, censor, lichidator, funcționar sau prepus al vreunei societăți cooperative care va fi primit sau va fi pretins da-

ruri sau care ar fi acceptat promisiuni de asemenea lucruri, spre a face sau a nu face un act privitor la funcțiunea sa, fie și drept, dar pentru care nu e determinată de lege vreo plată, se va pedepsi ca pentru mituire, conform art. 144 din codul penal român.

ART. 150. — Dacă se vor descoperi neglijențe grave, desordine sau abuzuri în administrațiunea vreunei societăți cooperative, consiliul de administrație al Uniunii de Cooperative are dreptul să îndepărteze pe cei vinovați, luând orice măsuri pentru asigurarea averii societății, până la alegerea noilor administratori, în conformitate cu statutul fiecărei societăți, fără drept de daune pentru cei îndepărtați.

Hotărârile Uniunii de Cooperative sunt supuse apelului conform art. 71 din prezenta lege.

Dacă faptele arătate mai sus se petrec în administrația unei cooperative neafiliate vreunei uniuni sau în administrația unei federale, măsurile mai sus prescrise se iau de Consiliul general al Cooperăției în primă și ultimă instanță.

Hotărârile Uniunii de cooperative și ale Oficiului Național al Cooperăției Române se dau pe bază de anchetă a organelor de control, la care vor fi neapărat citați și cei vizați prin anchetă, aceștia putând depune memoriile scrise în apărarea lor.

Citarea la anchetă se face prin intermediul primarilor în comunele rurale și prin organele polițienești în comunele urbane.

Consiliul de administrație al instituției de control va putea să dispună citarea la judecată a celui vizat prin anchetă și va trebui să dispună această citare când va fi fost cerută prin memoriul său.

Până la darea hotărârii definitive, Uniunea de cooperative sau Oficiul Național al Cooperăției Române pot suspenda din funcțiune pe cei găsiți vinovați la anchetă.

Prin hotărârile de îndepărtare a celor vinovați, consiliile de administrație ale instituțiilor de control vor putea să decidă că cei vinovați nu vor mai putea

fi aleși sau numiți în societățile cooperative pe un timp de cel mult cinci ani.

Hotărârea definitivă va fi publicată în „Buletinul Cooperăției Române” de către Oficiul Național al Cooperăției Române.

ART. 151. — Orice administrator, censor, lichidator, funcționar sau prepus al vreunei cooperative care refuză să predea averea societății nouilor administratori sau va continua exercitarea funcțiunii după suspendarea sau îndepărtarea lui se va pedepsi cu închisoarea dela una până la șase luni.

Refuzul se constată prin procese-verbale dresate de organele Uniunii de cooperative sau ale Oficiului Național al Cooperăției Române.

ART. 152. — Averile administratorilor, censorilor, lichidatorilor, funcționarilor sau prepușilor cari au comis vreun delict în dauna vreunei societăți cooperative, precum și averile celor răspunzători pentru gestiunea lor conform statutelor sau legii, vor putea fi făcute indisponibile și insesizabile până la completa despăgubire a societății cooperative, în baza procesului-verbal încheiat de organul de control al Uniunii de cooperative sau al Oficiului Național al Cooperăției Române și aprobat de către instituția de control respectivă.

În acest scop, organul de control va întocmi un tablou conținând averea mișcătoare și o situație de descriere amănunțită a imobilelor aparținând celor găsiți vinovați.

Pe baza procesului-verbal menționat mai sus și a tabloului de averea mișcătoare, societatea cooperative va fi în drept a cere să se intabuleze în registrul de amanete prevăzut în art. 118, amanetul în favoarea societății vătămate asupra bunurilor cuprinse în tablou și pentru valoarea sumelor menționate în acel proces-verbal.

Deasemenea societatea cooperative păgubită va trimite tribunalului sau oficiului cărților funduare procesul-verbal de constatarea sumelor păgubite și situația cu descrierea amănunțită a imobilelor aparținând celor găsiți vinovați, cerând transcrierea acestor acte.

Tribunalul sau Oficiul cărților funduare competente, primind aceste acte, va ordona printr'un jurnal transcrierea sau înregistrarea lor în registrul de mutațiuni imobiliare sau în cărțile funduare.

Această transcriere are efectul transcrierii unui comandament iar în Ardeal și Bucovina caracterul unei ipoteci execuționale.

ART. 153. — Intrebuințarea ca titlu sau calificativ în firme, acte sau corespondență a cuvintelor : cooperativă, obște, bancă populară, sau federală este interzisă oricăror persoane sau societăți cari nu îndeplinesc condițiunile legii de față.

Se exceptează obștile de moșneni și răzeși prevăzute în codul silvic și societățile cooperative prevăzute la art. 166.

Cei cari vor contraveni dispozițiunilor de mai sus sunt pasibili de închisoare până la trei luni și de amendă dela 1.000 lei până la 10.000 lei.

— Aceleași sancțiuni se vor aplica și acelor cari având firma înscrisă sub una din denumirile de mai sus și cari necorespunzând prevederilor acestei legi nu vor face cerere de radiere a cuvintelor prohibite în termen de șase luni de la promulgarea legii de față.

ART. 154. — Instanța competente să judece toate infracțiunile prevăzute în legea de față va fi judecătoria de ocol; iar judecătorul de ocol va îndeplini și atribuțiunile judecătorului de instrucție.

Judecătorul de ocol care a făcut instrucțiunea unei infracțiuni din prezenta lege, nu va putea să judece el însuși acea infracțiune, ci va trimite cauza de urgență spre a fi judecată de cea mai apropiată judecătorie de ocol din județul respectiv.

Judecătorii de instrucție depe lângă tribunal nu-și pierd însă competența de a instrui și delictele prevăzute în legea de față, când aceasta le este cerută de către Oficiul Național al Cooperației Române; în acest caz, dacă în prealabil judecătorul de ocol va fi fost investit cu instruirea afacerii, va înainta dosarul judecătorului de instrucție de pe lângă tribunal, la cererea acestuia.

Judecata se va face de urgență, iar cartea de ju-

decată se va da fără drept de opoziție și numai cu drept de apel la tribunal în termen de 10 zile dela pronunțare pentru cei prezenți și dela comunicare pentru cei absenți.

Tribunalul va judeca apelul cu precădere și urgență.

Societățile cooperative vor putea sta în instanță și pune concluziuni prin reprezentanții lor în orice fază a procesului, chiar când pretențiunile civile au fost satisfăcute, având drept de apel și în cecece privește penalitatea.

Achitarea în penal a inculpatului nu închide societății cooperative, constituită parte civilă, calea unei acțiuni civile pentru valorificarea despăgubirilor cuvenite ei.

ART. 155. — În cazul când s'ar deschide acțiune publică contra vreunui administrator, censor, lichidator, funcționar sau prepus al unei societăți cooperative pentru o crimă sau pentru fals, furt, înșelăciune, delapidare și abuz de încredere, cei vizati prin acțiunea publică vor fi suspendați din funcțiunea lor pe tot timpul procesului de către uniunea de control, fără drept de salariu sau orice alte retribuiuni pe tot timpul suspendării.

În caz de condamnare definitivă suspendarea se transformă în excludere.

TITLUL IV

DISPOZIȚIUNI FINALE ȘI TRANSITORII

ART. 156. — Societățile cooperative în ființă la data intrării în vigoare a legii de față și constituite pe baza legilor enumerate la articolul ultim li se aplică întocmai dispozițiunile legii de față.

— Aceste societăți cooperative își vor pune statutele lor de acord cu dispozițiile legii de față, în termen de un an dela data promulgării ei.

— Prin excepție la dispozițiile legii și oricari ar fi prevederile statutare, deciziunile adunării generale pentru punerea de acord a statutelor cu prezenta

lege se vor lua cu majoritățile prevăzute în statutele respective pentru adunările generale ordinare.

ART. 157. — Societățile cooperative și Uniunile de Cooperative din ținuturile alipite, constituite pe baza legilor cari au fost în vigoare în acele ținuturi, vor putea să continue să funcționeze potrivit actualelor lor Statute, cel mult până la 1 Septembrie 1938. Ele se vor bucura de avantajele prevăzute în legea de față și vor fi supuse controlului Oficiului Național al Cooperăției Române, precum și sancțiunilor din prezenta lege.

Aceste cooperative își vor putea menține însă și peste termenul prevăzut în aliniatul precedent dispozițiunile privitoare la legăturile cu instituțiile lor de finanțare, ca și la condițiunile și procedura privitoare la admiterea de noi asociați.

Se pot constitui în cadrul acestor Uniuni, cu aprobarea expresă a oficiului Național al Cooperăției Române, cooperative noi în termenul și în cadrul prevăzut în aliniatele precedente.

ART. 158. — Până la unificarea legislațiunii penale din întreaga țară, toate dispozițiunile codului penal român, prevăzute în această lege, se aplică și în Transilvania și Bucovina, pentru infracțiunile comise la societățile cooperative.

ART. 159. — Adunările generale prevăzute la art. 82 și 92 pentru alegerea reprezentanților societăților cooperative în consiliul general al cooperativei și în consiliul de administrație al Băncii Centrale Cooperative se vor întruni pentru prima oară cel mai târziu în șase luni dela data promulgării legii de față.

Până la alegerea acestor reprezentanți, membrii delegați ai fiecărui consiliu vor face cooptările pentru completarea consiliilor. Aceste cooptări se vor face dintre administratorii și censorii societăților cooperative.

ART. 160. — Dispozițiunile legii de față se aplică și societăților sub forma regiei cooperative, prevăzute în legea pentru organizarea și administrarea pe baze comerciale a întreprinderilor și avuțiilor publice, întrucât nu sunt modificate de acea lege.

Toate atribuțiunile date Casei Centrale a Băncilor Populare prin codul silvic trec asupra Oficiului Național al Cooperăției Române, în afară de atribuțiunile date prin art. 46 și 49, cari trec asupra Băncii Centrale Cooperative.

În cazul prevăzut la art. 49 din codul silvic, împărțirea sumelor depuse se va face de Banca Centrală Cooperativă după dispozițiunile și tabelele întocmite de Oficiul Național al Cooperăției Române.

Deasemenea toate atribuțiile conferite prin diferite legi Centralei Băncilor Populare și Centralei Cooperativelor sau personalului lor, în afară de cele cu caracter patrimonial, trec asupra Oficiului Național al Cooperăției Române sau respectiv asupra personalului său.

ART. 161. — Actuala Centrală a Cooperativelor se lichidează.

Operațiunile pentru lichidarea angajamentelor de mărfuri ale Centralei Cooperativelor vor trece în seama Băncii Centrale Cooperative, care va ține un cont special pentru Centrala Cooperativelor în lichidare.

Lichidarea angajamentelor și plasamentelor se va face pe baza unei inventarieri făcută de delegații Băncii Centrale Cooperative și de delegații Centralei Cooperativelor în lichidare.

Fondurile rezultate după efectuarea operațiunilor de lichidare se vor alocă fondului de rezervă al Băncii Centrale Cooperative.

ART. 162. — Intregul activ și pasiv al actualei Centrale a Băncilor Populare, astfel după cum rezultă din bilanțul care s-a încheiat la 31 Decembrie 1928 și din balanța de verificare ce se va încheia pe ziua intrării în vigoare a legii de față, se va lua în primire pe aceeași zi de Banca Centrală Cooperativă pentru verificare și administrare până la stabilirea bilanțului definitiv.

După încheierea acestui bilanț, eventualul pasiv rezultat se va regula după normele ce se vor stabili printr'o convențiune încheiată între Banca Centrală Cooperativă și Ministerul Finanțelor.

ART. 163. — Personalul fostelor Centrale a Băn-

cilor Populare și a Cooperativelor trece la dispozițiunea Ministerului Muncii, Cooperăției și Asigurărilor Sociale care îl va încadra de preferință în serviciile Oficiului Național al Cooperăției Române.

Plata salariilor funcționarilor și a cheltuelilor Oficiului Național al Cooperăției Române, până la stabilirea noului buget pe anul 1930, se va face din bugetele exercițiului în curs ale Centralei Băncilor Populare, Centralei Cooperativelor și Consiliului Superior al Cooperăției, atât din capitolul pentru personal cât și din cel pentru material.

ART. 164. — Acțiunile în justiție intentate de fosta Centrală a Băncilor populare și fosta Centrală a Cooperativelor și care se găsesc în curs de judecare vor fi continuate în persoana Băncii Centrale Cooperative, menținându-se scutirile de taxe și timbru până la definitivă terminare a proceselor,

Procesele penale intentate de fostele Centrale sau de federale în baza art. 257 din codul cooperăției, vor fi continuate de Uniunile de Cooperative respective, dacă există, sau de Oficiul Național al Cooperăției Române.

ART. 165. — Donațiile, fondurile de rezervă, fondurile pentru opere sociale, culturale și filantropice, precum și orice alte fonduri colective depuse la fostele Centrale de către societățile cooperative lichidate se vor vărsa la Banca Centrală Cooperativă la dispoziția Oficiului Național al Cooperăției Române, care le va da destinația potrivit dispozițiilor statutare.

ART. 166. — Toate dispozițiunile cuprinse în Cartea I, titlul VIII, capit. I, secțiunea VII din codul de comerț sunt și rămân abrogate cu rezerva din aliniatul următor.

Societățile cooperative pe acțiuni, constituite în conformitate cu codul de comerț, existente la data promulgării legii de față, pot continua să funcționeze pe baza actualelor statute și a dispozițiilor Cărtii I, titlul VIII, capit. I, secția VII din codul de comerț; ele vor beneficia de avantajele de orice natură acordate de această lege, dacă vor aduce în concordanță

statutele lor cu prevederile acestei legi în curs de un an dela data promulgării ei.

Societățile cooperative constituite, cari funcționează la data promulgării prezentei legi, pe baza legilor comerciale respective și cari nu vor să se supună dispozițiilor prezentei legi se pot transforma în societăți anonime pe acțiuni pe baza acestui articol și fără îndeplinirea formalităților cerute pentru constituirea nouilor societăți anonime pe acțiuni, prin simplă deciziune a adunării generale, cu majoritatea și numărul de voturi cerute în statutele respective pentru disolvarea societății, transformându-se totodată și părțile sociale ale asociațiilor în acțiuni de egală valoare.

Societățile anonime întemeiate cu acțiuni nominative, precum și societățile cooperative funcționând conform codului de comerț, se vor putea transforma în societăți cooperative, potrivit legii de față, dacă adunarea generală a societății respective ia această hotărâre cu majoritățile prevăzute de statute pentru lichidare. Această transformare se poate face numai în societăți cooperative cu răspunderea mărginită la valoarea părților sociale subscrise, potrivit art. 9 din legea de față.

ART. 167. — Legea de față intră în vigoare odată cu promulgarea ei.

Dispozițiile legii băncilor populare sătești și a Casei lor Centrale din 28 Martie 1903, cu toate modificările ulterioare, ale decretului lege Nr. 3.922 din 1918, în ceea ce privește băncile populare, cooperativele și obștiile, ale legii de extindere a legii băncilor populare din 26 Septembrie 1920, ale legii pentru unificarea Cooperăției din 13 Martie 1923 și ale codului cooperăției din 7 Iulie 1928 sunt și rămân abrogate.

Deasemenea sunt și rămân abrogate toate dispozițiile din orice alte legi și regulamente cari vor fi contrarii acestei legi.

EXPUNEREA DE MOTIVE

Domnilor deputați,

Legiuitorul în materie cooperatistă trebuie să țină seamă de împrejurările deosebite în cari are să trăiască cooperația în fiecare țară. Cunoașterea realităților din mișcarea cooperativă românească ne este de aceea de neapărată necesitate pentru a putea da o soluție diverselor probleme de legiferare în domeniul cooperatist.

Deși primele înighebări cu caracter cooperativ din țara noastră au fost făcute în orașe, de o adevărată mișcare cooperativă nu se poate vorbi decât atunci când sămânța a fost svârilită la sate, unde a găsit terenul prielnic, fără de care nici o idee, oricât de frumoasă ar fi ea, nu poate deveni o forță care să poată mișcă masele populare. Cifrele ce vom expune mai jos dovedesc acest caracter al cooperației române.

Constatarea aceasta este însă de cea mai mare însemnătate, căci dacă o lege asupra cooperației trebuie să creeze cadrul juridic necesar unei normale funcționări a cooperativelor de toate categoriile, ea în chip firesc va trebui în acelaș timp să țină seamă, când creiază cadrul de organizare și de direcție a cooperației, de nevoile specifice și grabnice ale mișcării.

Dintre diferitele categorii de cooperative sătești, cele de credit au fost cele dintâi cari s'au dezvoltat la noi și ele formează încă ramura cea mai puternică a mișcării. Fenomenul acesta se poate observa și în alte țări cu o cooperație țărănească puternică, de pildă în Germania. Explicația stă mai ales în faptul că, pentru agricultor problema creditului a fost întotdeauna o problemă dureroasă și dificil de rezolvat și aceasta mai ales pentru micul agricultor țăran care se sbate de obicei în ghiarele cametei, atunci când este lipsit de o organi-

zație proprie în vederea satisfacerii nevoilor sale de ordin financiar.

Dar mai este și o explicație de ordin tehnic a acestui fenomen: Cooperativa de credit cere mai puține cunoștințe tehnice dela conducătorii ei — mai ales când ea își mărginește operațiile la primirea de depuneri și la acordări de împrumuturi, — decât este cazul la întreprinderile cooperative, chiar mai modeste, de consum, de producție, de aprovizionare și vânzare, etc.

Mișcarea cooperativă sătească în Vechiul Regat a avut norocul de a avea colaborarea entuziastă și luminată a învățătorimii și preoțimii, îndrumată în special de omul de Stat cu simț social care a fost Spiru Haret.

Organizarea tehnică a fost în totdeauna o problemă gravă pentru mișcarea cooperativă românească, mai ales după ce cooperația a pătruns și în alte domenii ale activității economice în afară de domeniul creditului.

De aceea nu putem lăsa nemenționate — și aceasta încă dela începutul expunerii noastre — străduințele făcute pentru pregătirea elementelor de conducere și de administrație a întreprinderilor cooperative și odată cu aceasta pentru organizarea educației cooperatiste.

Acțiunea aceasta s'a desfășurat mai întâiu prin înjghebarea de cercuri cooperatiste. Sunt aproape 20 de ani de când am luat inițiativa, ca membru în serviciul de îndrumare și control al Casei Centrale a Băncilor Populare și a Cooperativelor Sătești, de a organiza primul cerc cooperatist din România în comuna Dumbrăveni, județul Botoșani. La sediul băncii populare din împrejurimi și acolo, împreună cu doi controlori ai Casei Centrale, am expus cooperativelor întruniți temelia și foloasele cooperației, noțiuni elementare de contabilitate, despre împrumuturi și buna păstrare a portofoliului. Toate îndrumările date au fost primite cu multă însuflețire de cooperativii întruniți acolo. Alte cercuri au luat apoi ființă în diferitele părți ale țării. Din nefericire, activitatea lor a fost destul de redusă și cele mai multe s'au desfășurat puțin timp după înființarea lor. Cu mulțumire constatăm însă că în ultimii ani acțiunea de organizare a cercurilor cooperatiste a reinviat. Menționăm activitatea pe acest teren a cooperativelor din județul Prahova. Lucrează acum în acest județ 16 cercuri cuprinzând câte 8—20 unități. Din conducătorii cercurilor s'a ales un comitet central pentru îndrumarea

activității lor. Comitetul și-a anexat și organe de control și îndrumare, așa că a devenit și o instituție de auto-control. Comitetul acesta de conducere poartă numele lămuritor de „Comitetul de auto-control, cultură și propagandă cooperatistă al județului Prahova”. În afară de activitatea de control și de organizare a cercurilor cooperatiste, comitetul a înființat biblioteci pe lângă unitățile cooperative și a alcătuit până acum 9 monografii de bănci populare.

O dezvoltare mai frumoasă putem constata la *învățământul cooperatist*. Problema recrutării contabililor necesari băncilor populare a fost până acum câtva timp singura preocupare a organizatorilor învățământului cooperatist. Școli pentru pregătirea contabililor cooperatiști au funcționat și o parte din ele funcționează încă în diferite localități ale țării. Școlile cu caracter mai mult vremelnic cari au funcționat până în anul 1920 au dat mișcării 634 absolvenți. Din anul 1920, numărul școalelor s'a restrâns, primind însă o reglementare mai riguroasă. Din 1920 până în 1928 inclusiv școalele acestea au dat 2.902 absolvenți, din cari însă numai 60% lucrează în cooperatie. Funcționează anul acesta cinci școli de contabilitate și educație cooperatistă cu 245 elevi. În București mai funcționează acum o școală de contabili cooperatiști și cântăreți bisericești, pe lângă Sf. Patriarhie, având o durată de cursuri de trei ani.

Tot aci funcționează de trei ani o școală specială pentru pregătirea vânzătorilor trebuitori diferitelor întreprinderi cooperative. Anul acesta școala e frecventată de 20 de elevi.

Ca așezământ de învățământ cooperatist superior am înființat în anul 1919, cu colaborarea câtorva prieteni ai mășării cooperative, o *Academiei de studii cooperative*, care curând a trecut sub auspiciile Centralelelor cooperatiste. În decursul celor 9 ani de funcționare, școala această a dat 200 de absolvenți. Prin codul cooperatiei funcționarea ei a fost recunoscută în mod legal.

Dar școalele acestea cu caracter permanent au ca rost pregătirea viitoarelor elemente pentru conducerea și administrarea societăților cooperative. Trebuie îngrijit însă și pentru pregătirea actualului personal de conducere, de birou, de magazin, etc., al întreprinderilor cooperative de diferite feluri. Aceasta se face prin *cursuri periodice* de vară (pentru împrejurările dela noi poate mai potrivit de iarnă), cari s'au organizat în ultimii ani în diferite ținuturi ale țării.

Organizarea și îndrumarea acestei activități de *educație și învățământ cooperatist* formează una din cele mai însemnate sarcini ale uniunilor regionale de cooperative precum și ale Oficiului Național al Cooperăției Române, pe cari le crem prin proiectul ce-l supune acum deliberării d-voastre.

Domnilor deputați,

Lăsând la o parte obștile de arendare și de cumpărare de pământ, se poate spune că înainte de război cooperativele de credit, așa zisele bănci populare, au fost singura formă de cooperative, despre care se poate vorbi ca despre o mișcare în lumea satelor noastre. După război încă, deși alte ramuri de cooperăție au arătat o dezvoltare numerică mai rapidă, tot cooperăția de credit stă la temelia mișcării noastre cooperative.

Prin creerea unui mare număr de exploatări țărănești odată cu înfăptuirea reformei agrare, cooperativa de credit sătească primește o nouă impulsie. De abia, acum aceste instituții de ajutor propriu primesc caracterul unor instituții de credit agricol, cari au ca rost satisfacerea nevoilor de credite de exploatare ale micilor gospodării țărănești.

Dezvoltarea numerică a cooperăției de credit afiliată instituției centrale din București se poate vedea din următoarele cifre:

	1901	1910	1913	1918	1925	1927
Numărul cooperativelor . . .	256	2.021	2.901	2.965	4.207	4.773
Numărul cooperativelor cari au comunicat bilanțul . . .	—	—	—	—	—	4.593
Numărul asociațiilor	20.604	454.181	583.632	641.359	886.844	952.997

Participarea diferitelor categorii ale populației în această mișcare se poate vedea din următoarele date:

	1913		1927	
Săteni	530.460,	adică 90,9%	818.091,	adică 85,8%
Preoți și învățători	8.914	„ 1,5%	15.451	„ 1,7%
Proprietari	4.724	„ 0,8%	15.832	„ 1,7%
Meseriași și muncitori	14.956	„ 2,5%	49.051	„ 5,2%
Comercianți	10.382	„ 1,8%	21.722	„ 2,2%
Funcționari	14.196	„ 2,5%	32.850	„ 3,4%

Clasificate după numărul asociațiilor cele 4.593 cooperative de credit, cari au comunicat până în prezent bilanțul pe anul 1927, se repartizează astfel:

987	cooperative de credit	având până la 100	asociați
1.781	”	”	”
	”	”	”
988	”	”	”
644	”	”	”
172	”	”	”
21	”	”	”
		”	”

Predomină deci cooperativele cu număr restrâns de asociați.

Aceeaș constatare se poate face și referitor la capitalul vărsat al cooperativelelor de credit, care se prezintă la finele anului 1927 în felul următor:

2.843	cooperative cu un capital până la 200.000 lei.
1.184	” ” ” ” între 200.000—500.000 lei.
369	” ” ” ” ” 500.000—1.000.000 ”
138	” ” ” ” ” 1.000.000—2.000.000 ”
57	” ” ” ” ” 2.000.000—5.000.000 ”
2	” ” ” ” peste 5.000.000 lei

Fondurile de exploatare ale cooperativelelor de credit la finele anului 1927, comparativ cu aceste fonduri pentru anul 1913 se prezintă astfel:

	1913	1927
Capital vărsat	107.142,2 mii lei	1.265.465,3 mii lei
Fond de rezervă	9.033,3 ” ”	111.563,2 ” ”
Excedent	—	170. 95,5 ” ”
Totalul fondurilor proprii	116.175,5 mii lei	1.547.124,0 mii lei
Depuneri spre fructificare	18.390,6 mii lei	994.849,1 mii lei
Alte angajamente	11.123,9 mii lei	1.159.597,6 ” ”
Totalul fondurilor împrumutate	29.514,5 mii lei	2.124.446,7 mii lei

Raportul dintre fondurile proprii și cele împrumutate în anii 1913 și 1927 eră deci de 3,9:1 respectiv 1:1,4.

Cifrele de mai sus dovedesc o slăbire remarcabilă a puterii financiare a coperăției de credit românești dacă ținem seama

de numărul membrilor înainte și după război, așa cum arată cifrele de mai jos:

	1913	1927
Valoarea medie a părții sociale	183 lei	1.327 lei hârtie, adică ca. 33,20 lei aur
Valoarea fondurilor proprii ce revin pentru un asociat	198 „	1.623 „ „ „ „ 40,60 „ „
Valoarea fondurilor împrumutate ce revin pentru un asociat . .	51 „	2.229 „ „ „ „ 55,70 „ „
Valoarea fondurilor totale de exploatare ce revin la un asociat .	249 „	3.852 „ „ „ „ 96,30 „ „

Compararea cifrelor pe anul 1913 și 1927 arată în chip neîndoios că puterea financiară a cooperației de credit este acum mult mai mică decât înaintea războiului, mai ales dacă se ține seama nu numai de scăderea puterii de cumpărare a monetei naționale, dar și de sarcinile noi ce revin cooperației, acum când noi exploatări țărănești au fost create, iar cele vechi au avut să sufere din pricina războiului.

Bilanțul general al cooperativelor de credit din țară, încheiat la 31 Decembrie 1927, indică valoarea de 3.503.081.680 lei pentru împrumuturile acordate locuitorilor.

După felul actelor de împrumut, aceste cifre se repartizează astfel:

Cambii

362.104 buc. curente în sumă de lei	1.463.852.911	
39.603 „ expirate „ „ „ „	46.352.450	1.510.205.361 lei

Acte de credit personal

388.460 buc. curente	lei 946.656.321	
32.651 „ expirate	42.315.630	988.971.951

Acte de amanet

377.653 buc. curente	lei 782.665.355	
17.542 „ expirate	11.451.321	794.117.676 „

Acte de ipotecă

11.653 buc. curente	lei 193.413.270	
364 „ expirate	„ 16.333.422	209.746 692 „

În cursul anului 1927 s'au acordat împrumuturi în sumă totală de 1.721.316.451 lei.

Pentru anul 1927 nu avem încă date referitoare la scopul pentru care s'au acordat creditele.

În anul 1926 situația era următoarea:

Împrumuturi acordate pentru alimente și furaje 14%.

Pentru cumpărare de vite și instrumente agricole 35%.

Pentru arendare de pământ 16,5%.

Pentru cumpărare de pământ, 13,5%.

Alte scopuri 21%.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Se vede din tabela de mai sus că valoarea împrumuturilor imobiliare este destul de însemnată. Dacă avem în vedere numărul destul de însemnat al obștiilor pentru cumpărare de pământ cari se creează neconținut, constatăm că există la țărănimea noastră o mare necesitate de credit pe termen lung. Țărănimea nu a avut la îndemână o altă instituție care să-l satisfacă această nevoie și atunci s'a adresat tot cooperăției de credit.

Problema creerii unui credit funciar pentru mica exploatare agricolă trebuie să fie deci una din preocupările de competență ale îndrumătorilor agriculturii românești. Problema aceasta, ca și aceea a creditului mijlociu pentru îmbunătățiri funciare, preocupă acum în deosebi Guvernul țării și colegul nostru dela Departamentul Agriculturii a pus chestiunea în studiu. În instituția de credit agricol care urmează să se creeze va participa probabil într'o largă măsură și cooperăția țărănească.

Puterea cooperăției de credit afiliată instituției centrale din București, repartizată pe diferitele ținuturi ale țării, se poate vedea din tabela următoare:

Nr. curent	TINUTURILE	Numărul coope- rativelor de credit existente	Numărul coope- rativelor care au depus bilanș	Numărul asociațiilor	Capital social vărsat	Fond de rezervă	Depuneri spre fructificare	Alte angajamente
1	Oltenia . . .	797	791	163.801	253.528.590,70	30.064.601,74	187.205.907,32	141.693.286,84
2	Muntenia . . .	1.612	1.601	364.045	601.166.256,51	43.504.159,71	419.408.880,72	304.569.910,64
3	Dobrogea . . .	237	230	43.718	57.356.969,54	3.691.480,69	48.773.332,82	39.895.662,58
4	Moldova . . .	66	857	206.946	244.992.191,19	21.454.456,66	156.903.369,37	170.835.630,29
5	Basarabia . . .	71	550	103.166	59.300.591,23	8.127.991,90	61.569.201,27	378.428.904,43
6	Bucovina . . .	54	115	17.613	8.909.063,92	798.368,24	23.751.243,14	17.972.227,09
7	Transilvania . . .	90	409	48.947	32.497.960,77	3.511.643,66	54.304.693,88	97.414.430,25
8	Banat . . .	46	30	4.761	3.713.693,75	410.544,53	12.932.451,87	8.787.625, —
	Total . . .	4.773	4.593	925.997	1.265.465.317,61	111.563.247,13	964.849.030,39	1.159.597.677,06

Cele spuse referitor la cooperativele de credit se aplică — chiar într'o măsură mai mare — și celorlalte categorii de cooperative din țară.

Dispersiunea de forțe pe care o constatăm la cooperația de credit este mai gravă la cooperativele zise de consum, apro-

vizionarea și desfacerea în comun ca și la celelalte feluri de cooperative. Astfel la 31 Decembrie 1927 funcționau următoarele cooperative de producție și consum afiliate Centralelor din București:

FELUL COOPERATIVELOR	Numărul cooperativelor	Numărul cooperativelor dela care posedăm date	Numărul asociațiilor	Capital vărsat	Fond derezervă de prevedere și rezistență	Valoarea mărfurilor vândute
Consum, aprovizionare și desfacere în comun	2054	1.418	191.662	126.123,7	36.157,2	1.174.002,8
Cooperative agricole	825	825	65.328	31.858,—	39.478,9	333.461,3
Cooperative pentru exploatarea pădurilor	862	425	61.754	106.892,3	30.157,2	68.061,7
Cooperative de pescuit	53	23	3.675	11.925,4	1.664,7	18.392,3
Cooperative miniere	11	6	1.149	4.713,7	539,9	18.392,3
Cooperative diverse de producție	332	110	11.743	19.027,9	1.341,7	65.422,7
Obștii de arendare	100	100	12.079	—	6.253,8	Suprafața arendată 37.162 ha.
Obștii de cumpărare	337	337	35.191	—	112.070,6	Suprafața cumpărată 81.134 ha.
	4.544	3.271	382.580	300.541,—	233.664,—	

Pentru cooperativele de producție și consum putem da cifre care arată categoriile de cooperative repartizate după numărul asociațiilor și capitalurile vărsate. (Cooperativele zise agricole ca și obștiile de cumpărare și arendare nu sunt cuprinse în aceste *tabele*):

<u>A s o c i a ț i :</u>		<u>Numărul cooperativelor ;</u>	
Până la	100	1.065	adică . . . . . 53 %
dela	101— 200	603	„ . . . . . 30 %
„	201— 300	202	„ . . . . . 10,1 %
„	301— 500	90	„ . . . . . 4,5 %
„	501— 1.000	44	„ . . . . . 2,2 %
peste	1.000	5	„ . . . . . 0,2 %

După capitalul lor vărsat, cele 2.000 cooperative de producție și consum asupra cărora posedăm date, se repartizează astfel:

<u>Capitalul vărsat</u>		<u>Numărul cooperativelor ;</u>	
Până la	50 000	1.157	adică . . . . . 57,6 %
Intre	50.000— 250.000	683	„ . . . . . 33, %
„	250.000— 500.000	100	„ . . . . . 5, %
„	500.000— 1.000.000	54	„ . . . . . 2,7 %
Peste	1.000.000	15	„ . . . . . 0,7 %

Cooperativele denumite de consum, aprovizionare și desfășurare în comun, ca și în bună măsură cooperativele zise agricole, fac aproape numai operațiuni de consum propriu zis. Marea majoritate își mărginește activitatea la înființarea și exploatarea unui magazin de consum.

Operațiile de cereale cari s'au făcut sunt aproape numai operații de mandat, cooperativele cumpărând cereale din însărcinarea Centralei Cooperativelor, care și ea face aceste operațiuni din însărcinarea Statului. Vânzări în comun propriu zise s'au făcut într'o măsură minimă.

Din tabelele indicând situația cooperativelor de producție și consum se poate constata că obștiile de cumpărare de pământ sunt o formă de cooperare care se menține încă la noi, chiar acum după înfăptuirea reformei agrare. În cursul anului 1928, cu toată lipsa unor fonduri îndestulătoare pentru finanțarea acestor organizații ale sătenilor dornici de a-și procura pământ, s'au constituit 57 noi obști de cumpărare, precum și 6 obști de arendare.

Este aceasta încă o dovadă că chestiunea organizării unui credit funciar țărănesc trebuie să fie una din preocupările de competență ale politicii agrare în țara noastră.

Cooperativele de credit au constituit *federale* încă înainte de război. — Funcționau la finele anului 1927 un număr de 56 federale cari grupau 4.220 cooperative de credit și 602 alte cooperative. Forța acestor federale, repartizate pe ținuturi, se vede din tabela ce urmează:

	No. cooperative federale			Totalul cooperative federale	Capital social vărsat	Rezerve statuare	Dep. fructificare	Alte angajamente
	No. federațiilor	Obștii	Alte cooperative					
1 Oltenia	5	748	3	792	9.452.655,92	1.679.017,47	1.203.890,35	123.759.699,72
2 Muntenia	18	1.446	25	1.664	23.792.518,62	4.063.479,73	27.241.571,79	244.138.450,82
3 Dobrogea	4	226	3	281	6.315.889,—	642.125,—	3.377.182,05	40.357.669,92
4 Moldova	13	790	18	935	16.167.941,02	2.826.505,61	6.319.636,95	184.652.128,—
5 Basarabia	9	534	2	666	13.505.463,67	1.767.491,60	5.354.340,15	408.074.300,68
6 Bucovina	1	101	—	101	2.900.700,—	2.696.538,30	2.532.407,—	15.484.711,40
7 Transilvania	6	352	—	383	3.041.903,50	217.085,45	737,8	84.003.388,31
8 Banat	56	4.220	51	4.822	75.177.071,73	13.893.243,21	46.766.841,85	1.100.470.348,85

Am fost printre cei dintâi cari au sprijinit acțiunea de federalizare a cooperăției românești. Vedeam în aceste instituții pe de o parte un mijloc de înlăturare a sistemului centralist excesiv, între Casa Centrală din București și cooperativele locale neexesitând un organ de legătură, iar pe de altă parte vedeam aci o manifestație a acțiunii îndreptate în spre obținerea autonomiei mișcării. În special federalele de bănci populare trebuiau să mijlocească plasarea disponibilităților eventuale de fonduri ale cooperativelor la cooperativele ducând lipsă de fonduri de exploatare.

În acelaș timp ele trebuiau să fie instituțiile de auto-guvernare în cooperăția română. Și de fapt o bună parte din federale au avut străduințe ce trebuie să fie recunoscute în direcția propagandei, educației și învățământului cooperatist și întrucâtva a organizării auto-controlului.

Datele statistice asupra activității federalelor arată însă că nădejțile puse în mișcarea de federalizare nu au fost pe deplin satisfăcute.

Ca instituții financiare, federalele sunt, după cum se poate constata din cercetarea datelor expuse, numai niște intermediare între instituția centrală și cooperativele locale.

Vom expune mai departe pricinile ca și soluțiile pe cari le credem capabile să îndrepte această situație, dând posibilitatea federalelor să lucreze efectiv în folosul cooperativelor asociate.

Acțiunea de federalizare a pătruns după război și în mișcarea cooperativelor de producție și consum. Rezultatele date de aceste federale au fost însă dezastruoase. Un număr însemnat de federale ale cooperativelor de producție și consum s'au înființat în diferite centre ale țării, pentru ca după un scurt timp de o activitate redusă să înceteze operațiile, dând de cele mai multe ori pagube, cari au slăbit mult această ramură a cooperăției române. S'au înființat în total pentru cooperăția sătească și cea orășenească un număr de 31 federale. Din acestea au fost puse în lichidare în chip formal 26. Din cele cici rămase numai două au o oarecare activitate. Situația actuală a federalelor de cooperative se poate vedea din datele ce urmează:

Nr. cooperativelor asociate	802	
Capitalul vărsat	3.216	mii lei
Diverse fonduri	16.802	" "
Creditori	72.215	" "
Beneficii (2 federale)	290	" "
Pierderi (3 federale)	18.842	" "

Cooperativele agricole, cari până la punerea în aplicare a codului cooperăției funcționau sub auspiciile fostei Centrale a obștiilor și a exploatărilor agricole, au format la rândul lor federale denumite uniuni. S'au constituit astfel 21 uniuni de asemenea. În scurt timp s'au pus în lichidare 17 din ele, așa că la 1 Ianuarie 1929 funcționau numai 4 uniuni. Situația lor la această dată era următoarea:

Nr. cooperativele asociate	243
Capitalul vărsat	2.606 mii lei
Fonduri de rezervă	3.123 „ „

* * *

Până la punerea în aplicare a actualului cod al cooperăției, societățile cooperative românești erau puse sub auspiciile a trei centrale: Centrala Băncilor Populare, Centrala Cooperativele de Producție și Consum și Centrala Obștiilor Sătești. Codul desființează Centrala Obștiilor, atribuțiile ei trecând asupra Centralei Cooperativele.

Aceste Centrale erau instituții cu funcțiuni multiple. Aceiași instituție servea în același timp ca institut de finanțare și organ de îndrumare și control, iar Centrala Cooperativele făcea în afară de aceasta și oficiu de magazin de gros ca și de desfăcere a produselor cooperativele afiliate.

Actualul cod al cooperăției ia din sarcina Centralei Cooperativele finanțarea, trecând-o asupra Centralei Băncilor Populare, care devine astfel institutul de credit pentru întreaga mișcare cooperativă, rămânând însă organul de îndrumare și de control numai pentru o singură categorie de cooperative, cele de credit.

Rezultatul acestei organizații lipsite de orice teme, care nu ține seamă de regulile de organizare tehnică a întreprinderilor economice, a fost că Centralele au lucrat ca simple instituții birocratice cari nu și-au putut îndeplini sarcinile multiple ce le-au fost încredințate. Pe lângă aceasta dependența prea mare de ministere în care au trăit le-a expus amestecului, nu întotdeauna justificat și bine intenționat, al guvernelor.

Regulele elementare de organizare rațională ar fi cerut în primul rând o separare netă a atribuțiilor de control, orga-

nizare, etc., adică a atribuțiilor cu caracter moral de atribuțiile cu caracter economic, de gestiune. E de neadmis ca aceeași instituție care face operații financiare și comerciale cu societățile cooperative așilate să exercite și controlul — nu numai de credit, control pe care-l exercită de obicei orice creditor sau furnizor — dar și controlul legal privitor la viața interioară a cooperativelor, la relațiile dintre diferitele organe ale acestora. E de neadmis ca aceeași instituție care este parte în operațiile comerciale să fie în caz de litigiu și judecător, având dreptul să aplice sancțiuni atât împotriva unității cooperative, cât și împotriva administratorilor lor.

Din această situație nefirească au reeșit pe deoparte nemulțumiri din partea cooperativelor, iar pe de altă parte e explicabil de ce instituțiile centrale s'au abătut adesea dela regulile de bună organizare și funcționare ale oricăror întreprinderi economice.

Instituțiile acestea au avut o situație unică: pe deoparte lipsa unei adunări generale, puneă activitatea centralelor în afară de controlul mișcării care participă la formarea capitalului lor, pe de altă parte nici controlul din partea Statului nu eră reglementat.

Gestiunea acestor Centrale, instituții cari făceau operațiuni financiare și comerciale, nu eră deci supusă nici unui control. De abiă codul cooperăției a prevăzut instituirea unei comisii de verificare.

În privința structurii organizației centrale, reforma cooperăției trebuie să impue o separare netă a instituțiilor cu obiect economic de instituțiile de control și îndrumare și în acelaș timp să le deă o organizație interioară conformă principiilor cooperatiste.

Potrivit bilanțului încheait la 31 Decembrie 1927, Centrala Băncilor Populare dispuneă de un capital vărsat de lei 19.282.796 bani 40, din cari lei 9.726.006, bani 40, reprezentă donația Statului și lei 9.556.790 participarea băncilor populare și federalelor lor. Centrala mai dispuneă de fonduri de rezervă și prevedere în valoare de lei 39.369.000, precum și de un fond de rezervă pentru imobile de lei 40.000.000. Totalul fondurilor proprii de exploatare se cifrau deci la lei 95.651.796, bani 40. Din acelaș bilanț rezultă că valoarea fondurilor împrumutate se cifrau la lei 1.562.129.507, bani 60, fiind astfel repartizate:

Depozite libere	17.894.000 41
Depuneri spre fructificare	5.690.125 —
{ ct. crt. simplu lei 867.704.000	
{ „ „ pe depozit 2.173.207	
B. N. R. { „ reescont 22.570.054	
{ „ aprovizionări 377.209.440	1.269.656.701 —
Casa de Depuneri și Consignațiuni ct. curent	117.785.354 —
Ministerul de Război, aprovizionări cu grâu	74.547 128 70
pentru armată	76.556.127 49
Diverse conturi creditoare	1.562.129.507 60

Se vede că depunerile spre fructificare ale băncilor și federaționalelor, ca și capitalul propriu, reprezintă o cifră redusă, ceea ce înseamnă că Centrala Băncilor Populare n'a reușit să facă oficiu de compensare a fondurilor disponibile ale cooperativelelor afiliate și a necesităților de fonduri ale altora din cooperativele cari lucrează cu instituția centrală.

Fondurile și le-a procurat Centrala Băncilor Populare dela Banca Națională a României, într-o oarecare măsură dela Casa de Depuneri și Consignațiuni și prea puțin din alte izvoare

de credit, după cum am văzut depunerile băncilor populare și ale federațelor reprezentând o cifră foarte redusă.

Rezultă deci că Centrala Băncilor Populare n'a fost altceva decât un intermediar între institutul de emisiune și organizațiile cooperative.

* * *

Rezultatul acestei organizații birocratice a cooperației de credit a fost că creditele acordate de Banca Națională a României cu o dobândă de 3% și 4% ajung la Banca Populară cu 12% și 13%.

În același chip se scumpește și creditul acordat de Banca Națională a României Centralei Cooperativelor.

Centrala Cooperativelor a făcut, precum am arătat, oficiul de bancă centrală pentru cooperativele de producție și consum și în același timp a fost și oficiul central de aprovizionare al cooperativeelor cu mărfurile trebuitoare și de desfacere a produselor lor.

Aprovizionarea cooperativeelor s'a făcut mai ales cu mărfuri de consum familial și într-o măsură mai restrânsă cu articole necesare producției: unelte agricole, etc. Aceasta reese din următoarele cifre, arătând vânzările pe ultimii ani:

	1920	1921	1922
Articole de consum propriu zis	41.110.000	74.050.000	92.020.000
Unelte și materiale agricole și viticole	6.610.000	8.380.000	13.110.000

	1923	1924	1925	1926	1927
	111.850.000	119.176.000	89.166.000	68.248.000	33.321.000
	64.090.090	15.198.000	18.898.000	31.421.000	16.277.000

Operațiile de cereale ale Centralei au fost făcute mai ales din însărcinarea Statului.

Astfel din totalul de 107.993 vagoane de cereale manipulate de Centrala Cooperativelor, numai 3.944 vagoane, adică 3.6%

au fost operații de vânzare în comun, având deci caracter cooperatist. Operațiile de cereale ale Centralei Cooperativelor au fost de fapt *comerț de Stat*.

Centrala Cooperativelor a participat și la acțiunea de ajutorare a coloniștilor prin furnizarea de materiale de construcții, în primul rând lemnărie, pentru locuințele coloniștilor. Centrala a avut deasemenea strădănițe de a desface produsele cooperativelor forestiere prin cele de consum.

Capitalul Centralei Cooperativelor se cifră la 31 Decembrie 1927 la lei 55.856.200,23, la care sumă se adaugă fonduri de rezervă de lei 164.639.056,07. Bilanțul încheiat la acea dată arată că fondurile împrumutate se cifrau la suma de lei 531.960.227,39, la care se adaugă o sumă de lei 134.180.197,06, reprezentând diferite posturi creditoare, pentru operațiile de cereale (Ministerul de război, de finanțe, de Agricultură).

* * *

Acelaș caracter aproape exclusiv agricol îl are cooperația minoritară din ținuturile realipite.

În *Ardeal* avem în primul rând Uniunea cooperativelor Raiffeisen („Verband Raiffeisenscher Genossenschaften”), cu sediul la Sibiu. Se știe că sistemul Raiffeisen este sistemul tipic al cooperației sătești. La finele anului 1927, Uniunea grupă 185 de cooperative de credit și economie cu un total de 20.013 asociați, 81 cooperative de consum cu 7.627 asociați și 4 pivnițe cooperative cu 150 asociați. În cursul anului 1927, cooperativele de credit și economie au realizat o cifră de afaceri de 569,5 milioane lei. Depunerile spre fructificare se cifrau la 138,2 milioane lei, iar rezervele la 6,3 milioane lei. Cooperativele de consum realizează în acelaș an o cifră de afaceri de 189,6 milioane lei. Ca institut financiar al mișcării servește Casa Generală de Economie din Sibiu („Hermannstaedter Allgemeine Sparkassa”), Uniunea Raiffeisen având numai atribuțiuni cu caracter moral: organizare, propagandă și revizuire.

Mișcarea cooperatistă săsească deși arată în anii după războiu o stagnare, pe care conducătorii ei o explică prin regimul juridic impus după unificare, are totuși o organizare temeinică și este condusă după principii cooperatiste, fiind îndrumată încă de unul din întemeietorii ei, *Dr. Carl Wolff*.

Mult mai slabă este organizația cooperatistă șvabească, tot de tip Raiffeisen. „*Centrala Raiffeisen*”, cu sediul în Timișoara, grupează 13 cooperative cu 2.000 membri.

În Transilvania mai există o organizație a cooperativelor ungurești de consum („Hangya”) și una a cooperativelor de credit.

În anul 1920, filiala din Aiud a organizației „Hangya” („Fur-nica”) din Budapesta s'a transformat într'o federală independentă a cooperativelor de consum din Transilvania, sub denumirea de „Centrala cooperativelor Hangya”. Federala este în acelaș timp o instituție de control ca și de aprovizionare în comun a cooperativelor afiliate. La finele anului 1926, numărul cooperativelor afiliate eră de 446 cu 131.340 asociați. Vânzările anului se cifrau la 331 milioane lei. Cooperativele „Hangya” au un caracter sătesc.

„Alianța Cooperativelor de Credit și Economie” din Cluj este centrala financiară a cooperativelor de credit.

În anul 1926 Alianța asociază 289 cooperative de credit și numai o cooperativă de producție de mobile. Cooperativele acestea, împreună numărau 86.070 membri cu un capital de 14 milioane lei și un fond de rezervă de 8,5 milioane lei. Depunerile spre fructificare se cifrau la 93,4 milioane lei. Cu excepția a două dintre ele, cooperativele acestea funcționează la sate.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

În *Bucovina* cooperația este de asemenea organizată după naționalități. Astfel, găsim organizații deosebite ale germanilor, polonezilor, ucrainenilor. Și aci cooperația este agricolă, fiind organizată după tipul Raiffeisen. Înainte de război uniunile acestea erau afiliate uniunii generale a cooperativelor agricole din Austria, care azi poartă denumirea: „Allgemeiner Verband landw. Genossenschaften in Oesterreich”.

Importanță are acum numai Uniunea cooperativelor agricole germane cu sediul în Cernăuți. Banca centrală a mișcării este „Banca Agrară Bucovineană S. A.”. Ultimele date pe cari le posedăm arată că uniunii îi erau afiliate 60 cooperative de credit și economii cu 9.925 membri. Cifra de afaceri: 44,5 milioane lei; fonduri proprii: 700.000 lei; depuneri: 23 milioane lei.

Uniunea cooperativelor polone grupează 9 cooperative de credit cu circa 1.200 membri.

Uniunea cooperativelor rutenie lichidează acum prin Banca Bucovineană de Nord.

În *Basarabia* găsim o uniune a cooperativelor israelite, care este o bancă federală sub forma societății anonomie pe acțiuni. Uniunea grupează 40 cooperative de credit cu 27.170 membri (dintre cari 70,3% comercianți și mici patroni meseriași).

Cooperativele sunt foarte bine organizate din punct de vedere al tehnicii bancare.

În Basarabia mai lucrează 25 cooperative de consum germane sătești cu un număr de 4.160 membri, grupați într-o uniune, cu sediul în Tarutino.

Se vede deci că pretutindeni, în toate ținuturile țării, mișcarea cooperativă s'a dezvoltat prea puțin la orașe și are pretutindeni un caracter aproape exclusiv agricol.

Domnilor deputați,

Până în anul 1903 în Vechiul Regat nu a existat nici o legiuire cooperativă specială.

Primele societăți cooperative s'au înființat sub regimul de drept comun al codului civil din 1865 și al codului de comerț din 1887, care, în cartea I, titlul VIII, Capitolul I, secțiunea IV a prevăzut modul de constituire, organizare și funcționare a societăților *cooperative*.

Dispozițiile acestea nu sunt suficiente pentru a putea împri-mă societăților constituite pe această bază caracterul specific a societăților cooperative.

După ce mișcarea devenise o realitate, s'a alcătuit prima lege asupra cooperăției, intitulată „Legea Băncilor Populare Sătești și a Casei lor Centrale” (28 Martie 1903).

Această lege, cu modificările ulterioare, a alcătuit regimul juridic al mișcării cooperative românești timp de un pătrar de veac, până la votarea codului cooperăției din 12 Iulie 1928.

Legea Băncilor Populare Sătești din 1903 recunoscând personalitatea juridică a societăților cooperative de credit, numite bănci populare, a simplificat formalitățile de constituire și a stabilit normele de organizare și funcționare ale acestor societăți, acordându-le înlesniri procedurale pentru urmărirea creanțelor lor.

În ce privește sfera ei de aplicare, această lege, care în prima formă se referea numai la băncile populare sătești, și-a întins cu timpul domeniul de aplicare în primul rând asupra celorlalte organizațiuni cooperative de la sate (legile din 13 Aprilie 1905 și din 31 Martie 1908), iar mai târziu și la orașe, începând cu muncitorii agricoli din comunele urbane, trecând la muncitorii și meseriași de orice categorie din orașe, (legea pentru înființarea cooperativei de meseriași și muncitori din

19 Decembrie 1909) și înglobând mai în urmă toate categoriile populației orășenești (decretul-lege Nr. 614 din 9 Februarie 1919, decretul-lege Nr. 1.869 din 14 Mai 1919, legea din 29 Septembrie 1921).

Din punctul de vedere al înlesnirilor și avantajelor, legea din 1903, a prevăzut înlesniri numai de ordin procedural, relativ atât la constituirea, organizarea și funcționarea băncilor populare, cât și la urmărirea creanțelor acestora. Prin modificările și adausurile ulterioare făcute la legea băncilor populare din 1903, înlesnirilor de ordin procedural, cari s'au mărit, li s'au adăugat avantaje de ordin fiscal (legile 1 Decembrie 1904, 8 Decembrie 1904, 15 Martie 1905, 6 Aprilie 1905, 13 Aprilie 1905, 1 Martie 1906, 31 Mai 1906, 31 Martie 1908, 14 Aprilie 1910, 22 Martie 1916, 31 Decembrie 1918, 25 Septembrie 1920 și 17 Februarie 1926).

În ceea ce privește organizația centrală de îndrumare, control și finanțare a societăților cooperativе, legea băncilor populare sătești din 1903 a atribuit Creditului Agricol, reorganizat ca institut de Stat prin legea din 1892, și rolul de Casă centrală a băncilor populare.

Legea din 4 Martie 1906 a luat Creditului Agricol atribuțiunile relative la cooperatie, înființând Casa Centrală a băncilor populare și cooperativelor sătești, instituită cu personalitate morală distinctă și funcționând pe lângă Ministerul de finanțe.

Legea din 31 Martie 1903 dă în atribuția Casei Centrale a băncilor populare și cooperativelor sătești ajutorarea și supravegherea obștiilor de arendare și cumpărare de pământ, întinzând controlul Casei Centrale asupra tuturor societăților cooperativе cari funcționau la sate.

Legea din 19 Decembrie 1909 a extins rolul Casei Centrale și asupra organizațiilor cooperativе de muncitori și meseriași dela crașe.

Atribuțiunile acestea trec apoi asupra Casei Centrale a meseriilor, creditului și asigurărilor muncitorești prin legea ei de organizare (din 25 Ianuarie 1912), iar la 1919 asupra nou înființatei Direcții a cooperatiei orășenești.

Decretul-lege Nr. 3.922 dn 1918, ratificat prin art. 158 din legea agrară din 17 Iulie 1921, înființează Casa Centrală a cooperatiei și împroprietăririi sătenilor, instituție autonomă cu personalitate juridică, funcționând pe lângă Ministerul Agriculturii și Domeniilor. Această instituție eră formată din 5 secțiuni din cari trei cooperatiste și anume: Centrala băncilor po-

populare, Centrala cooperativelor sătești de producție și consum și Centrala obștiilor sătești și a exploatărilor agricole; celelalte două secțiuni nu interesau în chip direct mișcarea cooperativă, ci aveau în vedere aplicarea reformei agrare.

Rolul acestor trei centrale eră similar cu al vechei Case Centrale a băncilor populare, însă împărțit pe diferite categorii de cooperative.

Pentru coordonarea acțiunii centralelor și asigurarea unității mișcării cooperative, legea înființase un consiliu de administrație general.

Legea pentru unificarea cooperației din 13 Martie 1923 trece sub auspiciile Centralei Cooperativelor de Producție și consum și ale Centralei Băncilor populare întreaga mișcare cooperativă dela orașe.

Codul cooperației din 12 Iulie 1928 desființează Centrala Obștiilor Sătești și a Exploatărilor Agricole și formează numai două Centrale și anume: Centrala Băncilor Populare și Centrala Cooperativelor, îndrumarea și controlul obștiilor sătești dându-se în atribuția Centralei cooperativelor.

În Ardeal, regimul juridic al societăților cooperative îi formă până la 1898 legislația comercială în vigoare și anume: Patentele imperiale din 1852, legea maghiară din 1840 și codul comercial maghiar din 1875, (legea XXXVII), care în Titlul XI, se ocupă în special de societățile cooperative, dându-le libertatea completă, fără însă a le acorda avantaje.

Legea XXIII din 1898, privitoare la cooperativele de credit, agricole și industriale, este prima lege cu caracter de protecțiune a cooperației prin acordarea de avantaje, știrbindu-i însă din independență prin subordonarea constituirii cooperativelor autorizațiunii din partea autorității administrative sau a corporațiunilor publice și prin dreptul de control dat acestora asupra întregii mișcări cooperative. Din această cauză românii din Ardeal au preferat forma societăților anonime și cooperația română în Ardeal nu s'a putut desvoltă.

În Bucovina, regimul juridic al cooperației l'a format legea din 1873, care a prevăzut completa libertate de acțiune a mișcării cooperative.

În Basarabia, mișcarea cooperativă a fost riguros îngrădită prin legile din 1871, 1895 și prin legea instituțiunilor de credit mărunt din 1904.

Guvernul provizoriu Kerensky, la 20 Martie 1917, a promulgat legea cooperativelor, care dădea libertate completă

societăților cooperative, înlăturând amestecul Statului și înstituirea auto-controlului prin uniuni de cooperative.

La 26 Septembrie 1920, Legea Băncilor Populare din 1903 cu adăsurile și modificările ulterioare s'a extins în Bucovina, Transilvania, Banat, Crișana și Maramureș, iar la 14 Martie 1923 aceeași lege a fost extinsă și în Basarabia.

Codul cooperației din 12 Iulie 1928 a căutat să unifice legislația asupra cooperației.

Codul cooperației însă nu a lămurit întru totul situația cooperativelor cari nu funcționează pe baza legii băncilor populare din Vechiul-Regat, ci le dă un termen pentru a adopta normele de organizare și de funcționare impuse de lege.

E o recunoaștere deci, că societățile cooperative din nouile timpuri — de obicei de tip raiffeisienian — au nevoie de o carecare efortare, pentru a accepta regimul legal ce s'a creat cooperației din România.

Domnilor deputați,

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Reforma regimului legal, pe care vrem să o înfăptuim acum, nu este o lucrare făcută în chip ocazional, ci este fructul unor străduințe îndelungate pentru îndrumarea cooperației românești pe o cale sănătoasă, potrivit spiritului adevăratei cooperații și ținând seamă de nevoile speciale ale gospodăriei noastre naționale.

Intr'un referat publicat în Calendarul Cooperatorului pe anul 1925 intitulat „Reforma Cooperației”, spuneam:

„O reformă a cooperației române, în ziua de azi, trebuie să plece dela două considerațiuni fundamentale: 1) O așezare a regimului legal și statutar ca și a politicii cooperatiste pe baze solide și largi cari să-i permită o dezvoltare nestânjenită, urmărind intronarea unui regim economic bazat pe principiul interesului muncii; 2) O organizație cooperativă care să aibă în vedere consolidarea și propășirea gospodăriilor mici și mijlocii create prin reforma agrară.

„Sub noul regim, proprietatea și exploatarea pământurilor rămânând individuală, prin creerea de întreprinderi cooperative, se vor da micii exploatări agricole toate avantajele marilor exploatări, prin organizarea aprovizionării și a desfacerii, prin sprilinierea muncii agricole cu credit eficient și suficient, prin organizarea transformării și a valorificării diferitelor produse”.

Precizam astfel pe de o parte locul pe care trebuie să-l ocupe cooperăția în cadrul economiei noastre naționale în timpurile de față, iar pe de altă parte stabileam nevoia unei reformări a regimului legal referitor la cooperăție pentru a se da acesteia posibilitatea să se miște, în mod liber, putând astfel să lupte cu succes cu întreprinderile economice de pe piață.

Cu alt prilej, într'o conferință ținută la aniversarea zilei cooperative internaționale la 4 Iulie 1924, arătam cari sunt lipsurile mișcării însăși, lipsuri cari au provocat în chip necontestat o criză a cooperăției române.

Avem o criză morală, o criză de ordin tehnic și în sfârșit o criză materială.

Criza morală este un produs mai întâi al psihologiei post-belice cu tendința de materializare, explicabilă prin alte fenomene economice survenite după război. Spuneam atunci textual: „Se vorbește și se vorbește cu mult entuziasm de progresele numerice, arătate prin cifre, ale cooperăției. Sunt impozante, dar nu sunt indiscutabile. Avem un milion de cooperatori oficiali, adică de cooperatori înscrși în cooperative. Ne întrebăm: sunt aceștia cooperatori sau nu? Dacă ar fi cooperatori toți câți sunt înscrși în cooperăție, România ar trebui să aibe o altă înfățișare”. Și arătam mai departe că avem trei feluri de cooperatori în mișcarea noastră: cooperatori formali, pasivi; pseudo-cooperatori, adică aceia cari deși sunt în cooperăție sunt de fapt vrășmași conștienți ai mișcării și în fine cooperatori adevărați.

Intr'o cooperativă, fie că nevoile cari au întovărășit pe cooperatori sunt de ordin material, fie că sunt de ordin cultural, satisfacerea lor se face întotdeauna cu ajutorul unei **întreprinderi economice**. Dar ca această întreprindere, să poată lupta cu succes cu întreprinderile concurente de pe piață, ea are nevoie de o organizație tehnică cel puțin egală cu aceea a întreprinderilor capitaliste. Or, e cert că foarte adesea această organizație tehnică lipsește cooperativelor noastre. Remediul acestei **crize de ordin tehnic** nu poate fi decât o acțiune temeinică, prin învățământ, cursuri periodice, manuale și periodice speciale, conferințe, etc., cari au ca obiect o bună pregătire a conducătorilor și a personalului de biuro, de magazin, etc., din întreprinderile cooperative.

A ajută la înlăturarea acestei crize de ordin tehnic în mișcarea cooperativă trebuie să fie una din grijile de căpetenie ale legiuitorului în timpul de față.

Și în fine am arătat că avem în mișcarea noastră o criză **materială**. În această privință spuneam în conferința amintită:

„Cifrele ne buimăcesc. Se vorbește de sume fantastice adunate în unitățile cooperatice.

„Criza materială există însă în cooperatie.

„Poate că mulți nu observă un lucru: că instituția cooperatice a fost sărăcită și ea prin inflația monetară. Cu cât moneda s'a înmulțit cu atât puterea economică a cooperatismului a scăzut tocmai în epoca în care cooperatiea este chemată să joace rolul important în refacerea țării, pentru că trebuia să fie factorul de înzestrare a gospodăriilor țărănești și al căror inventar a fost în mare parte distrus de război”.

Dar în loc să se ia măsuri pentru întărirea cooperaticei române, s'a dus o politică vrășmașe cooperaticei. S'a spus: cooperatiea nu este organizată, ea nu merită deci credit; și ca urmare să se neglijeze cooperatiea și să se organizeze un nou credit, intitulându-l frumos „credit popular”. Astfel au luat naștere Casele de Credit Agricol, finanțate de institutul de emisiune.

În interpelarea cu privire la situația cooperaticei dezvoltată în ședința Adunării deputaților din 20 Ianuarie 1927, am insistat în deosebi asupra problemei finanțării mișcării noastre.

Am atras atențiunea guvernului că Banca Națională e îndatorată prin convențiunea încheiată în 1925 să pue la dispoziția Statului imediat un fond de 200 milioane lei pentru a înlesni participarea instituțiilor de credit popular la nouile organizațiuni economice și spuneam mai departe:

„Dar acestea sunt paliative. Problema creditului în agricultură la noi trebuie să fie privită într'un cadru mai larg. Noi credem că această problemă poate fi rezolvată, și afirm aci, cu riscul de a fi socotit ca un vândut străinilor, cu un capital ieftin din străinătate, prin împrumuturi externe pentru agricultură și pe termen lung.

„D-nii mei, în țări învinse, ca Ungaria, ca Austria, în țări noi ca Polonia, sunt credite imense puse la dispoziție de capitalul străin, în valută forte, pentru agricultură. Mi se va spune: este un risc mare să contracteze agricultura împrumuturi în valută forte. Nu este nimic mai inexact. Nu este nici un risc, pentru că agricultura produce marfă aur și poate să contracteze împrumuturi în valută aur. Prin urmare, ce ne rămâne să facem, dacă Banca de emisiune nu poate pune la dispoziția agriculturii creditele necesare?

„Dacă nu avem economii, și nu avem economii fiindcă suntem în mare parte o țară lipsită de capitalul mobilă, mai ales după război, dacă nu avem credit agricol, ce am făcut noi până azi ca să aducem sânge nou în corpul anemiă al economiei agricole? Nu vedem nici o inițiativă până acum. Vă declar că dacă nu soluționăm problema creditului în agricultură, nu avem o sporire a producției agricole, nu vom putea să scăpăm de criza economică generală, nu vom putea aduce nici echilibrarea bugetului Statului, nici o însănătoșire a monetei noastre”.

Și tot acolo arătăm ce nu sunt acum și ce ar trebui să fie Centralele cooperatiste:

„D-lor deputați, Centrala băncilor populare trebuie să fie o bancă, în primul rând. Centrala băncilor populare este astăzi mai mult un oficiu intermediar de credit, dela banca de emisiune la băncile populare, prin federale. Centrala băncilor populare e în acelaș timp — și cred că este greșit — un organ de control legal, nu numai un organ de control pentru asigurarea creditelor pe cari le acordă diferitele unități, ci un organ de control în înțelesul larg al cuvântului.

„A doua Centrală, Centrală Cooperativelor sătești — și aș dori ca d. ministru al muncii să mă desmintă dacă nu am dreptate — și-a îndeplinit până astăzi mai mult rolul de centrală de credit, făcând un rol similar cu Centrala băncilor populare, și-a îndeplinit cum a putut rolul de organ de control, dar a îndeplinit și un rol, pe care legea nu i l-a dat, acela de magazin de en gros, contractând operațiuni de mărfuri pe cont propriu.

„Or, închipuiți-vă d-voastră o instituție de Stat care își asumă trei roluri: rolul de Centrală de credit pentru cooperativele sătești, rolul de organ de control și în acelaș timp rolul de instituție de Stat, de magazin en gros, întrebați-vă dacă o asemenea instituție ar putea să îndeplinească satisfăcător diversele roluri ce și le asumă”.

Domnilor deputați,

Constatări pe care le-am făcut în diferite rânduri asupra stărilor de fapt din cooperația română, am căutat să le însoțim de propunerile noastre pe cari le credeam cele mai nimerite pentru înlăturarea lipsurilor constatate și pentru așezarea cooperației pe temelii solide cari să-i permită o des-

voltare nestânjenită în folosul păturilor largi ale națiunii și întregii noastre gospodării naționale.

Proiectul pe care am onoare a-l supune deliberării d-voastră, este rezultatul străduințelor noastre timp de mai bine de două decenii, de a pătrunde lipsurile de cari suferă mișcarea, de a cunoaște piedicile ce se pun în calea unei normale dezvoltări și de a prezenta soluțiile menite să înlăture aceste obstacole.

În alcătuirea proiectului de față pentru organizarea cooperăției, am folosit firește textul Codului Cooperăției, ale cărui străduințe de a crea un cadru juridic societăților cooperative le recunoaștem, fără a ne declara mulțumiți întru totul de soluțiunile date diverselor probleme de legiferare.

Am cercetat de asemenea proiectele de reformă alcătuite anterior. Astfel proiectul alcătuit curând după întregirea țării de către Centrala uniunilor cooperative din Basarabia, proiect depus pe biroul Adunării deputaților din inițiativă parlamentară; proiectul de lege alcătuit însă nu în chip definitiv, de o foarte numeroasă și completă comisiune desemnată în Decembrie 1920 de către guvernul Averescu și prezidată de d. I. G. Duca, proiectul cu caracter particular publicat în anul 1921 de către dd. V. N. Madgearu și Gr. Mladenatz și în fine numeroasele edițiuni ale proiectului d-lui N. D. Chirculescu, fostul ministru al muncii, cooperăției și asigurărilor sociale.

Am folosit deasemenea desbaterile diferitelor congrese, conferințe și comisii cooperatiste, cele mai multe convocate sub ministeriatul d-lui Gr. L. Trancu-Iași.

Suntem îndatorați deasemenea de a mulțumi numeroșilor cooperatori, juriști, economiști, parlamentari, cari luând cunoștință de cuprinsul proiectului l-au cercetat făcând competente observațiuni, de cari am căutat să ne folosim întrucât a fost posibil.

În felul acesta credem că proiectul ce se prezintă acum onor. Adunării deputaților va avea aprobarea tuturor celor cari, cunoscând interesele mișcării cooperative, înțeleg ca ele să fie satisfăcute în cadrul interesului general.

Domnilor deputați,

Proiectul de lege pentru organizarea cooperăției urmărește să creeze cadrul legal necesar unei libere desfășurări a acțiunii cooperatiste.

Cadrul acesta trebuie să fie destul de larg pentru a oferi întreprinderilor cooperative libertatea de mișcare de care are nevoie orice întreprindere economică, pentru a se putea dezvoltă în chip nestânjenit în mediul economic actual; dispozițiile legale trebuie să fie însă în acelaș timp suficient de precise pentru a face ca instituțiile cari adoptă denumirea de „cooperativă” să corespundă întru totul ideii cooperative și ca ele să se deosibească în chip net de celelalte categorii de societăți.

Aceasta fiind preocuparea de căpetenie a legiuitorului, am înțeles că odată ce cooperativele sunt societăți comerciale să le aplicăm dispozițiile Codului de comerț referitoare la aceste societăți și să introducem în legea cooperăției numai dispozițiile speciale acestei categorii de societăți comerciale.

În chip firesc, e necesar în primul rând să se stabilească noțiunea și să se precizeze normele fundamentale de organizare și funcționare ale asociației și întreprinderii cooperative.

Prin caracterizarea dată societății cooperative în articolul prim al proiectului n'am urmărit a da o definiție. În textul legii, în special în primele două capitole, „Dispozițiuni generale” și „Despre asociați, drepturile și îndatoririle lor”, sunt cuprinse dispozițiunile neapărat necesare pentru a caracteriza cooperativa ca atare.

Spunând „cooperativele sunt societăți formate de un număr nelimitat de persoane, care își propun realizarea unor anume scopuri comune, cu ajutorul unei întreprinderi economice comune”, am stabilit cele două aspecte ale cooperăției: unul **social**, asociație de persoane nu în scop de câștig prin exploatarea celor din afară de organizație, excluși dela avantajele pe cari le-ar putea oferi cooperativa, ci pentru satisfacerea unor anumite nevoi (de ordin material sau moral) comune celor întovărășiți și celălalt **economic**, prin aceea că satisfacerea acestor nevoi, de orice natură ar fi ele, se face prin mijlocul unei **întreprinderi comune**, funcționând pe riscul și cu participarea efectivă a celor întovărășiți, participare nu numai de capital, dar și de muncă, de forță de consumație, de economie, etc.

Articolul acesta prim al proiectului adaugă: „și cari se constituie și funcționează potrivit prevederilor legii de față”, arătând astfel că în însăși textul legii se vor găsi elementele pentru determinarea completă a caracterelor societății cooperative.

Literatura cooperativă, ca și diferitele legiuri sau proiecte de legiuri străine oferă o serie de încercări foarte meritoase de a se fixa noțiunea de cooperativă printr'o definiție.

Cercetarea atentă a acestor definiții arată pe de o parte o concordanță în punctele esențiale, iar pe de altă parte insuficiența lor, dacă este vorba să se caracterizeze într'o propozițiune unică toate caracterele fundamentale ale societății și ale întreprinderii cooperative.

Formele de cooperative sunt numeroase și variate. Forme noi se nasc neconținut în complexitatea vieții economice. De aceea clasificarea instituțiilor cooperative, cuprinsă în art. 4 al proiectului, are un caracter exemplificativ. De altfel se prevede că se vor putea constitui cooperative cari să aibă ca obiect satisfacerea în acelaș timp a mai multor nevoi ale asociațiilor.

Din precizarea celor două aspecte ale cooperației rezultă toate celelalte caractere fundamentale ale asociației cooperative. Coopertiva fiind o instituție care organizează un schimb reciproc de servicii între asociați și întreprinderea comună, este necesar să se precizeze raportul dintre cooperativă și cooperatori. Este necesar să se stabilească condițiunile ce trebuie să satisfacă pentru a putea deveni asociat al unei cooperative, pentru a se împiedică astfel pătrunderea elementelor cari n'ar avea interese de muncă, ci de speculație, pervertind astfel ființa însăși a cooperativei.

Am lăsat la aprecierea statutului fiecărei cooperative determinarea cercului ei de activitate, care se poate mărgini la o comună, la mai multe comune sau întinde pe o regiune anumită. Practica cooperatistă a stabilit că acolo unde cooperativa îndeplinește funcțiuni multiple, cercul ei de activitate poate fi restrâns la o localitate, când este vorba însă de cooperative specializate, acestea nu pot reuși decât dacă lucrează pe un teritoriu mai întins, pentru a-și asigura minimul de operațiuni necesare unei folositoare activități întreprinderii. Cari din aceste două sisteme este de preferat, o stabilește practica dela caz la caz. În orice caz însă, pentru ca participarea efectivă a asociațiilor la operațiile întreprinderii comune să fie o realitate, este necesar ca asociații să locuiască în localitate sau în regiunea asupra căreia cooperativa își întinde activitatea. Este în spiritul adevăratei cooperații ca numărul asociațiilor unei cooperative să nu fie limitat. Cooperatiya nu se poate îngradi. Ea trebuie să primească în sânul său pe toți acei car

pot folosi serviciile ei, firește cu excluderea acelor care ar avea interese contrarii celor ale cooperativei respective. În proiectul de lege s'a fixat un minimum general pentru numărul asociațiilor care este de 15. Pentru cooperativele de credit numărul acestora este sporit la 50. Pentru cooperativele de consum de tip pur minimumul s'a stabilit la 200.

Cifrele pe care le-am expus mai sus arată că mișcarea cooperativă din țara noastră suferă de o prea mare dispersiune a forțelor. De aceea am ușurat prin acest proiect de lege posibilitatea de fuziune a două sau mai multe cooperative. Credem că una din grijile de căpetenie ale conducătorilor mișcării noastre cooperative în timpul de față trebuie să fie concentrarea forțelor. Fără această concentrare, mișcarea va fi neputincioasă de a dbândi o poziție dominantă în viața economică și socială a țării, rămânând mai departe la discreția buneii sau relei dispoziții a guvernului.

În ce privește formarea capitalului, am păstrat sistemul stabilit prin actualul cod al cooperăției de a avea părți sociale de egală valoare. Am părăsit însă metoda nepractică de limitare a capitalului maxim pe care un asociat îl poate avea de la cooperativă adoptat de actualul cod (anume în raport cu capitalul total al cooperativei, care variază) și am stabilit că statutele vor fixa numărul maxim de părți sociale pe care un asociat îl poate subscrie, în nici un caz însă acest număr nu va trece de 50, astfel că între capitalurile cu cari diferiții asociați participă la întreprindere va fi în totdeauna o anumită proporție. E just că în societatea cooperativă drepturile membrilor sunt egale, indiferent de valoarea părților sociale pe cari le posedă în cooperativă. Însă deosebiri prea mari între capitalurile cu cari asociații participă în cooperativă sunt de natură să imprime un caracter capitalist acestor societăți.

Răspunderea pe care asociații și-o asumă pentru obligațiile societății poate fi diferită. Actualul cod al cooperăției deosebete cooperative cu răspundere limitată, cooperative cu răspundere nelimitată, care poate fi și ea de două feluri, asociații răspunzând fie direct nesubsidiar, fie subsidiar (răspunderea nelimitată și solidară nu are loc decât în caz de faliment a societății) și în fine, se mai prevede cazul cooperativelor cu vârsăminte suplimentare (metodă adoptată din legiuirea germană asupra cooperăției), cari pot fi nelimitate sau limitate. Am crezut că e bine să prevedem numai:

1. Cazul răspunderii mărginite, care poate fi:

a) la valoarea părților subscrise, ori

b) la de mai multe ori părțile sociale subscrise.

2. Cazul răspunderii solidară și nemărginite, când asociații pot fi urmăriți în averea lor pentru obligațiunile societății potrivit procedurii prevăzute la art. 22 și 60 din proiectul de lege. Am ținut seama prin aceasta de împrejurările de la noi, unde răspunderea solidară directă are ca urmare că societățile cooperative ocolesc sistemul răspunderii solidară.

Dacă e în spiritul cooperatiei ca răspunderea asociațiilor în cooperativă să fie solidară și nemărginită, se ține seama că acest fel de răspundere nu este în totdeauna necesară, iar câte odată nu este nici posibilă. După felul cooperativei, după împrejurările speciale în cari ea se constituie și funcționează, statutul va avea să aleagă forma de răspundere cea mai nimerită.

În privința formării capitalului societăților cooperative am introdus o inovație și anume: am permis constituirea societăților cooperative în cari capitalul este format din acțiuni. Va fi forma de cooperativă care va conveni anumitor cooperative de producție, în deosebi industriale, cari vor avea nevoie de un capital mai stabil. Cooperativa nu-și pierde prin aceasta caracterul de asociație de persoane, libăci și acțiunile vor trebui să fie în totdeauna nominative. Firește, prevederile legii se aplică întru totul și acestor cooperative.

Variabilitatea capitalului în societățile cooperative a fost socotită în legiuirile mai vechi drept una din caracteristicile fundamentale ale societății cooperative. Concepția aceasta a fost adoptată și de ultimul cod al cooperatiei de la noi, care definește în primul său articol cooperativa ca o societate cu capital variabil și cu număr nelimitat și variabil de asociați. Legislația mai nouă a renunțat însă la această caracterizare a cooperativei. Neîngrădirea, nu variabilitatea numărului de membri și a capitalului caracterizează societatea cooperativă. Variabilitatea capitalului este o consecință a acestui principiu.

În textul proiectului ne-am îngrijit să prevedem dispoziții cari să permită societăților cooperative să se pună la adăpost de pericolul unei diminuări brusce a capitalului său social, diminuarea ce ar putea la un moment dat să pună în pericol existența însăși a instituției. Am prevăzut astfel că statutele cooperativei pot prevedea un termen, ce nu poate fi în nici un caz mai mare de 10 ani, în care timp asociatul nu se poate retrage din cooperativă. De asemenea statutul va fixa termenul

în care se poate anunța retragerea, termen ce nu va putea fi mai scurt de 3 luni și mai lung de 6 luni, înainte zilei de retragere.

În ce privește operațiile făcute de întreprinderea cooperativă, credem că este în spiritul cooperăției ca acest soi de întreprinderi să lucreze numai cu asociații lor. Pentru că însă o dispoziție legală categorică în acest sens ar putea pune cooperativa la un moment dat într'o situație dificilă, am prevăzut că statutul societății cooperative va putea permite operații și cu nesocietari. Prin metoda de repartiziție a excedentului introdusă de art. 26 din proiect se împiedică însă posibilitatea ca asociații să realizeze profite din operațiile întreprinderii cu nesocietarii. O atenție deosebită dă acest proiect felului de repartizare a excedentului realizat de întreprinderea comună. Statutul societății trebuie să stabilească distribuirea productului social pe baza principiului cooperativ, așa ca pe lângă formarea unui fond de rezervă inalienabil și dotarea fondurilor pentru opere sociale și culturale, acest product să se împartă între cei doi întovărășiți potrivit colaborării fiecărui asociat, capitalul neprimind decât o remunerație echitabilă. De asemenea legea înțelege să împiedice posibilitatea ca din operațiile făcute cu nesocietarii să se realizeze adevărate profite cari să fie repartizate asociațiilor sub diferite forme. Potrivit art. 26 din proiect, excedentul rezultat din operațiunile întreprinderii cooperative se va întrebuiți astfel: *a)* cel puțin 10 la sută se va da fondului de rezervă; *b)* cel puțin 5 la sută pentru operele de propagandă și cultură cooperativă sau pentru opere sociale; *c)* cel mult 10 la sută consiliului de administrație și comisiei de censored, dacă statutul prevede o remunerație pentru aceștia; *d)* o remunerație a capitalului vărsat, care nu va întrece maximumul fixat anual de către Oficiul Național al Cooperăției Române pentru fiecare categorie de cooperative; *e)* iar restul se va distribui între asociații, proporțional cu aportul fiecăruia la obținerea acestui excedent, adică ca primă de muncă, primă de consumație, risturnă asupra sumelor vărsate de asociații la cooperativă, etc.

S'a mai prevăzut în proiect că dacă la obținerea excedentului au colaborat și neasociații, partea ce revine acestora din excedentul net, ca primă de muncă, risturnă, etc., nu se va putea în nici un caz repartizița asociațiilor, ci se va vărsa pe deantregul la fondul de rezervă al cooperativei. Am lăsat la latitudinea statutului cooperativei să prevadă că excedentul realizat să

nu se împartă între asociați, ci să fie întreg alocat fondurilor de rezervă și pentru opere sociale și de propagandă.

Deși statutele tip ale diferitelor categorii de cooperative au prevăzut încă de mult repartiția excedentelor sub formă de prime de muncă, de consum, etc., trebuie să constatăm că această normă nu se aplică aproape nici odată în practică. Partea ce potrivit statutului ar fi urmat să se acorde participării asociațiilor în activitatea întreprinderii comune se întrebuintează în deobște pentru mărirea dividendului capitalului. Găsim că este o datorie imperioasă pentru conducătorii mișcării noastre, să aplice cu strictetă această metodă cooperativă de repartiție a produsului social, care caracterizează sistemul cooperativ.

Conducerea, administrarea și controlul operațiilor întreprinderii stă în mâinile celor întovărășiți. S'a afirmat cu multă dreptate: cooperatia înseamnă democratizarea vieții economice. În adunarea generală, instanța supremă a cooperativei, ale cărei puteri nu sunt mărginite decât de dispozițiunile categorice ale legii sau statutului, dreptul de vot ale asociațiilor este egal. Tot așa organele de conducere și de control sunt desemnate de adunarea asociațiilor din sânul lor.

Domnilor deputați,

Mișcarea cooperativă are nevoie, ca orice organizație cu caracter economic, de o concentrare a forțelor. Acțiunea aceasta de concentrare, pe care o cunoaștem și la întreprinderile economice capitaliste, se manifestă în organizația cooperativă atât prin acțiunea de fuziune a cooperativelor mărunte pentru a avea întreprinderi mai puternice, capabile să înfrunte concurența de pe piață, cât și prin acțiunea de federalizare.

În concepția noastră, federala este pur și simplu o cooperativă ale cărei membre sunt cooperativele. De aceea, deși acordăm o covârșitoare însemnătate organizației federaliste a cooperativei, proiectul cuprinde un număr foarte restrâns de dispoziții cari să reglementeze modul de constituire, de organizare și de funcționare a federațiilor.

Prin art. 63 al proiectului de față am arătat că federațiile sunt societăți cooperative și toate dispozițiile prezentei legi pentru societățile cooperative, referitoare la constituire, admi-

nistrare și dizolvare, precum și la procedură, înlesniri, control și sancțiuni se aplică federaledor cu modificările arătate în lege". Federaledor nu vor putea face decât operațiuni pentru satisfacerea nevoilor cooperativilor asociate.

Federaledor de bănci populare și de cooperative au fost create în mișcarea cooperativă românească din inițiativa entuziastă a cooperativilor însiși. Am fost printre acei cari au îndemnat la federalizare și am colaborat după puterile noastre la organizarea primelor federaledor din țară. Vedeam în aceste creațiuni începutul unei vieți autonome a cooperației. Vedeam în aceste organizațiuni, instituții cari să facă pe de o parte legătura între organizația cooperativă și lumea din afară, iar pe de altă parte să ușureze schimbul de produse și compensarea de fonduri disponibile între unitățile cooperative afiliate.

Cifrele pe cari le-am arătat în prima parte a expunerii noastre arată însă că aceste federaledor, prea numeroase pentru nevoile mișcării noastre, nu au reușit să corespundă nădejdelor ce s'au pus în ele.

Pricina a fost desigur directiva greșită ce s'a dat organizării federaledor. În primul rând limitarea teritorială a activității lor nu le-a permis să desfășoare o activitate folositoare cooperativilor asociate. Avem astăzi județe în cari funcționează mai multe federaledor de bănci populare. Codul cooperației a înțeles să nu înlătore acest defect, ci din potrivă redacțiunea art. 138 din cod arată mai degrabă că intențiunea este tocmai o limitare, de regulă la un județ, a cercului de acțiune a federaledor.

Mai departe codul cooperației impune federalizarea pe categorii de cooperative și nu pe funcțiuni economice. Avem astăzi federaledor de cooperative de credit, federaledor de cooperative de consum, etc., și nu bănci federaledor, magazine federaledor, federaledor de desfacere în comun a produselor, etc.

În sfârșit codul cooperației, azi în vigoare, nu face o delimitare a atribuțiilor cu caracter economic de atribuțiile cu caracter moral: de control, îndrumare, propagandă, etc. În privința aceasta codul cooperației cuprinde chiar o curiozitate în ce privește concepția de organizare federală a cooperativilor.

Pentru societățile cooperative de credit există obligativitatea „federalizării” în privința exercitării auto-controlului; federaledor acestea de bănci populare pot însă să-și anexeze și atribuțiuni financiare, federaledor devenind astfel și o bancă a băncilor populare asociate.

Pentru celelalte categorii de societăți cooperative se prevede posibilitatea înființării de uniuni de control.

Se vede aci că legiuitorul n'a avut o concepție precisă și unitară a acțiunii de federalizare a societăților cooperative de diferite feluri. Diferitele dispozițiuni reglementând această materie s'au introdus în mod treptat, justificate poate prin motive de oportunitate, dar cari fac să se deformeze concepția care trebuie să stea la baza organizației cooperative de gradul al doilea.

În concepția noastră necesitățile practice vor arăta dacă urmează să se constituie o federală pe un teritoriu mai restrâns sau mai întins, precum și cari sunt categoriile de societăți cooperative cari se vor asocia într-o anumită federală. Potrivit art. 64 din proiectul de față, am lăsat la latitudinea statutului federalei să stabilească categoriile de cooperative cari pot deveni asociate, ca și cercul de activitate al federalei care se poate întinde asupra întregii țări. Participarea societăților cooperative la formarea capitalului social, modul de repartitie a excedentului ca și reglementarea dreptului de vot în adunarea generală se face potrivit principiilor fundamentale ale cooperativei.

Noi vedem viitorul ca fiind al băncilor federale regionale, grupând toate categoriile de cooperative ale unui magazin de gros național pentru aprovizionarea cooperativei mai ales pe cale de import cu mărfurile necesare consumului familial, al federalelor naționale pentru valorificarea produselor agricole, pomicole, etc., colectate prin societățile cooperative locale sau regionale.

Dar, repetăm, legea trebuie să dea numai cadrul legal necesar funcționării acestor organizațiuni, fără ca ea să impue scheme amănunțite cari nu pot decât să îngreudească libertatea lor de acțiune, să înăbușe viața federalelor.

* * *

Alături de federale, — institutii economice —, proiectul prevede constituirea uniunilor de cooperative. Aceasta este urmarea firească a concepției că organizațiunile cooperative cu caracter federal trebuie să cuprindă o distincțiune netă între atribuțiunile economice și atribuțiunile cu caracter moral.

Uniunile de cooperative vor avea mai întâi ca atribuțiune obligatorie executarea controlului legal al societăților cooperative afiliate. Ca atare, uniunile de cooperative vor examina și eventual viză statutele și actele constitutive ale cooperati-

velor; vor putea să aplice măsurile prevăzute în lege împotriva administratorilor, censorilor, lichidatorilor, funcționarilor și prepușilor cooperativelor; vor avea să rezolve pe cale amicală sau potrivit dispozițiilor legale și statutare diferențele ivite în organizația cooperativă din regiunea respectivă; cu aprobarea prealabilă a Oficiului Național al Cooperăției Române, ele vor putea, în cazurile prevăzute de lege, să decidă disolvarea societăților afiliate.

Am prevăzut însă că în afară de aceste atribuțiuni de control, statutele unei uniuni pot prevedea și alte atribuțiuni referitoare la apărarea intereselor mișcării, la organizarea asistenței tehnice și judiciare, organizarea propagandei și a învățământului cooperatist, în scunt orice atribuțiuni cari se referă la viața morală a societăților cooperative din regiunea respectivă.

Noi vedem în organizarea acestor uniuni mijlocul pentru crearea unei vieți cooperative adevărate, organul de auto-guvernare al mișcării cooperative.

Iarăși n'am înțeles să stabilim prin lege întinderea teritorială a fiecărei uniuni, lăsând astfel posibilitatea unei libere asocieri a societăților cooperative în uniuni, care să permită o cercetare în comun a problemelor ce le interesează ca și organizarea auto-controlului și a acțiunii de îndrumare și propagandă.

N'am prevăzut obligativitatea asocierii în uniunile de cooperative, pentru că în timpul de față nu avem siguranța că toate cooperativele constituite ar putea suporta cheltuelile necesitate de aceste noi organizațiuni.

Am prevăzut însă că la cererea majorității cooperativelor dintr'o anumită regiune, Oficiul Național al Cooperăției Române poate dispune ca afilierea să devină obligatorie pentru toate societățile cooperative din acea regiune.

Credem că în scurt timp toate cooperativele de pe întinsul țării vor face parte dintr'o uniune, așa încât organismul central de control și îndrumare va deveni un organ de îndrumare și de coordonare a activității uniunilor de auto-control și de propagandă, precum și o instanță de apel pentru deciziunile luate de uniunile regionale.

Pentru a ușura constituirea acestor uniuni regionale, am prevăzut că până când ele vor putea să-și suporte singure toate cheltuelile necesare exercitării controlului și-și vor putea alcațui un serviciu propriu de inspecție și de îndrumare, Oficiul Național al Cooperăției Române să poată detașa din personalul

său organele necesare controlului exercitat de uniuni, atunci când ele vor solicita acest lucru.

Uniunile sunt instituții autonome, cari sunt împuternicite cu atribuțiuni de control legal. Am găsit deaceea necesar, ca pentru aplicarea sancțiunilor prevăzute în lege, să se constituie din sânul consiliului uniunii, un comitet de control prezidat de președintele tribunalului respectiv ori de delegatul acestuia.

* * *

În partea IV, titlul I, proiectul de lege expune în mod sistematic înlesnirile cu privire la impozite, la taxele de timbru, la avantajarea cooperativelor, atunci când este vorba de licitații publice și la exploatarea bunurilor Statului, în fine înlesniri de altă natură pe cari le găsim necesare pentru sprijinirea acestei acțiuni populare de ajutorare proprie.

În ce privește dispozițiunile speciale și procedurale, ne-am călăuzit de ideea că societățile cooperative fiind în majoritate formate la sate e nevoie de o simplificare a formalităților de procedură.

În general am păstrat dispozițiunile speciale și procedurale din legea băncilor populare și din codul cooperației relative la constituirea amanetului, la ipotecă, la judecarea acțiunilor și la urmărirea debitorilor societăților cooperative, dispozițiuni cari de altfel se găsesc și în alte legi de interes mai mult ori mai puțin obștești. (legea Băncii Agricole, legea Casei Rurale, legea Creditului Industrial, legea Societăților Civile de Credit Funciar Rural, etc.).

Am căutat totuș să lărgim posibilitățile de apărare ale intereselor debitorilor societăților cooperative, în special în privința urmării imobiliare, față de cari ultima legiuire cooperatistă prevăzuse dispozițiuni prea severe prin simplificarea excesivă a procedurii și prin suprimarea supralicitării.

Sub titlul „Dispozițiuni penale” am căutat să ne apropiem cât mai mult de dreptul comun în ceea ce privește penalitatea aplicată infractorilor din societățile cooperative.

Pentru sancționarea auto-controlului exercitat de uniunea de cooperative și în mod temporal de Oficiul Național al Cooperației Române, am instituit comisii de judecată sub președinția unui magistrat pentru a da mai multă garanție de înlăturare a arbitrarului, recunoscând dreptul de apărare al administratorilor și funcționarilor vizați și punându-le la dispoziție două grade de jurisdicție.

Am spus că în concepția noastră, federalele sunt organizații cu caracter economic formate dintr'un număr de cooperative și ale căror raze de activitate se pot întinde și asupra întregului teritoriu al țării. Pentru anumite atribuțiuni economice vom putea avea deci federale cu caracter național. Este pretutindeni cazul așa ziselor magazine de gros, cari sunt centrale de aprovizionare a cooperativelor de consum.

Pentru aceste instituții centrale cu caracter comercial nu am găsit necesar să introducem dispozițiuni speciale în proiectul de lege pentru organizarea cooperației. Instituțiile federale cu caracter economic trebuie să fie cooperative, bucurându-se de completă autonomie, care să le dea posibilitatea unei mișcări libere, nestânjenită de dispozițiile rigide ale legii și ale regulamentelor.

Legea nu se va preocupa, deci, decât de institutul central financiar, la care în situația actuală a cooperației românești participarea Statului nu este de înlăturat, precum și de institutul central de îndrumare și control a mișcării cooperative.

Până la intrarea în vigoare a codului cooperației, instituțiile centrale, al căror rol în mișcarea cooperativă românească a fost decisiv, se caracterizau prin conlucrarea Statului cu mișcarea și printr'o diviziune a muncii în raport cu categoriile diferite de societăți cooperative existente. Aveam astfel o Centrală a băncilor populare, o Centrală a cooperativelor de producție și consum și o Centrală a obștilor sătești. Fiecare din aceste centrale eră o instituție cu funcțiuni multiple. Astfel Centrala cooperativelor era în acelaș timp organul superior de îndrumare și control, de finanțare și în acelaș timp îndeplinea și funcțiunea de centrală de aprovizionare a cooperativelor cu mărfurile necesare și de desfacere a produselor acestora ori colectate de ele. Dacă se mai ține seama că centralele sunt de fapt instituții de Stat cu o participare restrânsă a mișcării cooperative, instituții cu structură biurocratică și centralistă, se constată imediat de ce aceste instituțiuni n'au puut să deă mișcării tot ceea ce se așteptă de la ele.

Codul cooperației la care se poate observă tendința de clarificare a caracterului instituțiilor centrale a avut totuși ca rezultat de a introduce o situație încă mai nefirească în structura lor.

Astfel Centrala Băncilor Populare a devenit institutul central financiar pentru întreaga mișcare cooperativă. În acelaș timp însă ea a rămas organul de control, de organizare și de

îndrumare al uneia din ramurile mișcării: a cooperației de credit. Așa dar, acest institut financiar al întregii mișcări are răspunderea organizării unei singure ramure. Cum eră și de așteptat, s'au ivit nemulțumiri cu privire la modul cum înțelege această instituție să sprijine financiar diferitele categorii de cooperative.

Prin proiectul nostru înțelegm mai întâi să delimităm atribuțiunile instituțiilor centrale. În locul Centralei Bancilor Populare se creiază o bancă centrală cooperativă. Acestei instituții de credit am înțeles să-i asigurăm o cât mai mare autonomie. Neputând avea acum caracterul unei federale naționale de credit, participarea Statului la formarea capitalului fiind — după cum am spus — încă necesară, Banca Centrală Cooperativă este persoană juridică și funcționează potrivit unui statut aprobat de guvern. În textul legii am înțeles să introducem numai dispozițiuni de ordin fundamental și general, lăsând reglementarea organizării interioare și a funcționării institutului în sarcina statutelor.

Banca Centrală Cooperativă acordă credite sub orice formă cooperativelor asociate, ea face orice operațiuni de bancă în folosul acestora, ea e autorizată să cumpere pentru contul propriu efecte publice sau garantate de Stat, precum și să întrețină disponibilități de devize la băncile de primul rang de pe piețele străine, alese de acord cu Ministerul de Finanțe. În fine Banca Centrală Cooperativă poate aduce la îndeplinire, fie direct, fie prin cooperativele asociate, anumite operațiuni financiare cu care ar fi însărcinată de Stat.

În formarea capitalului Băncii Centrale Cooperative Statul participă cu suma de lei 500.000.000 în felul următor:

50.000.000 lei participarea de până acum a Statului la capitalul actualelor Centrale de bănci populare și de cooperative; am adăugat acestui capital suma de lei 200.000.000, fondul pus la dispoziție de Banca Națională a României pentru creditul popular potrivit convenției din 1925; în fine participarea Statului se va completa cu suma de 250.000.000 lei. i

La participarea Statului se adaugă capitalul pe care-l vor subscrie și vărsa cooperativele asociate. Acest capital este format din părți sociale de câte lei 10.000 fiecare, o cooperativă având să subscrie cel puțin o parte socială, potrivit normelor ce se vor stabili prin statut, pentru ca fiecare să participe în raport cu posibilitățile sale.

Conducerea și administrarea întreprinderii este dată în sea-

ma consiliului de administrație în care Statul trimite 3 delegați, Banca Națională a României unul, iar 5 membri sunt aleși de adunarea generală a cooperativelor asociate.

Banca Centrală Cooperativă are toate organele unei societăți cooperative, cu respectarea drepturilor Statului ca participant, drepturi cari sunt totuși reduse. Astfel Banca Centrală Cooperativă va avea adunare generală în care dreptul de vot al Statului este limitat la o treime din totalul voturilor exprimate în adunare. Dreptul de vot al Statului se exercită printr'un comisar al guvernului, căruia i s'au dat și atribuțiunile de supraveghere, după modelul comisarului guvernului pe lângă Banca Națională.

Tot după modelul noului statut al Băncii Naționale a României am adoptat și metoda de judecare a eventualelor litigii ce s'ar naște între Banca Centrală Cooperativă și Stat, printr'o comisie arbitrală, prezidată de un delegat al Curții de Casație dintre membrii acelei Curți și formată din încă doi membri desemnați unul de Ministerul Muncii și al Cooperăției, iar celalt de Banca Centrală Cooperativă.

În felul acesta am asigurat, credem, Băncii Centrale Cooperative o suficiență autonomie, pentru a nu fi stânjenită în operațiunile financiare pe cari le face potrivit regulilor de bună conducere a întreprinderilor financiare.

Ca instanță superioară de îndrumare a mișcării cooperative și de coordonare a activității diferitelor ramuri cooperative, va funcționa Consiliul general al cooperației, compus din 16 membri, din cari 6 membri aleși de congresul general al societăților cooperative din țară, 5 membri desemnați de Guvern, un delegat al Curții de Casație, precum și din 3 membri coopatați de consiliu dintre specialiști recunoscuți în problemele cooperative.

Atribuțiunile Consiliului general sunt exercitate prin ajutorul Oficiului Național al Cooperăției Române, așezământul superior pentru îndrumarea și controlul societăților cooperative.

El are să îndrumeze și să controleze activitatea uniunilor, alcătuind regulamentul și instrucțiunile pentru efectuarea controlului societăților cooperative. El servește în acelaș timp ca instanță de apel cu privire la hotărârile luate de uniunile de cooperative. În fine Oficiul Național reprezintă interesele cooperației față de autoritatea publică și ori unde va fi nevoie.

Proiectul prevede însă și epoca de tranziție când, uniunile de cooperative nefiind pretutindeni constituite, cooperația ar fi lip-

sită de organele de control și de îndrumare necesare. De aceea s'a prevăzut că acolo unde nu există uniune, Oficiul va face el în mod direct controlul și îndrumarea cooperativelor respective.

Oficiul Național al Cooperăției Române îl considerăm ca o Centrală a uniunilor de cooperative. Când vom avea în întreaga țară uniuni de cooperative, Oficiul dispare pentru a face loc unei Centrale a uniunilor.

Funcționarii actuali ai Centralelor cooperative vor trece la Oficiul Național al Cooperăției Române, o parte putând fi detașați în Banca Centrală Cooperativă, ca și pe lângă uniunile regionale de cooperative.

Domnilor deputați,

Structura pe care o propunem pentru organizația cooperăției sperăm că va însemna pe de o parte o largă autonomie acordată unităților cooperative, iar pe de altă parte o descentralizare și o specializare rațională a instituțiilor centrale. Prin federale, chibzuit întocmite, și prin uniuni de control se deschide drum liber cooperăției adevărate, tot atât de necesară progresului economic-național cât și păcii sociale.

Ministrul Muncii, Coop. și Asig. Sociale, ION RĂDUCANU.

AVIZUL CONSILIULUI LEGISLATIV

PROCES-VERBAL No. 9

Ședința dela 1929

Sub președinția d-lui profesor I. N. Angelescu.

Prezenți fiind:

Consilieri permanenți d-nii: Gh. Slătineanu, St. Chicoș, G. Sărățeanu și N. Hioit.

Referent titular al lucrării: d-l M. Lăzeanu.

Luând în discuție proiectul de lege pentru organizarea cooperației, înaintat Consiliului de Ministrul Muncii, Cooperației și Asigurărilor Sociale cu adresa No. 7338 din 19 Februarie, emanând dela acelaș Minister, și înregistrat la acest Consiliu sub No. 255 dela 19 Februarie 1929.

Ascultând raportul d-lui consilier permanent St. Chicoș și referatul d-lui referent titular M. Lăzeanu.

Consiliul,

Constată că prin acest proiect de lege se abrogă dispozițiunile cuprinse în codul cooperației promulgat la 12 Iulie 1928. precum și în alte legi rămase în vigoare în conformitate cu acest cod.

Ideia de bază a proiectului este că cooperația trebuie să devină o instituție independentă față de Stat; ca atare, Statul nu mai intervine în operațiunile cooperativelor, cum se făcea până acum prin Centrala Băncilor Populare, instituție de Stat, ci se creiază o Bancă cooperativă, la care participă și Statul. Tot în acelaș scop, Statul nu se mai amestecă în operațiunile de control, de oarece acest control este organizat de către Uniunile cooperative.

Se prevede ca aceste uniuni să formeze apoi o centrală a lor.

care să înlocuiască Oficiul Național al Cooperăției Române alcătuit în mod provizoriu ca instituție de Stat, până la formarea Centralei Uniunilor.

Prezentul proiect de lege prevede creierea unei *Bănci Centrale Cooperative*, care va înlocui Centrala Băncilor Populare din codul cooperăției în vigoare. Centrala Cooperativelor este desființată, atribuțiunile de control și îndrumare ale celor două centrale prevăzute în cod sunt trecute în seama Uniunilor cooperative și a Oficiului Național al Cooperăției Române instituțiuni noi create de prezentul proiect, iar Banca Centrală Cooperativă este o instituție exclusiv bancară, analoagă, prin operațiunile pe cari le face, cu orice alt institut de credit particular, cu singura deosebire că nu poate furniza credit decât cooperativelor și federațelor cooperative.

Funcționarii ei nu pot fi funcționari publici, așa cum este prevăzut în actualul cod al cooperăției pentru Centrala Băncilor Populare, ci li se va aplica un statut special, alcătuit de consiliul de administrație al băncii și aprobat de consiliul general al cooperăției (art. 93 alin. ultim).

Art. 96 din proiect, punctul *b*, alin. 2, prevăd că partea cuvenită Statului din beneficiile Băncii Centrale Cooperative, se va vărsa Oficiului Național al Cooperăției Române, pentru susținerea propagandei și învățământului cooperatist.

Această dispozițiune este o abatere dela regulile de drept bugetar consfințite de art. 114 și 117 din Constituție și art. 36 din legea contabilității publice a Statului, abatere pe care Consiliul legislativ a relevat-o în repetate rânduri.

Intr'adevăr art. 114 din Constituție spune:

„În fiecare an Adunarea Deputaților încheie socotelile și votează bugetul.

Toate veniturile sau cheltuelile Statului trebuiesc trecute în buget și în socoteli.

Dacă bugetul nu se votează în timp util, puterea executivă va îndestula serviciile publice, după bugetul anului precedent, fără a putea merge cu acel buget mai mult de un an peste anul pentru care a votat”.

Iar art. 36 din legea contabilității publice precizează:

„Toate veniturile Statului se vor trece la articolele din buget specificate prin tabelele anexate la legea bugetară”.

Aceasta însemnează că Adunarea Deputaților, chemată să se pronunțe asupra veniturilor și cheltuelilor publice anuale, își dă autorizațiunea pentru perceperea acestor venituri și efec-

acoperirea acestor cheltuieli, prin votarea legii anuale de finanțe, adică a bugetului. Bugetul trebuie deci să cuprindă situațiunea totală a veniturilor și cheltuielilor publice anuale.

Rezultă de aci că este interzis oricărui ministru de a mări, prin isvoare de venituri particulare, suma creditelor afectate cheltuielilor serviciilor respective. Toate aceste venituri trebuie trecute în buget și *vărsate la Tezaur* și respectiv toate cheltuielile pentru cari sunt destinate aceste venituri trebuie înscrise la coloana cheltuielilor în buget.

Aceasta este regula universalității bugetare, pe care Constituțiunea o completează prin dispozițiunea din art. 117, după care chiar când aceste venituri ar proveni din surse speciale și ar constitui fonduri speciale pentru diferite servicii sau administrațiuni, ele trebuie totuș înscrise în bugetul general al Statului.

Art. 117 din Constituțiune spune:

„Toate fondurile provenite din Case speciale și de cari Guvernul dispune sub diferite titluri trebuie să fie cuprinse în bugetul general al veniturilor Statului”.

Or, prezentul proiect de lege, prin art. 96, punctul *b*, alin. 2, calcă și în al doilea principiu, acela al *nonafecțiunii* veniturilor, după care toate veniturile Statului constituiesc o sumă globală în buget și din această sumă se repartizează apoi la diferite capitole și articole din bugetul de cheltuieli.

Așa dar consiliul este de părere ca art. 96 din proiect să fie modificat în sensul ca să se înscrie între veniturile bugetului general al Statului sumele provenite din participarea Statului la capitalul Băncii Centrale Cooperative și să se prevadă apoi în bugetul de cheltuieli al Ministerului Muncii, Cooperățiunii și Asigurărilor Sociale la un capitol special, creditele necesare învățământului și propagandei coperatiste, în cazul când se lasă organizarea acestui învățământ în sarcina Ministerului Muncii.

Art. 90 din proiect obligă Cassa de Depuneri, Consemnațiuni și Economie să depună spre fructificare la Banca Centrală Cooperativă 30 la sută din fondurile ei disponibile.

Or, Cassa de Depuneri, deși instituțiune autonomă, rămâne totuși conform legii ei organice o administrație publică prin rolul pe care îl îndeplinește.

Ea este obligată să plaseze în parte fondurile ei în cont curent la Tezaur și este adesea solicitată de Stat să-i furnizeze avansul pe o durată anumită, pentru servicii în afară din buget.

De aceea Cassa de Depuneri și Consemnatiuni s'a și definit ca o administrație de Stat, prin intermediul căreia Statul reunește toate fondurile cari nu aparțin bugetului și cari îi servesc pentru satisfacerea nevoilor de trezorerie.

Cu alte cuvinte Cassa de Depuneri este creiată în scopul de a procura Tezaurului, din disponibilitățile ei, fondurile de care acesta are nevoie și orice imobilizare a fondurilor disponibile ale Cassei de Depuneri, oricât de provizorie, se va face în dauna Tezaurului public.

Consiliul este de părere deci să se suprimă din proiect această obligațiune impusă Cassei de Depuneri și Consemnatiuni.

Art. 80 al proiectului arată prin atribuțiunile Oficiului Național al Cooperăției Române și pe acela de a organiza, îndruma și controla învățământul cooperatist, art. 81 arată apoi ce anume școli cuprinde acest învățământ, cum funcționează școala superioară de studii cooperatiste, și, în fine, art. 83 dispune că bugetul de salarii și materiale al Oficiului Național — și deci al învățământului cooperatist — va fi înglobat în bugetul Ministerului Muncii, Cooperăției și Asigurărilor Sociale.

Nu se prevede însă în proiect nici care va fi locul pe care îl va ocupa fiecare categorie de școli cu caracter cooperatist în întreaga scară a învățământului, nici care va fi locul lor în raport cu gradele de învățământ al celorlalte școli publice, nici care va fi rangul pe care îl vor ocupa în învățământ membrii Corpului didactic al școalelor cu caracter cooperatist și nici salarizarea lor.

Toate aceste chestiuni și altele de aceeași natură rămâne să fie stabilite, după dispozițiunile proiectului, de Oficiul Național al Cooperăției Române, care după art. 80, alin k, „organizează, îndrumă și controlează învățământul cooperatist”, iar după dispariția Oficiului, care are un caracter provizoriu, de către Centrala Uniunilor Cooperative care este o instituțiune privată. Se creiază astfel o ramură a învățământului public organizată și condusă de o instituție particulară.

O bună organizare a învățământului public presupune însă anume norme și directive unitare, aplicabile tuturor categoriilor de învățământ, iar pe de altă parte pregătirea și decretarea unor asemenea norme și directive revine Ministerului Instrucțiunii Publice, potrivit rolului de îndrumător pe care îl are acest Departament în organizarea Statului modern, în toate chestiunile referitoare la învățământ, cum sunt acele ce pri-

vesc titlurile, drepturile ce decurg din ele, salarizarea Corpului didactic, etc.

Astfel fiind, Consiliul ținând seama că numai în acest mod se poate realiza unitatea care trebuie să domnească în organizarea învățământului public și al culturii naționale, este de părere ca atât organizarea, cât și îndrumarea, ca și controlul învățământului cooperativ să fie făcută de Ministerul Instrucțiunii publice, iar Ministerul Muncii și organizația cooperativă să colaboreze prin delegații lor în organele de îndrumare ale învățământului cooperatist. Dacă însă organizarea și conducerea învățământului cooperatist este lăsată în seama organizației cooperative, el nu poate figura în bugetul Ministerului Muncii sau al Ministerului Instrucțiunii Publice.

Art. 159 al proiectului prevede că „actuala Centrală a cooperativei se lichidează”, iar pe de altă parte Centrala Bancilor Populare este înlocuită în noua organizare cu Banca Centrală Cooperativă, care are caracterul unei întreprinderi particulare. Cum proiectul nu arată însă nici una din dispozițiile lui care va fi în viitor situațiunea funcționarilor celor două Centrale actuale și față de drepturile câștigate ale acestor funcționari, Consiliul este de părere a se preciza situațiunea lor viitoare în conformitate cu statutul funcționarilor publici.

Cu aceste obiecțiuni și precizări, Consiliul opinează ca proiectul să fie supus desbaterilor Corpurilor legiuitoare.

Președinte, *I. N. Angelescu.*

Consilieri permanenți: *G. Slătineanu, N. Hlott, St. Chicoș, G. Sărățeanu.*

Referent titular, *Mihail Iăzeanu*

RAPORTUL DE LA CAMERĂ

Domnilor deputați,

Comisiunea muncii, asigurărilor, de prevedere socială și economie s'a întrunit, sub președinția d-lui N. Ghiulea, în ședințele dela 1, 4, 5 și 6 Martie a. c. și a luat în discuțiune *proiectul de lege pentru organizarea cooperăției.*

În conformitate cu dispozițiunile art. 93 interpretativ din regulamentul interior al Adunării, au fost desemnați a face parte din delegațiunea comisiunii care va studia amendamentele ce eventual s'ar propune în ședința publică la discuțiunea pe articole a acestui proiect de lege: *d. N. Ghiulea ca președinte, subsemnatul ca raportor, iar ca membri d-nii: Beldie I. Gh., Zane Gh. și Mărza Valeriu.*

Domnilor deputați,

Mișcarea cooperativă s'a născut în țara noastră din inițiativa proprie a masselor populare dela orașe și mai ales dela sate, dintr'o necesitate adânc simțită, ca prin întovărășirea forțelor și pe baza principiului solidarității să se creeze organizațiuni capabile să întărească stuația economică și socială a păturilor muncitoare ale națiunii. Statul, dându-și seamă de însemnătatea acestor organizațiuni pentru economia națională, s'a crezut dator să intervină pe cale de legiferare pentru a le ajuta și îndrumă întru atingerea unui rezultat ce intră în scopurile pe cari el însuș le urmărește. Legislația cooperatistă însă nu a fost destul de fericită. Nesistematică, lacunară, șovăelnică și fluctoasă, ea nu a putut oferi mișcării cooperative un cadru legal potrivit, iar organizarea instituțiilor federale:

centrale s'a făcut în chip cu totul nerațional. Codul cooperației azi în vigoare nu a reușit nici el să înlăture aceste defecte de organizare, ba chiar a cauzat nemulțumirea unora dintre ramurile cooperatiste, prin structura ce a dat instituțiilor lor centrale.

O reformă a legislației asupra cooperației apare deci ca o necesitate imperioasă chiar datorită gravei crize financiare ce amenință acum cooperația prin efectul punerii în aplicare a planului de stabilizare monetară. Într'adevăr, lipsită de un institut central financiar autonom, cooperația se găsește în neputință de a-și procura creditul de care are nevoie. Până acum centralele și federalele cooperatiste nu au fost decât intermediari între Banca Națională și unitățile cooperative.

Ne mai având la dispoziție acest aproape unic izvor de credit, cooperația română trebuie să-ți creeze neapărat organismul necesar pentru încheierea legăturilor cu piața financiară.

Din cercetarea proiectului de lege pentru organizarea cooperației pe care d. ministru al muncii îl supune debaterilor Adunării deputaților reiese preocuparea de a se împlini lacunele de organizare constatate în cooperația română.

Principiile ce stau la baza proiectului de lege sunt :

1. O cât mai desăvârșită autonomie acordată instituțiilor cooperative. Societățile cooperative fiind întreprinderi economice, spre a se putea desvoltă și ajunge la scop, au nevoie de aceeași libertate de mișcare de care se bucură și celelalte întreprinderi economice, cu structura, capitalistă.

Asociații alcătuite din oameni nevoiași și neîndestul de pregătiți, cooperativele au nevoie de un control special, pe lângă acel exercitat de propriile lor organe. Este o necesitate recunoscută și în țările cu mișcare cooperativă mai veche, cum este de pildă Germania. Proiectul d-lui ministru al muncii înlocuiește însă actualul control exercitat de instituții de Stat, prin autocontrolul mișcării însăși, efectuat prin uniunile de cooperative, cari sunt reglementate prin partea II-a a titlului I din proiect. Institutul central de îndrumare și control, în mod provizoriu *Oficiul Național al Cooperației Române*, care are caracter mixt, iar apoi *Centrala Uniunilor de Cooperative*, organizație independentă a cooperației, are rolul să supravegheze și să asigure controlul exercitat de uniuni.

2. Proiectul de lege pentru organizarea cooperației reali-

zează apoi o diviziune rațională a funcțiilor instituțiilor cooperative, federale și centrale. În privința constituirii în federale cu caracter financiar și comercial, legea lasă crearea acestor întreprinderi în sarcina cooperativelor înșiși. Federalele comerciale și financiare — regionale ori chiar naționale — sunt întreprinderi autonome, legea considerându-le ca societăți cooperative formate din cooperative. Organizarea lor ulterioară este similară acelei a societăților cooperative.

În ce privește organizațiile cu caracter economic ale cooperativei, legiuitorul înțelege să se preocupe numai de institutul central de credit, la care în situația actuală o participare însemnată a Statului nu poate fi exclusă. Dar și aci legiuitorul înțelege să creeze un adevărat institut bancar nebiurocratizat și condus după normele obicinuite ale institutelor de credit. *Banca Centrală Cooperativă* va funcționa pe baza unui statut aprobat de Consiliul de miniștri și sancționat prin decret regal. Dispozițiile principale referitoare la organizarea și funcționarea acestei instituții sunt cuprinse în partea III-a a proiectului. Această Bancă Centrală este o societate cooperativă de gradul al III-lea care participă și Statul, ale cărui drepturi sunt însă limitate, deci aportul lui de capital este la început cu mult mai mare decât acel al cooperativelor. În adunarea generală a Băncii, el nu are decât o treime din numărul total al voturilor exprimate în adunare. Litigiile eventuale dintre Stat și Banca Centrală Cooperativă sunt supuse unui tribunal arbitral în care fiecare din cele două părți trimite un delegat, iar președinția revine unui delegat al Inaltei Curți de Casație și Justiție. Se asigură deci o desăvârșită egalitate între Stat și Banca Centrală Cooperativă.

3. Proiectul de lege pentru organizarea cooperativei vrea să asigure societăților cooperative o bază juridică care se le permită o liberă desfășurare a activității lor, dar în același timp cuprinde dispoziții cari reglementează activitatea cooperativelor, potrivit principiilor adevăratei cooperații.

Domnilor deputați,

Un capitol special (partea IV-a, titlul I) expune înlesnirile de orice fel acordate societăților cooperative. În ce privește dispozițiile de procedură ca și dispozițiile penale cuprinse în

proiectul de lege constatăm că s'a pornit dela ideea că, fără a se derogă prea mult dela normele fundamentale ale dreptului comun, e necesară o simplificare în procedura de urmărire a creanțelor societăților cooperative, având în vedere caracterul popular al acestor organizațiuni formate în mare majoritate la sațe, unde procedura de drept comun în materie de urmărire silită este anevoioasă. În ceea ce privește dispozițiunile cu caracter penal, proiectul de lege a luat drept normă prevederile codului penal român și a suprimat inovația făcută de codul cooperativei de a creea penalitățile speciale care ar fi îngreunat aplicarea lor. Linia de conduită a proiectului de lege a fost o cât mai mare apropiere de dreptul comun, mai ales în ceea ce privește dispozițiunile cu caracter penal. Printr'un articol, la dispozițiuni finale, proiectul de lege stabilește că dispozițiile codului penal român prevăzute în lege se aplică și în Transilvania și Bucovina, pentru a nu creea sancțiuni diferite față de niște infracțiuni săvârșite la aceeaș lege.

Domnilor deputați,

Comisiunea, luând proiectul de lege în amănunțită cercetare și ținând seamă de dezideratele justificate ale diferitelor organizațiuni cooperative atât din Vechiul-Regat cât și din ținuturile alipite declarându-se de acord cu economia proiectului și cu modul în care s'au rezolvat diferitele probleme puse legiuitorului a găsit necesar să introducă câteva modificări și completări cari credem că constituie o îmbunătățire a proiectului.

Astfel, recunoscând importanța unor capitaluri proprii mai însemnate pentru buna funcționare a întreprinderilor cooperative, comisiunea a găsit totuș necesar să aprobe dezideratul exprimat de operatorii din Transilvania și a luat hotărârea micșorării părții sociale minime dela 1000 lei la 500 lei.

În general societățile cooperative sunt societăți comerciale. În țara noastră avem totuș o formă de cooperatie destul de dezvoltată, aceea a obșteilor de cumpărare de pământ pentru care, avându-se în vedere menirea lor de a cumpără pământ pentru a fi distribuit la săteni, caracterul de societate comercială nu corespunde scopului pentru care se creează, putându-le chiar aduce vătămare. De aceea comisiunea a exceptat aceste co-

operative de cumpărare de pământ dela regula comună că societățile cooperative sunt societăți comerciale.

Pentru a se preveni posibilitățile de abuzuri în acțiunea aceasta de împrăștiere a sătenilor pe cale cooperatistă, s'a introdus la art. 5 un alineat nou, prin care se dispune că în aceste obștii nu pot fi admiși decât locuitorii satelor, cultivatori de pământ.

În ce privește regula „porțile deschise” care formează una din caracteristicile cooperației, am înțeles totuș că pentru cooperativele cu răspundere nemărginită, deciziunea adunării generale referitoare la admiterea de noi asociați să fie definitivă.

Având în vedere că titlul de cooperativă nu mai poate fi întrebuițat decât de acele societăți cari corespund noțiunii de cooperativă și cari se supun prevederilor legii, comisiunea a introdus după sistemul legislației franceze sancțiuni pentru întrebuițarea abuzivă a cuvântului de cooperativă sau a cuvintelor similare.

Legiurile cooperatiste de până acum au prevăzut în mod constant că infracțiunile comise de gestionarii societăților cooperative intră în competența judecătorului de ocol de a le instrui și tot odată de ale judecă. Comisiunea având în vedere marele principiu de drept, că o judecată obiectivă nu poate fi făcută de aceeaș persoană care a instruit și și-a putut face de mai înainte convingerea, a introdus separațiunea acestor două atribuțiuni și, având în vedere necesitățile celerității în reprimarea abuzurilor și posibilitatea relativă de investigațiune a judecătorului-instructor, a menținut competența judecătorului de ocol și în materie de instrucție și în materie de judecată, stabilind însă că în cazul când judecătorul de ocol instruește pricina, judecata o va face judecătorul de ocol din imediata apropiere.

Domnilor deputați,

În proiect afilierea la uniunea de cooperative eră facultativă. Comisiunea, adoptând sistemul legiurii germane, pentru grăbirea realizării perfecte autonomii, a introdus obligativitatea afilierii la uniune, în scopul exercitării autocontrolului sub sancțiunea pierderii calității de cooperativă a societății neafiliate în termen de un an.

Pentru generalizarea sistemului uniunilor, Centrala uniunilor de cooperative, prevăzută în proiect, se va constitui cu un ceas mai înainte, determinând astfel intrarea în cadrul firesc al operației. Totuși, comisiunea ținând seamă de greutatea materiale de cari s'ar isbi la început Centrala, în ce privește exercitarea tuturor atribuțiilor ce i s'au dat, a hotărât ca Oficiul Național al cooperăției române să nu dispară odată cu constituirea Centralei uniunilor. Rolul acestui oficiu se reduce astfel numai la îndeplinirea acelor atribuțiuni pe cari Centrala uniunilor nu le va putea deocamdată satisface, ele necesitând mijloace financiare însemnate.

Domnilor deputați,

Din expunerea pe care am avut onoarea s'o fac, se desprinde lămurit superioritatea pe care o înfățișează proiectul de lege supus desbaterilor d-voastre față de Codul Cooperăției din 1928. Prin acest proiect se desăvârșește opera legislativă dela 1928, întreprinsă cu scopul de a se raționaliza organizarea cooperăției; se disociază mai complet atribuțiile confuze, se descarcă Statul de atribuțiuni cu caracter comercial nepotrivite cu rolul său și se asigură cooperăției o finanțare reală.

Iată de ce vă rog să binevoiți a vota acest proiect de lege.

Raportor, I. GR. PERIȚEANU.

RAPORTUL DE LA SENAT

Domnilor senatori,

Proiectul de lege pentru organizarea cooperației, votat și adoptat de Adunarea deputaților în ședința dela 20 Martie 1929 și adus în deliberarea Senatului cu Mesajul regal dela 20 Martie 1929, secțiunile d-voastră, luându-l în cecetare, l-au admis toate numind delegați:

Secțiunea I pe d. St. Graur.

Secțiunea II pe d. I. Gavrilovici.

Secțiunea III pe d. A. Oțoiu.

Secțiunea IV pe d. G. Aslan.

Secțiunea V pe d. R. Shoepkez.

Secțiunea VI pe d. N. Romanescu, și

Secțiunea VII pe d. D. Gociu, cari, întrunindu-se în ziua de 21 Martie 1929, sub președinția d-lui senator R. Shoepkez, luând parte la ședință raportorul comisiunii VII-a care a fost convocat și luând din nou în cercetare sus arătatul proiect de lege, precum și raportul comisiei respective, l-a adoptat pe considerentele următoare:

Domnilor senatori,

Dintre atâtea idei sociale apărute în secolul trecut, fără îndoială, cea mai frumoașă și în acelaș timp ideia care a prins rădăcini și a adus roade îmbelsugate pe terenul economic este ideia cooperației.

Tovărășiile într'o formă primitivă le găsim în cursul istoriei aproape la toate popoarele, însă despre o adevărată mișcare în sens cooperatist se poate vorbi abia pe la jumătatea doua a secolului trecut.

În Anglia cooperarea apare într-o formă definitivă pe la anul 1844 (cunoscuta istorie a celor 28 „echitabili pionieri din Rochdale”). În aceeași epocă, pe la 1850, începe să răsară și în Germania adevărata cooperare. Apostolii cooperării în Germania, lucru preacunoscut, sunt Raiffeisen și Schulze-Delitzsch.

În Anglia, stat industrial prin excelență, se dezvoltă și iau un mare avânt cooperativele de consum, iar în Germania, stat în mare parte agrar, iau dezvoltare mai ales băncile sătești și cooperativele pentru procurarea în comun și pentru valorizarea produselor economice.

Azi Germania bate recordul în cooperare, numărând circa 40.000 de cooperative de tot felul, însă cele mai multe în formă de bănci sătești. Sistemul german, făcut după principiile cooperatiste ale în veci nemuritorului și marelui umanist Raiffeisen și ale lui Schulze-Delitzsch și codificat în legi bine gândite, este cel mai ușor, cel mai potrivit și cel mai răspândit la toate popoarele din Europa.

În România, cele dintâi cooperative apar în formă de bănci sătești pe la anii 1895—1896. Fondatorii acestor bănci sătești sunt câțiva învățători cu inimă și cu multă dragoste față de poporul pe care îl conduceau și-l luminau. Aceste începuturi iau un avânt rodnic, după ce vrednicul și înțeleptul ministru de pe atunci, Spiru Haret, făcând cunoștință cu ideea cooperatistă și înțelegând marele folos economic ce poate aduce cooperarea populației noastre de la sate, a depus cel mai mare zel pentru dezvoltarea acestei idei.

La anul 1903 se alcătuiește prima lege a băncilor populare și simultan se pune baza Casei Centrale a Băncilor Populare, ca instituție de Stat, cu scopul multiplu: de a controla îndruma și finanța cooperativele sătești. De la data aceasta băncile sătești în România se înmulțesc cu pași repezi. Cum însă ideea cooperării, după înființarea Casei Centrale ca instituție de Stat, pleacă de sus în jos și într-o formă de Stat și semi-impusă, cooperarea se depărtează întru câțiva dela adevăratele principii cooperatiste.

În sensul legii dela 1903, precum și în sensul diferitelor corecturi ale legii ce s'au adus până la 1928, cooperativele, fie bănci sătești, fie altfel de cooperative, nu mai lucrează în sensul ideal cooperatist de a se ajuta reciproc membrii unei cooperative între ei, ci cooperativele încep să lucreze aproape ca și societățile comerciale capitaliste, îmbrățișând specula și făcând tot soiul de afaceri cari nu în totdeauna erau în legă-

tură directă cu nevoile gospodăriilor celor întovărășiți. Cooperativele lucrau și cu membrii și cum vechile legi ale cooperăției nu îngădeau îndeostul posibilitatea ca persoane cari nu locuiesc în raza cooperativei să poată fi admiși ca membri, foarte adeseori la cooperativele dela sate intrau chiar ca membri și persoane dela mari distanțe, bineînțeles nu cu gânduri prea curate.

O altă greșală fundamentală în vechile legi era că nu se stabilea un raport moderat între valoarea părților sociale, pe cari diverși membri le subscriau, ceea ce dădea o structură capitalistă acestor instituții. Și este foarte firesc ca acel membru al tovărășiei, care avea posibilitatea să iscălească o mare parte din totalul mijzelor sociale, nu intra ca membru pentru ca dânsul să guste favorurile ce le dă cooperativa, ci intră cu atâtea părți sociale cu dorința de a lua *dividende*.

Domnilor senatori,

Primele cooperative și la noi s'au născut din inițiativă proprie sau mai bine zis din lipsele masselor de la sate. Aceia cari au pus baza primelor bănci sătești intenționau să scoată poporul dela țară din mâna cămătarilor și a speculanților.

Va să zică ideia națională a cooperăției în toate țările pleacă dela masele populare. Ideea aceasta apoi a fost ajutată de Stat prin diferite avantaje codificate prin legi.

Cu cât legile au fost mai acomodate spiritului cooperatist, cu atât cooperativa s'a dezvoltat mai rațional și mai frumos. Cooperăția este ca o trăsură, iar legile sunt drumul. În zadar este bună trăsura și caii, dacă merg pe un drum prost. Și la noi acesta este cazul. Toate decretele și legile venite până la anul 1928 au fost elaborate cu bune intențiuni, dar au avut multe lacune din punct de vedere cooperatist și foarte multe defecte.

O lege cu aparențe de seriozitate și cu intențiunea de a îmbrățișa ideile cooperatiste moderne este legea actuală, codul cooperăției din 1928.

Constat cu toată sinceritatea și fără nici o patimă că această lege în partea I, (la dispoziții generale, despre societățile cooperative, constituirea cooperativelor), este în general acceptabilă și potrivit ideilor moderne cooperatiste.

În partea II-a, la titlul despre federale, încă găsim foarte

multe articole bine redactate și în sens modern, însă găsim și articole cari contrazic ideia cooperăției și cari stânjenesc mersul bun al mișcării. Așa de exemplu articolul 139 spune că federalele de bănci populare pot primi depuneri spre fructificare numai cu autorizația Centralei. De ce? Toate cooperativele moderne lucrează numai cu membri, însă depuneri primesc dela oricine. De aceea este surprinzător de ce federalele băncilor noastre românești nu ar putea primi depuneri decât numai cu autorizația Centralei.

În acelaș articol federalele sunt transformate într'un fel de agenți și comisionari ai Statului, întrucât aci se spune că federalele pot face operațiuni de mandat și comision din însărcinarea Statului, județului, etc.

Partea III-a a legii din 1928 (Centralele) deviază cu totul dela principiile cooperatiste, întrucât cele două centrale sunt instituții aproape numai de Stat și în mâna acestor două Centrale este depusă soarta și existența cooperativeelor sătești.

De aceea eră o arzătoare nevoie ca partidul național-țărănesc să dea prin noua lege a cooperativeelor o largă autonomie acestor instituții și să le scoată de sub tutela nemijlocită a Statului.

D. ministru Răducanu, un vechiu, convins și bine cunoscător adept al cooperăției, prin legea ce se aduce azi în discuția Senatului, după credința mea, va aduce cooperăția românească în adevărata ei albie și am nădejdea ca după câțiva ani dela intrarea în vigoare a acestei legi va ajunge și cooperăția românească să poată stă alături de cooperăția modernă.

Domnilor senatori,

Tehnica legii de față este după normele legii germane, despre care spuneam mai sus că poate fi socotită clasică, fiind luată ca model de întreaga lume cultă.

În cele următoare vom arăta unele din punctele salutare pe cari le aduce legea de față:

În partea I, la art. 6, prevede că asociații cooperativeelor să-și aibă domiciliul în localitățile cu cari cooperativa lucrează, pentru ca în viitor speculanții dela mari distanțe să nu mai poată încurcă afacerile modeste ale cooperativeelor dela sate, ci rămâne ca membrii cooperativei să fie numai sătenii din lo-

calitățile respective, cari au aceleași griji și aceleași neazuri de vindecat prin cooperativa lor.

Independența cooperăției, după legea propusă de d. ministru Răducanu, se manifestează prin auto-controlul ce va urmă să se facă în viitor de Uniunile cooperative și nu de Stat. S'a scris în presă și s'a vorbit în Adunarea deputaților că nici actuala lege nu face cooperăția independentă, de oarece toate cooperativele în curs de un an sunt obligate să intre în Uniuni de cooperative. Aceste observări le găsim neserioase, deoarece Uniunile de cooperative în baza acestei legi sunt tot un fel de cooperative, având ca membri cooperativele dintr'un ținut oarecare, urmând ca în viitor cooperativele din acest ținut și cari sunt însăși membrele uniunii cooperative, să se supună controlului acestei uniuni. Va să zică controlul în cazul de față se face printr'o uniune a cooperativelor interesate. Nu este aceasta auto-controlul cooperatist?

Banca centrală în sensul legii de față nu va mai fi organizație oficială de Stat, precum eră în legea dela 1928. Pe viitor ministrul muncii ese cu totul din conducerea Băncii.

Adevărat că pe lângă Banca centrală guvernul va numi un comisar, ceea ce este foarte natural să fie, de oarece Statul pune la dispoziția Băncii centrale 500.000.000 lei.

În baza legii din 1928 ministrul muncii aveă însă oricând dreptul să suspende hotărârile luate de Consiliile de administrație ale Centralelor, hotărând ei împreună cu Consiliul superior al Cooperăției în care cooperăția nu era aproape de loc reprezentată. În baza noului proiect comisarul guvernului poate suspenda hotărârile consiliului, însă deciziunea este luată de o comisie arbitrală, compusă dintr'un reprezentant al guvernului, unul al Băncii Centrale și prezidată de un membru al Inaltei Curți de Casație. Va să zică în spiritul noiei legi trecem dela arbitrariul Statului la un arbitraj obiectiv.

Centralele cooperativelor până aci erau niște instituții ale căror membri lucrau fără o răspundere reală, de oarece centralele nu aveau adunări generale. Deci cooperativele cari erau și ele, după puterile fiecăreia, asociatele acestei instituții, nu aveau dreptul ca să-și spună niciodată cuvântul lor.

Centralele, în sensul legii din 1928, aveau structura birocratică în adevăratul înțeles al cuvântului, ele își asumau toate rolurile și dictau asupra cooperativelor. Este deci explicabil de ce nu s'au putut înființa federale economice, regionale și naționale, puternice.

În locul Consiliului superior, în care cooperația nu trimitea decât un număr restrâns de delegați față de totalul membrilor acestui consiliu, s'a pus *Consiliului general al Cooperației Române*, în care numai 6 membri sunt numiți de guvern, iar 9 sunt aleși de cooperație, consiliul cooptând apoi încă 3 membri.

Domnilor senatori,

Bazat pe cele expuse mai sus, am onoare a ruga onoratul Senat să voteze acest proiect de lege, menit să așeze cooperația din România pe bazele temeinice. Sunt convins că dacă persoanele chemate să aplice legea pentru organizarea cooperației vor fi cooperatori adevărați, convinși de însemnătatea economică națională a acestei acțiuni populare, cooperația română va fi tot mai mult îmbrățișată de poporul nostru, spre folosul său și al Statului românesc. i

Raportor, ADRIAN OTOIU.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

CUPRINSUL

Pag.

LEGE PENTRU ORGANIZAREA COOPERĂȚIEI

PARTEA I

Despre societăți cooperative și federale

TITLUL I

Despre societăți cooperative

CAPITOLUL I

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Dispozițiuni generale (art. 1—10) . . . . . 3—5

CAPITOLUL II

Despre asociați. Dreptul lor și îndatoririle lor
(art. 11—27 . . . . . 5—10

CAPITOLUL III

Despre constituirea societăților cooperative
(art. 28-33) . . . . . 10—13

CAPITOLUL IV

Despre administrația și gestiunea societăților cooperative (art. 34-54) . . . . . 14—20
§ 1. Consiliul de administrație (art. 34—42). . . . . 14—17
§ 2. Cenzori (art. 43) 17
§ 3. Adunarea Generală (art. 44—54) . . . . . 17—20

CAPITOLUL V

Despre dizolvarea societăților cooperative (art. 55-61). 20—23

TITLUL II

Despre federale (art. 62-65) 23

PARTEA II

Despre instituțiile de îndrumare și control

TITLUL I

Despre Uniunile de Cooperative
art. 66-78) . . . . . 24—28

TITLUL II

Oficiul Național al Cooperăției Române
(art. 79-86) . . . . . 28—32

PARTEA III

Banca centrală cooperativă (art. 87—99) . . . 32—33
(art. 87-99) . . . . . 32—38

PARTEA IV

Dispoziții speciale, penale și transitorii

TITLUL I

Inlesniri societăților cooperative
(art. 100-114) . . . . . 38—42

TITLUL II

Dispozițiuni speciale și procedurale
(art. 115-143) . . . . . 42—53

TITLUL III

Dispozițiuni penale (art. 144-155) . . . 53—58

TITLUL IV

Dispozițiuni finale și tranzitorii (art. 156-167)	58—62
Expunerea de motive a legii	63—102
Avizul Consiliului Legislativ	103—107
Raportul prezentat Camerei de d-l Deputat I. Gr. Periețeanu	108—113
Idem Senatului de d-l Senator A. Oțoiu	114—119